For Private Circulation Only

Study Circle Career Development Institute

२०२२ सालातील एमपीएससी परीक्षातील भारतीय राज्यघटना घटकावरील प्रश्नसंग्रह

महाराष्ट्र लोकसेवा आयोगाच्या परीक्षेसाठी उपयुक्त प्रश्नसंग्रह

(३) भारतीय राजकारण व शासन : पंचायती राज आणि शहरी शासन

७) स्थानिक स्वराज्य संस्थांची / पंचायत राजची उत्क्रांती, ७३ वी आणि ७४ वी दुरुस्ती

८) ग्रामपंचायत, तालुका पंचायत, जिल्हा परिषद आणि ग्रामविकास

९) नागरी / शहरी प्रशासन – संस्था आणि विकास

जिल्हा – मुलकी व पोलीस प्रशासन

१०) महत्त्वाचे कायदे, नियम

(३) महाराष्ट्र आणि भारत – भारतीय राजकारण आणि शासन (१५)

१) संविधान – भारताच्या राज्यघटनेचा प्राथमिक अभ्यास (३)
२) राजकीय व्यवस्था (३)
३) पंचायती राज आणि शहरी शासन (३)
४) सार्वजनिक धोरण (३)
५) मानवी हक्क समस्या (३)

१) भारतीय राज्यघटना कशी तयार झाली – संविधान सभा, स्रोत, समित्या, चिन्हे
२) घटनेच्या प्रस्तावनेमागची भूमिका व तत्त्वे, निधर्मी राज्य, ठळक वैशिष्ट्ये, संविधानातील महत्त्वाची कलमे – परिशिष्टे
३) घटनादुरुस्ती, संविधानात्मक आयोग आणि मंडळे

४) केंद्र–राज्य संबंध, राज्य निर्मिती, स्वतंत्र न्यायव्यवस्था
५) केंद्रीय कार्यकारिणी, संसद, राजकीय पक्ष आणि दबाव गट
६) राज्य व्यवस्थापन, राज्य सरकार आणि प्रशासन – कार्यकारी, विधिमंडळ
राज्यपाल मुख्यमंत्री व मंत्रिमंडळ – भूमिका, अधिकार व कार्य
राज्य विधिमंडळ – विधानसभा, विधानपरिषद व त्यांचे सदस्य, अधिकार, कार्य व भूमिका, विधी समित्या

७) स्थानिक स्वराज्य संस्थांची / पंचायत राजची उत्क्रांती, ७३ वी आणि ७४ वी दुरुस्ती
८) ग्रामपंचायत, तालुका पंचायत, जिल्हा परिषद आणि ग्रामविकास
९) नागरी/शहरी प्रशासन – संस्था आणि विकास
जिल्हा – मुलकी व पोलीस प्रशासन

१०) महत्त्वाचे कायदे, नियम
११) प्रशासन – सार्वजनिक धोरणे आणि कार्यक्रम
१२) दुर्बल घटक, स्वयंसेवी संस्थांचे सक्षमीकरण

१३) मानवी हक्क जाहीरनामा
१४) मूलभूत अधिकार, मूलभूत कर्तव्ये
राज्यधोरणाची मार्गदर्शक तत्त्वे–शिक्षण, युनिफॉर्म सिव्हील कोड
१५) राष्ट्रीय मानवी हक्क आयोग – एनएससीसी, एनएसटीसी, एनसीबीसी

१) संविधान (३)

३१) भारतीय राज्यघटना कशी तयार झाली – संविधान सभा, स्रोत, समित्या, चिन्हे
३२) घटनेच्या प्रस्तावनेमागची भूमिका व तत्त्वे, निधर्मी राज्य, ठळक वैशिष्ट्ये
संविधानातील महत्त्वाची कलमे – परिशिष्टे
३३) घटनादुरुस्ती, संविधानात्मक आयोग आणि मंडळे

२) राजकीय व्यवस्था (३)

३४) केंद्र-राज्य संबंध, राज्य निर्मिती, स्वतंत्र न्यायव्यवस्था
३५) केंद्रीय कार्यकारिणी, संसद, राजकीय पक्ष आणि दबाव गट
३६) राज्य व्यवस्थापन, राज्य सरकार आणि प्रशासन - कार्यकारी, विधिमंडळ
राज्यपाल मुख्यमंत्री व मंत्रिमंडळ - भूमिका, अधिकार व कार्य
राज्य विधिमंडळ - विधानसभा, विधानपरिषद व त्यांचे सदस्य, अधिकार, कार्य व भूमिका, विधी समित्या

३) पंचायती राज आणि शहरी शासन (३)

३७) स्थानिक स्वराज्य संस्थांची /पंचायत राजची उत्क्रांती, ७३ वी आणि ७४ वी दुरुस्ती
३८) ग्रामपंचायत, तालुका पंचायत, जिल्हा परिषद आणि ग्रामविकास
३९) नागरी/शहरी प्रशासन - संस्था आणि विकास
जिल्हा - मुलकी व पोलीस प्रशासन

४) सार्वजनिक धोरण (३)

४०) महत्त्वाचे कायदे, नियम
४१) प्रशासन - सार्वजनिक धोरण आणि कार्यक्रम
४२) दुर्बल घटक, स्वयंसेवी संस्थांचे सक्षमीकरण

५) मानवी हक्क समस्या (३)

४३) मानवी हक्क जाहीरनामा
४४) मूलभूत अधिकार, मूलभूत कर्तव्ये
राज्यधोरणाची मार्गदर्शक तत्त्वे - शिक्षण, युनिफॉर्म सिव्हिल कोड
४५) राष्ट्रीय मानवी हक्क आयोग - एनएससीसी, एनएसटीसी, एनसीबीसी

माहिती अधिकार अधिनियम, २००५ /५

१) कायद्याची उत्क्रांती, सुधारणा व इतर बाबी
२) कायद्यातील महत्त्वाची कलमे
३) कायद्याशी संबंधित यंत्रणा व अधिकारी
४) कायद्यानुसारची कारवाई व शिक्षेची तरतूद
५) कायद्यातील त्रुटी व दुरुस्त्या, अपील

महाराष्ट्र लोकसेवा हक्क, २०१५/५

१) कायद्याची उत्क्रांती, सुधारणा व इतर बाबी
२) कायद्यातील महत्त्वाची कलमे
३) कायद्याशी संबंधित यंत्रणा व अधिकारी
४) कायद्यानुसारची कारवाई व शिक्षेची तरतूद
५) कायद्यातील त्रुटी व दुरुस्त्या, अपील

भारतीय राजकारण आणि शासन या विषयावर प्रश्न असणाऱ्या महाराष्ट्र लोकसेवा आयोगाच्या परीक्षा

१) राज्यसेवा पूर्वपरीक्षा पेपर –१, जानेवारी २०२२
२) राज्यसेवा पूर्वपरीक्षा पेपर –१, जानेवारी २०२२
३) गट –ब संयुक्त पूर्वपरीक्षा, फेब्रुवारी २०२२
४) विभागीय एएसओ परीक्षा पेपर –१, मार्च २०२२
५) विभागीय एएसओ परीक्षा पेपर –१, मार्च २०२२
६) जेमएफसी व दिवाणी न्यायाधीश कनिष्ठ स्तर पूर्व परीक्षा, मार्च २०२२
७) गट –क संयुक्त पूर्वपरीक्षा, एप्रिल २०२२
८) खात्यांतर्गत पोलीस उपनिरीक्षक पूर्वपरीक्षा, एप्रिल २०२२
९) महाराष्ट्र राज्य तांत्रिक पूर्व परीक्षा, एप्रिल २०२२
१०) राज्यसेवा सामान्य अध्ययन पेपर –१, मे २०२२
११) राज्यसेवा सामान्य अध्ययन पेपर –२, मे २०२२
१२) राज्यसेवा सामान्य अध्ययन पेपर –३, मे २०२२
१३) राज्यसेवा सामान्य अध्ययन पेपर –४, मे २०
१४) राज्य कर निरीक्षक मुख्य परीक्षा, जुलै २०२२
१५) खात्यांतर्गत पोलीस उपनिरीक्षक मुख्य परीक्षा, जुलै २०२२
१६) सहायक कक्ष अधिकारी मुख्य परीक्षा, जुलै २०२२
१७) लिपिक टंकलेखकमुख्य परीक्षा, ऑगस्ट २०२२
१८) दुय्यम निरीक्षक मुख्य परीक्षा, ऑगस्ट २०२२
१९) राज्यसेवा पूर्वपरीक्षा पेपर –१, ऑगस्ट २०२२
२०) राज्यसेवा पूर्वपरीक्षा पेपर –२, ऑगस्ट २०२२
२१) कर सहायक मुख्य परीक्षा, ऑगस्ट २०२२
२२) तांत्रिक सहायक मुख्य परीक्षा, सप्टेंबर २०२२
२३) उद्योग निरीक्षक मुख्य परीक्षा, सप्टेंबर २०२२
२४) पोलीस उपनिरीक्षक (मुख्य) परीक्षा, सप्टेंबर २०२२
२५) वनसेवा मुख्य परीक्षा पेपर –१, ऑक्टोबर २०२२
२६) गट –ब संयुक्त पूर्वपरीक्षा, ऑक्टोबर २०२२
२७) राज्य कर निरीक्षक मुख्य परीक्षा, ऑक्टोबर २०२२
२८) सहायक कक्ष अधिकारी मुख्य परीक्षा, ऑक्टोबर २०२२
२९) गट–क सेवा संयुक्त पूर्वपरीक्षा, नोव्हेंबर २०२२
३०) असिस्टंट टाऊन प्लॅनर परीक्षा, नोव्हेंबर २०२२
३१) वरिष्ठ संशोधन अधिकारी परीक्षा, डिसेंबर, २०२२
३२) प्रशासकीय अधिकारी परीक्षा, डिसेंबर २०२२
३३) विभागीय एएसओ परीक्षा पेपर –१, डिसेंबर २०२२
३४) विभागीय एएसओ परीक्षा पेपर –२, डिसेंबर २०२२
३५) महाराष्ट्र राज्य तांत्रिक पूर्वपरीक्षा, डिसेंबर २०२२
३६) पशुवैद्यकीय अधिकारी परीक्षा, डिसेंबर २०२२

महाराष्ट्र लोकसेवा आयोगाच्या परीक्षा

१) राज्यसेवा पूर्वपरीक्षा पेपर -१, जानेवारी २०२२
२) राज्यसेवा पूर्वपरीक्षा पेपर -१, जानेवारी २०२२
३) गट -ब संयुक्त पूर्वपरीक्षा, फेब्रुवारी २०२२
४) विभागीय एएसओ परीक्षा पेपर -१, मार्च २०२२
५) विभागीय एएसओ परीक्षा पेपर -१, मार्च २०२२
६) जेमएफसी व दिवाणी न्यायाधीश कनिष्ठ स्तर पूर्व परीक्षा, मार्च २०२२
७) गट -क संयुक्त पूर्वपरीक्षा, एप्रिल २०२२
८) खात्यांतर्गत पोलीस उपनिरीक्षक पूर्वपरीक्षा, एप्रिल २०२२
९) महाराष्ट्र राज्य तांत्रिक पूर्व परीक्षा, एप्रिल २०२२
१०) राज्यसेवा सामान्य अध्ययन पेपर -१, मे २०२२
११) राज्यसेवा सामान्य अध्ययन पेपर -२, मे २०२२
१२) राज्यसेवा सामान्य अध्ययन पेपर -३, मे २०२२
१३) राज्यसेवा सामान्य अध्ययन पेपर -४, मे २०२२
१४) गट-ब, मुख्य परीक्षा पेपर -१, जुलै २०२२
१५) जेमएफसी मुख्य परीक्षा पेपर-१, जुलै २०२२
१६) जेमएफसी मुख्य परीक्षा पेपर-२, जुलै २०२२
१७) पोलीस उपनिरीक्षक मुख्य परीक्षा, जुलै २०२२
१८) राज्य कर निरीक्षक मुख्य परीक्षा, जुलै २०२२
१९) खात्यांतर्गत पोलीस उपनिरीक्षक मुख्य परीक्षा, जुलै २०२२
२०) सहायक कक्ष अधिकारी मुख्य परीक्षा, जुलै २०२२
२१) गट-क, मुख्य परीक्षा पेपर -१, ऑगस्ट २०२२
२२) सहायक सरकारी अभियोक्ता परीक्षा पेपर -१, सप्टेंबर २०२२
२३) सहायक सरकारी अभियोक्ता परीक्षा पेपर -२, सप्टेंबर २०२२
२४) लिपिक टंकलेखकमुख्य परीक्षा, ऑगस्ट २०२२
२५) दुय्यम निरीक्षक मुख्य परीक्षा, ऑगस्ट २०२२
२६) राज्यसेवा पूर्वपरीक्षा पेपर -१, ऑगस्ट २०२२
२७) राज्यसेवा पूर्वपरीक्षा पेपर -२, ऑगस्ट २०२२
२८) कर सहायक मुख्य परीक्षा, ऑगस्ट २०२२
२९) तांत्रिक सहायक मुख्य परीक्षा, सप्टेंबर २०२२
३०) गट-ब मुख्य परीक्षा पेपर-१ , सप्टेंबर २०२२
३१) उद्योग निरीक्षक मुख्य परीक्षा, सप्टेंबर २०२२
३२) पोलीस उपनिरीक्षक (मुख्य) परीक्षा, सप्टेंबर २०२२
३३) कृषी सेवा मुख्य परीक्षा पेपर -१, ऑक्टोबर २०२२
३४) कृषी सेवा मुख्य परीक्षा पेपर -२, ऑक्टोबर २०२२
३५) यांत्रिकी अभियांत्रिकी मुख्य परीक्षा पेपर -१, ऑक्टोबर २०२२
३६) यांत्रिकी अभियांत्रिकी मुख्य परीक्षा पेपर -२, ऑक्टोबर २०२२
३७) वनसेवा मुख्य परीक्षा पेपर -१, ऑक्टोबर २०२२

३८) वनसेवा मुख्य परीक्षा पेपर -२, ऑक्टोबर २०२२
३९) गट -ब संयुक्त पूर्वपरीक्षा, ऑक्टोबर २०२२
४०) राज्य कर निरीक्षक मुख्य परीक्षा, ऑक्टोबर २०२२
४१) सहायक कक्ष अधिकारी मुख्य परीक्षा, ऑक्टोबर २०२२
४२) विद्युत अभियांत्रिकी मुख्य परीक्षा पेपर -१, ऑक्टोबर २०२२
४३) विद्युत अभियांत्रिकी मुख्य परीक्षा पेपर -२, ऑक्टोबर २०२२
४४) स्थापत्य अभियांत्रिकी मुख्य परीक्षा पेपर -१, ऑक्टोबर २०२२
४५) स्थापत्य अभियांत्रिकी मुख्य परीक्षा पेपर -२, ऑक्टोबर २०२२
४६) गट-क सेवा संयुक्त पूर्वपरीक्षा, नोव्हेंबर २०२२
४७) असिस्टंट टाऊन प्लॅनर परीक्षा, नोव्हेंबर २०२२
४८) अनुवादक (मराठी) चाळणी परीक्षा, डिसेंबर, २०२२
४९) वरिष्ठ संशोधन अधिकारी परीक्षा, डिसेंबर, २०२२
५०) प्रशासकीय अधिकारी परीक्षा, डिसेंबर २०२२
५१) विभागीय एएसओ परीक्षा पेपर -१, डिसेंबर २०२२
५२) विभागीय एएसओ परीक्षा पेपर -२, डिसेंबर २०२२
५३) महाराष्ट्र राज्य तांत्रिक पूर्वपरीक्षा, डिसेंबर २०२२
५४) स्टेनो मराठी परीक्षा, डिसेंबर २०२२
५५) स्टेनो इंग्रजी परीक्षा, डिसेंबर २०२२
५६) पशुवैद्यकीय अधिकारी परीक्षा, डिसेंबर २०२२

Study CIRCLE

महाराष्ट्र लोकसेवा आयोग परीक्षा २०२३

१) भारताचा इतिहास आणि भारतीय राष्ट्रीय चळवळ (१५)
२) महाराष्ट्र, भारत आणि जागतिक भूगोल (१५)
३) भारतीय राज्यव्यवस्था आणि शासन (१५)
४) आर्थिक आणि सामाजिक विकास (१५)
५) परिस्थितिकी, जैव-विविधता आणि हवामान बदल (१०)
६) सामान्य विज्ञान (१५)
७) चालू घडामोडी - राष्ट्रीय आणि आंतरराष्ट्रीय महत्त्व (१५)
८) तार्किक आणि विश्लेषणात्मक क्षमता (१०)
९) सामान्य मानसिक क्षमता (७)
१०) मूलभूत संख्यात्मक क्षमता (८)
११) निर्णयक्षमता आणि समस्या सोडवणूक, संवाद कौशल्य व आंतरव्यक्ती कौशल्य (५)
१२) आकलन, मराठी आणि इंग्रजी भाषा आकलन कौशल्ये (५०)
१३) माहिती अधिकार अधिनियम (५)
१४) महाराष्ट्र लोकसेवा हक्क (५)
१५) माहिती व संप्रेषण तंत्रज्ञान (१०)

(१) भारताचा इतिहास आणि भारतीय राष्ट्रीय चळवळ (१५)

१) प्राचीन भारताचा इतिहास (४)
२) मध्ययुगीन भारताचा इतिहास (३)
३) आधुनिक भारताचा इतिहास (४)
४) भारतीय राष्ट्रीय चळवळ (४)

(२) महाराष्ट्र, भारत आणि जागतिक भूगोल (१५)

१) जगाचा भौतिक भूगोल (३)
२) जगाचा सामाजिक भूगोल (१)
३) जगाचा आर्थिक भूगोल (१)
४) भारताचा भौतिक भूगोल (२)
५) भारताचा सामाजिक भूगोल (१)
६) भारताचा आर्थिक भूगोल (२)
७) महाराष्ट्राचा भौतिक भूगोल (२)
८) महाराष्ट्राचा सामाजिक भूगोल (१)
९) महाराष्ट्राचा आर्थिक भूगोल (२)

(३) महाराष्ट्र आणि भारत - भारतीय राजकारण आणि शासन (१५)

१) संविधान - भारताच्या राज्यघटनेचा प्राथमिक अभ्यास (३)
२) राजकीय व्यवस्था (३)
३) पंचायती राज आणि शहरी शासन (३)
४) सार्वजनिक धोरण (३)

study CIRCLE

५) मानवी हक्क समस्या (३)

✻ माहिती अधिकार अधिनियम, २००५

✻ महाराष्ट्र लोकसेवा हक्क, २०१५

(४) आर्थिक आणि सामाजिक विकास (१५)

१) शाश्वत विकास (२)

२) गरिबी (२)

३) समावेश (२)

४) लोकसंख्याशास्त्र (२)

५) सामाजिक क्षेत्रातील उपक्रम (२)

६) भारतीय अर्थव्यवस्था – सार्वजनिक वित्त (१)

७) विदेशी व्यापार (१)

८) बँकिंग, महागाई (१)

९) उद्योग (१)

१०) शेती (१)

(५) परिस्थितिकी, जैव–विविधता आणि हवामान बदल (१०)

१) परिस्थितिकी (२)

२) जैवविविधता (२)

३) हवामान बदल (२)

(६) सामान्य विज्ञान (१५)

१) भौतिकशास्त्र (३)

२) रसायनशास्त्र (३)

३) प्राणिशास्त्र (२)

४) वनस्पतिशास्त्र (२)

५) कृषी / शेतीसंलग्न विज्ञान (२)

६) आरोग्यशास्त्र (५)

७) विज्ञान आणि तंत्रज्ञान (२)

✻ माहिती व संप्रेषण तंत्रज्ञान

(७) चालू घडामोडी, राष्ट्रीय आणि आंतरराष्ट्रीय महत्त्व (१५)

१) राजकीय घटना (२)

२) आर्थिक व वित्तीय घटना (२)

३) वैज्ञानिक घटना (२)

४) सामाजिक व शैक्षणिक घटना (२)

५) भौगोलिक, सांस्कृतिक व साहित्यिक घटना (३)

६) नेमणुका व पुरस्कार घटना (२)

७) सामान्यज्ञान व क्रीडाविषयक घटना (२)

(८) तार्किक तर्क आणि विश्र्लेषणात्मक क्षमता (१०)

१) दिलेल्या वाक्यरचनेवरुन निर्णय, निष्कर्ष काढणे
२) विधाने आणि युक्तिवाद, विधाने आणि गृहितके, विधाने आश्णि निष्कर्ष
३) परिस्थिती आणि प्रतिसाद, परिच्छेदांवरुन निष्कर्ष काढणे
४) विधान आणि कृतीचा मार्ग, प्रतिपादन आणि कारण, विधानाच्या सत्यतेची पडताळणी
५) बैठक, क्रम व मांडणी व्यवस्था, मानांकन चाचणी, तुलना
६) नातेसंबंध
७) मशीन इनपुट आणि चिन्हे, गणितीय तर्क
८) स्थान निश्चिती चाचणी, दिशानिर्देश
९) विश्र्लेषण, निर्णय घेणे, समस्या सोडवणे
१०) कूट माहितीवरील प्रश्न

(९) सामान्य मानसिक क्षमता (७)

१) क्रम आणि मालिका १
२) क्रम आणि मालिका २
३) सांकेतिक भाषा/ कोडिंग-डिकोडिंग
४) साम्य, तुलना, वर्गीकरण
५) गणितीय / अंकगणितीय क्रिया
६) आकृत्यांवर प्रश्र्न १
७) आकृत्यांवर प्रश्र्न २

(१०) मूलभूत संख्यात्मक क्षमता (८)

१) अंकगणितीय कौशल्य - दशांश अपूर्णांक, बेरीज, वजाबाकी, गुणाकार, भागाकार आणि सरलीकरण
संख्याप्रणाली - लसावि, मसावि, घातांक, वर्गमूळ आणि घनमूळ
२) टक्केवारी, भागीदारी आणि गुंतवणूक, गुणोत्तर आणि प्रमाण, साखळी नियम
३) वेळ आणि अंतर, रेल्वेगाड्या, बोट आणि जलप्रवाह
४) विक्री आणि खरेदी, सवलत, नफा आणि तोटा, सरळ व्याज आणि चक्रवाढ व्याज
५) वेळ आणि काम, पाईप, घड्याळ, कॅलेंडर, वयावरील प्रश्न
६) संभाव्यता, क्रमचय, सरासरी
७) भूमिती - क्षेत्रफळ, घनफळ आणि परिमिती
८) आलेख, तक्ते, डेटा सफिसिएन्सी

(११) निर्णयक्षमता आणि समस्या सोडवणूक, संवाद कौशल्य- आंतरव्यक्ती कौशल्य (५)

१) परिस्थिती हाताळणे
२) प्रशासकीय क्षमता
३) सामाजिक धार्मिक समस्या
४) भ्रष्टाचार, सचोटी, नैतिकता
५) व्यवस्थापकीय कौशल्ये

(१२) उतारे, मराठी आणि इंग्रजी भाषा आकलन कौशल्य(४०)

१) ऐतिहासिक घटना
२) साधनसंपत्ती व पर्यावरणीय बाबी
३) राजकीय क्षेत्र
४) आर्थिक व सामाजिक विकास
५) विज्ञान व तंत्रज्ञान क्षेत्र
६) कला, सहित्य व सांस्कृतिक क्षेत्र
७) मराठी भाषा आकलन कौशल्य
८) इंग्रजी भाषा आकलन कौशल्य

(१३) माहिती अधिकार अधिनियम, २००५ (५)

१) कायद्याची उत्क्रांती, सुधारणा व इतर बाबी
२) कायद्यातील महत्त्वाची कलमे
३) कायद्याशी संबंधित यंत्रणा व अधिकारी
४) कायद्यानुसारची कारवाई व शिक्षेची तरतूद
५) कायद्यातील त्रुटी व दुरुस्त्या, अपील

(१४) महाराष्ट्र लोकसेवा हक्क, २०१५ (५)

१) कायद्याची उत्क्रांती, सुधारणा व इतर बाबी
२) कायद्यातील महत्त्वाची कलमे
३) कायद्याशी संबंधित यंत्रणा व अधिकारी
४) कायद्यानुसारची कारवाई व शिक्षेची तरतूद
५) कायद्यातील त्रुटी व दुरुस्त्या, अपील

(१५) माहिती व संप्रेषण तंत्रज्ञान (१०)

१) **संगणक तंत्रज्ञान –** आधुनिक समाजातील संगणकाची भूमिका, वेगवेगळ्या क्षेत्रातील जीवनात संगणकाचा वापर
२) **कम्युनिकेशन तंत्रज्ञान –** डाटा कम्युनिकेशन, नेटवर्किंग आणि वेब टेक्नॉलॉजी
३) **सायबर गुन्हे व त्यास प्रतिबंध**
४) **शासनाचे आयटी कार्यक्रम –** मिडीया लॅब एशिया, विद्या वाहिनी, ज्ञान वाहिनी, सामूहिक माहिती केंद्र इत्यादी
५) **माहिती तंत्रज्ञान उद्योग –** माहिती तंत्रज्ञान उद्योगातील मूलभूत प्रश्न व त्याचे भवितव्य, नवीन उद्योग म्हणून माहिती तंत्रज्ञानाचा निरनिराळ्या सेवा सुविधांची माहिती मिळण्यासाठी होणारा उपयोग, भारतातील माहिती तंत्रज्ञान उद्योगाची वाढ व त्याचा दर्जा.

महाराष्ट्र नागरी सेवा राजपत्रित पूर्व परीक्षा २०२३

महाराष्ट्र अराजपत्रित सेवा (गट ब व गट क) पूर्व परीक्षा २०२३

महाराष्ट्र अराजपत्रित सेवा मुख्य परीक्षा (गट ब) / (गट क)२०२३

३. महाराष्ट्र नागरी सेवा राजपत्रित परीक्षा -२०२३						
३.१	महाराष्ट्र नागरी सेवा राजपत्रित पूर्व परीक्षा - २०२३	(१) राज्य सेवा -३३ संवर्ग (२) यांत्रिकी अभियांत्रिकी सेवा (३) विद्युत अभियांत्रिकी सेवा (४) स्थापत्य अभियांत्रिकी सेवा (५) विद्युत व यांत्रिकी अभियांत्रिकी सेवा (६) कृषि सेवा (७) सहायक नियंत्रक वैधमापनशास्त्र (८) अन्न व औषध प्रशासकीय सेवा (९) वनसेवा	वस्तुनिष्ठ बहुपर्यायी	फेब्रुवारी, २०२३	**०४ जून, २०२३**	**जुलै, २०२३**

२. महाराष्ट्र अराजपत्रित गट-ब व गट-क सेवा संयुक्त परीक्षा -२०२३						
२.१	महाराष्ट्र अराजपत्रित गट-ब व गट-क सेवा संयुक्त पूर्व परीक्षा -२०२३	(१) सहायक कक्ष अधिकारी (२) राज्य कर निरीक्षक (३) पोलीस उपनिरीक्षक (४) दुय्यम निबंधक, श्रेणी-१/मुद्रांक निरीक्षक (५) कर सहायक (६) दुय्यम निरीक्षक, राज्य उत्पादन शुल्क (७) उद्योग निरीक्षक (८) लिपिक-टंकलेखक (९) तांत्रिक सहायक, विमा संचालनालय (१०) सहायक मोटार वाहन निरीक्षक	वस्तुनिष्ठ बहुपर्यायी	जानेवारी, २०२३	**३० एप्रिल, २०२३**	**जून, २०२३**

महाराष्ट्र नागरी सेवा राजपत्रित संयुक्त पूर्व परीक्षा
MAHARASHTRA CIVIL SERVICES GAZETTED COMBINE PRELIMINARY EXAMINATION

-: SCHEME OF EXAMINATION:-

Paper No. and Code	Marks	Duration	Standard	Medium	Nature of Paper
Paper I (Compulsory) (514)	200	Two hours	Degree	Marathi & English	Objective Type
Paper II (Qualifying) (515)	200	Two hours	Topic No.(1) to (5) Degree level Topic No.(6) class X level Topic No. (7) class X/XII level		

टीप - सामान्य अध्ययन पेपर क्रमांक २ (CSAT) हा अर्हताकारी (Qualifying) असून अर्हताप्राप्त करण्यासाठी किमान ३३% गुण मिळविणे आवश्यक राहील. या पेपरमध्ये किमान ३३% गुण प्राप्त करणाऱ्या उमेदवारांची पेपर क्रमांक १ मधील गुणांच्या आधारे महाराष्ट्र नागरी सेवा राजपत्रित मुख्य परीक्षेसाठी गुणवत्ता यादी तयार करण्यात येईल.

नकारात्मक गुणदान:- पेपर क्रमांक १ करीता व पेपर क्रमांक २ मधील "Decision making & Problem Solving" चे प्रश्न वगळून उर्वरित प्रश्नांकरिता नकारात्मक गुणदान लागू राहील.

१) प्रत्येक चुकीच्या उत्तराकरीता २५% किंवा १/४ एवढे गुण एकूण गुणांमधून वजा/ कमी करण्यात येतील.

२) एखाद्या प्रश्नाची एकापेक्षा अधिक उत्तरे दिली असल्यास अथवा ज्या उमेदवाराने उत्तरपत्रिकेत पूर्ण वर्तुळ चिन्हांकित केले नसेल अशा प्रश्नाचे उत्तर चुकीचे समजण्यात येऊन त्या प्रश्नाच्या उत्तराकरीता २५% किंवा १/४ एवढे गुण एकूण गुणांमधून वजा/कमी करण्यात येतील.

३) वरीलप्रमाणे कार्यपध्दतीचा अवलंब करताना एकूण अंतिम गुणांची बेरीज अपूर्णांकात आली तरीही ती अपूर्णांकातच राहील व पुढील कार्यवाही त्याच्या आधारे करण्यात येईल.

४) एखाद्या प्रश्नाचे उत्तर अनुत्तरितअसेल तर, अशा प्रकरणी नकारात्मक गुणांची पध्दत लागू असणार नाही.

SYLLABUS

Paper I - (200 marks)	
(1)	Current events of state, national and international importance.
(2)	History of India and Indian National Movement with some weightage to Maharashtra
(3)	Maharashtra, India and World Geography - Physical, Social, Economic Geography of Maharashtra, India and the World.
(4)	India and Maharashtra - Polity and Governance - Constitution, Political System, Panchayati Raj, Urban Governance, Public Policy, Rights issues, etc.
(5)	Economic and Social Development - Sustainable Development, Poverty, Inclusion, Demographics, Social Sector initiatives, etc.
(6)	General issues on Environmental Ecology, Bio-diversity and Climate Change - that do not require subject specialisation.
(7)	General Science.

SYLLABUS

Paper I - (200 marks)	
(1)	Current events of state, national and international importance.
(2)	History of India and Indian National Movement with some weightage to Maharashtra
(3)	Maharashtra, India and World Geography - Physical, Social, Economic Geography of Maharashtra, India and the World.
(4)	India and Maharashtra - Polity and Governance - Constitution, Political System, Panchayati Raj, Urban Governance, Public Policy, Rights issues, etc.
(5)	Economic and Social Development - Sustainable Development, Poverty, Inclusion, Demographics, Social Sector initiatives, etc.
(6)	General issues on Environmental Ecology, Bio-diversity and Climate Change - that do not require subject specialisation.
(7)	General Science.

Paper II....

1

Paper II - (200 marks)	
(1)	Comprehension
(2)	Interpersonal skills including communication skills.
(3)	Logical reasoning and analytical ability.
(4)	Decision - making and problem - solving.
(5)	General mental ability.
(6)	Basic numeracy (numbers and their relations, orders of magnitude, etc.) **(Class X level)**, Data interpretation (Charts, graphs, tables, data sufficiency etc.- **Class X level**)
(7)	Marathi and English Language Comprehension skills **(Class X/XII level)**

Note 1 : Questions relating to Marathi and English Language Comprehension skill of Class X/XII level (last item in the Syllabus of Paper II) will be tested through passages from Marathi and English language without providing cross translation thereof in the question paper.

Note 2 : The questions will be of multiple choice, objective type.

Note 3 : It is mandatory for the candidate to appear in both the Papers of Maharashtra Civil Services Gazetted (Prelim) Examination for the purpose of evaluation. Therefore a candidate will not be considered for evaluation in case he / she does not appear in both the papers of Maharashtra Civil Services Gazetted (Prelim) Examination.

Date :- 7th December, 2022

Secretary,
Maharashtra Public Service Commission

महाराष्ट्र अराजपत्रित सेवा परीक्षा (गट ब व गट क)

Maharashtra Non Gazzeted Services Examination (Group B and Group C)

परीक्षेचे टप्पे- १. संयुक्त पूर्व परीक्षा- १०० गुण

२. स्वतंत्र मुख्य परीक्षा - ४०० गुण (एकूण २ पेपर)

३. शारीरिक चाचणी व मुलाखत - केवळ पोलीस उप-निरीक्षक पदाकरी‍ शारीरिक चाचणी - १०० गुण व मुलाखत - ४० गुण.

४. सहायक मोटार वाहन निरीक्षक गट- क पदाच्या पूर्व परीक्षेकरीता सदर अभ्यासक्र लागू. मात्र, स्वतंत्र मुख्य परीक्षा - ३०० गुण.

महाराष्ट्र अराजपत्रित सेवा संयुक्त पूर्व परीक्षा (गट ब व गट क)

Maharashtra Non Gazzeted Services Combined Preliminary Examination (Group B and Group C)

-: परीक्षा योजना :-

प्रश्नपत्रिकेची संख्या - एक

विषय व सांकेतांक	प्रश्नसंख्या	एकूण गुण	दर्जा	माध्यम	परीक्षेचा कालावधी	प्रश्नपत्रिकेचे स्वरुप
सामान्य क्षमता चाचणी (सांकेतांक क्र. १०६१)	१००	१००	पदवी	मराठी व इंग्रजी	एक तास	वस्तुनिष्ठ बहुपर्यायी

नकारात्मक गुणदान -

१) प्रत्येक चुकीच्या उत्तराकरीता २५% किंवा १/४ एवढे गुण एकूण गुणांमधून वजा/ कमी करण्यात येतील.
२) एखाद्या प्रश्नाची एकापेक्षा अधिक उत्तरे दिली असल्यास अथवा ज्या उमेदवाराने उत्तरपत्रिकेत पूर्ण वर्तुळ चिन्हांकित केले नसेल अशा प्रश्नाचे उत्तर चुकीचे समजण्यात येऊन त्या प्रश्नाच्या उत्तराकरीता २५% किंवा १/४ एवढे गुण एकूण गुणांमधून वजा/कमी करण्यात येतील.
३) वरीलप्रमाणे कार्यपध्दतीचा अवलंब करताना एकूण अंतिम गुणांची बेरीज अपूर्णांकात आली तरीही ती अपूर्णांकातच राहील व पुढील कार्यवाही त्याच्या आधारे करण्यात येईल.
४) एखाद्या प्रश्नाचे उत्तर अनुत्तरितअसेल तर, अशा प्रकरणी नकारात्मक गुणांची पध्दत लागू असणार नाही.

-: अभ्यासक्रम :-

अनु. क्रमांक	विषय
	सामान्य क्षमता चाचणी
१)	**इतिहास** -आधुनिक भारताचा विशेषत: महाराष्ट्राचा इतिहास.
२)	**भूगोल** - महाराष्ट्राच्या भूगोलाच्या विशेष अभ्यासासह - पृथ्वी, जगातील विभाग, हवामान, अक्षांश-रेखांश, महाराष्ट्रातील जमिनीचे प्रकार, पर्जन्यमान, प्रमुख पिके, शहरे, नद्या, उद्योगधंदे, इत्यादी.
३)	**अर्थव्यवस्था -** **भारतीय अर्थव्यवस्था** - राष्ट्रीय उत्पन्न, शेती, उद्योग, परकीय व्यापार, बँकिंग, लोकसंख्या, दारिद्रय व बेरोजगारी, मुद्रा आणि राजकोषीय नीति, इत्यादी. **शासकीय अर्थव्यवस्था** - अर्थसंकल्प, लेखा, लेखापरीक्षण, इत्यादी.
४)	**चालू घडामोडी** - जागतिक तसेच महाराष्ट्रासह भारतातील.
५)	**राज्यशास्त्र**
६)	**सामान्य विज्ञान** - भौतिकशास्त्र (Physics), रसायनशास्त्र (Chemistry), प्राणिशास्त्र (Zoology), वनस्पतीशास्त्र (Botany), आरोग्यशास्त्र (Hygiene).
७)	**अंकगणित** - बेरीज, वजाबाकी, गुणाकार, भागाकार, दशांश, अपूर्णांक व टक्केवारी इत्यादी
८)	**बुध्दिमापन चाचणी –** उमेदवार किती लवकर व अचूकपणे विचार करु शकतो हे आजमावण्यासाठी प्रश्न

दिनांक – १५ नोव्हेंबर, २०२२

सचिव
महाराष्ट्र लोकसेवा आयोग

महाराष्ट्र अराजपत्रित सेवा मुख्य परीक्षा (गट ब)
Maharashtra Non Gazzeted Services Main Examination (Group B)

-: परीक्षा योजना :-

प्रश्नपत्रिकांची संख्या - दोन

पेपर क्र.-१ - २०० गुण
पेपर क्र.-२ - २०० गुण
एकूण - ४०० गुण

शारीरिक चाचणी व मुलाखत - केवळ पोलीस उप निरीक्षक पदाकरीता
(शारीरिक चाचणी - १०० गुण, मुलाखत - ४० गुण)

पेपर क्र. व संकेतांक	विषय	प्रश्नसंख्या	गुण	दर्जा	माध्यम	परीक्षेचा कालावधी	प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप
१ (सांकेतांक १०६२)	मराठी	५०	१००	बारावी	मराठी	एक तास	वस्तुनिष्ठ बहुपर्यायी
	इंग्रजी	५०	१००	पदवी	इंग्रजी		
२ (सांकेतांक १०६३)	सामान्य अध्ययन व बुद्धिमत्ता चाचणी	१००	२००	पदवी	मराठी व इंग्रजी	एक तास	वस्तुनिष्ठ बहुपर्यायी

नकारात्मक गुणदान -

१) प्रत्येक चुकीच्या उत्तराकरीता २५% किंवा १/४ एवढे गुण एकूण गुणांमधून वजा/ कमी करण्यात येतील.
२) एखाद्या प्रश्नाची एकापेक्षा अधिक उत्तरे दिली असल्यास अथवा ज्या उमेदवाराने उत्तरपत्रिकेत पूर्ण वर्तुळ चिन्हांकित केले नसेल अशा प्रश्नाचे उत्तर चुकीचे समजण्यात येऊन त्या प्रश्नाच्या उत्तराकरीता २५% किंवा १/४ एवढे गुण एकूण गुणांमधून वजा/कमी करण्यात येतील.
३) वरीलप्रमाणे कार्यपध्दतीचा अवलंब करताना एकूण अंतिम गुणांची बेरीज अपूर्णांकात आली तरीही ती अपूर्णांकातच राहील व पुढील कार्यवाही त्याच्या आधारे करण्यात येईल.
४) एखाद्या प्रश्नाचे उत्तर अनुत्तरितअसेल तर, अशा प्रकरणी नकारात्मक गुणांची पध्दत लागू असणार नाही.

-: अभ्यासक्रम :-

पेपर क्रमांक - १ - मराठी, इंग्रजी या विषयामध्ये खालील घटक/ उपघटकांचा समावेश असेल.

अ.क्र.	विषय
१	**मराठी :-** सर्वसामान्य शब्दसंग्रह, वाक्यरचना, व्याकरण, म्हणी व वाक्प्रचार यांचा अर्थ आणि उपयोग तसेच उताऱ्यावरील प्रश्नांची उत्तरे
२	**इंग्रजी : -** Common Vocabulary, Sentence structure, Grammar, use of Idioms and phrases & their meaning and comprehension of passage.

महाराष्ट्र अराजपत्रित सेवा मुख्य परीक्षा (गट क)
(सहायक मोटार वाहन निरीक्षक पद वगळून अन्य पदांकरीता)
Maharashtra Non Gazzeted Services Main Examination (Group C)
(All posts excluding Assistant Motor Vehicle Inspector Post)

-: परीक्षा योजना :-

प्रश्नपत्रिकांची संख्या - दोन

पेपर क्र.-१ - २०० गुण
पेपर क्र.-२ - २०० गुण
एकूण - ४०० गुण

पेपर क्र. व संकेतांक	विषय	प्रश्नसंख्या	गुण	दर्जा	माध्यम	परीक्षेचा कालावधी	प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप
१ (सांकेतांक १०६४)	मराठी	५०	१००	बारावी	मराठी	एक तास	वस्तुनिष्ठ बहुपर्यायी
	इंग्रजी	५०	१००	पदवी	इंग्रजी		
२ (सांकेतांक १०६५)	सामान्य अध्ययन व बुद्धिमत्ता चाचणी	१००	२००	पदवी	मराठी व इंग्रजी	एक तास	वस्तुनिष्ठ बहुपर्यायी

नकारात्मक गुणदान -

१) प्रत्येक चुकीच्या उत्तराकरीता २५% किंवा १/४ एवढे गुण एकूण गुणांमधून वजा/ कमी करण्यात येतील.
२) एखाद्या प्रश्नाची एकापेक्षा अधिक उत्तरे दिली असल्यास अथवा ज्या उमेदवाराने उत्तरपत्रिकेत पूर्ण वर्तुळ चिन्हांकित केले नसेल अशा प्रश्नाचे उत्तर चुकीचे समजण्यात येऊन त्या प्रश्नाच्या उत्तराकरीता २५% किंवा १/४ एवढे गुण एकूण गुणांमधून वजा/कमी करण्यात येतील.
३) वरीलप्रमाणे कार्यपध्दतीचा अवलंब करताना एकूण अंतिम गुणांची बेरीज अपूर्णांकात आली तरीही ती अपूर्णांकातच राहील व पुढील कार्यवाही त्याच्या आधारे करण्यात येईल.
४) एखाद्या प्रश्नाचे उत्तर अनुत्तरितअसेल तर, अशा प्रकरणी नकारात्मक गुणांची पध्दत लागू असणार नाही.

-: अभ्यासक्रम :-

पेपर क्रमांक - १ - मराठी, इंग्रजी या विषयामध्ये खालील घटक/ उपघटकांचा समावेश असेल.

अ.क्र.	विषय
१	**मराठी :-** सर्वसामान्य शब्दसंग्रह, वाक्यरचना, व्याकरण, म्हणी व वाक्प्रचार यांचा अर्थ आणि उपयोग तसेच उताऱ्यावरील प्रश्नांची उत्तरे
२	**इंग्रजी : -** Common Vocabulary, Sentence structure, Grammar, use of Idioms and phrases & their meaning and comprehension of passage.

पेपर क्रमांक -२ - सामान्य क्षमता चाचणी या विषयामध्ये खालील घटक/ उपघटकांचा समावेश असेल.

अ.क्र.	विषय
१.	**सामान्य बुध्दिमापन व आकलन** - उमेदवार किती लवकर व अचूकपणे विचार करु शकतो हे आजमावण्यासाठी प्रश्न
२.	**चालू घडामोडी** - जागतिक तसेच महाराष्ट्रासह भारतातील.
३.	**अंकगणित व सांख्यिकी**
४.	**माहितीचा अधिकार अधिनियम २००५ (as updated) व महाराष्ट्र लोकसेवा हक्क अधिनियम २०१५**
५.	**भारतीय संघ राज्यव्यवस्था, भारतीय राज्यघटना, स्थानिक स्वराज्य संस्था, कार्यकारी मंडळ, न्यायमंडळ व विधीमंडळ इत्यादी** घटना कशी तयार झाली आणि घटनेच्या प्रस्तावनेमागची भूमिका व तत्वे, घटनेची महत्वाची कलमे / ठळक वैशिष्ट्ये, केंद्र व राज्य संबंध, निधर्मी राज्य, मूलभूत हक्क व कर्तव्ये, राज्याच्या धोरणाची मार्गदर्शक तत्वे- शिक्षण, युनीफॉर्म सिव्हील कोड, स्वतंत्र न्यायपालिका, राज्यपाल, मुख्यमंत्री व मंत्रीमंडळ-कर्तव्ये, अधिकार व कार्य, राज्य विधीमंडळ- विधानसभा, विधानपरिषद व त्यांचे सदस्य, अधिकार, कार्य व कर्तव्ये, विधी समित्या इत्यादी
६.	**भारताचा व महाराष्ट्राचा भूगोल** - महाराष्ट्राचा व भारताचा प्राकृतिक (Physical) भूगोल, मुख्य प्राकृतिक (Physiographic) विभाग, हवामान शास्त्र (Climate), पर्जन्यमान व तापमान, पर्जन्यातील विभागवार बदल, नद्या, पर्वत व पठार, विविध भुरूपे, राजकीय विभाग, प्रशासकीय विभाग, नैसर्गिक संपत्ती- वने व खनिजे, मानवी व सामाजिक भूगोल, लोकसंख्या, लोकसंख्येचे स्थानांतर (Migration of Population) व त्याचे उगम (Source) आणि इष्टस्थानावरील (Destination) परिणाम, ग्रामीण वस्त्या व तांडे, झोपडपट्ट्या व त्यांचे प्रश्न. **पर्यावरण** - मानवी विकास व पर्यावरण, पर्यावरणपूरक विकास, नैसर्गिक साधनसंपत्तीचे संधारण विशेषत: वनसंधारण, विविध प्रकारची प्रदूषणे व पर्यावरणीय आपत्ती, पर्यावरण संवर्धनात कार्यरत असलेल्या राज्य / राष्ट्र/ जागतिक पातळीवरील संघटना / संस्था इत्यादी.
७.	**सामान्य विज्ञान व तंत्रज्ञान —** **अ)** भौतिकशास्त्र (Physics), **ब)** रसायनशास्त्र (Chemistry), **क)** प्राणीशास्त्र (Zoology), **ड)** वनस्पतीशास्त्र (Botany) **इ)** दूर संवेदन, हवाई व ड्रोन छायाचित्रण, भौगोलिक माहिती प्रणाली व त्याचे उपयोजन (Remote Sensing, Aerial and drone photography, Geographic Information System (GIS) and it's application etc.) **फ)** माहिती व संप्रेषण तंत्रज्ञान (Information and communication technology.)
८.	**अर्थव्यवस्था व नियोजन, विकास विषयक अर्थशास्त्र** **१ समग्रलक्षी अर्थशास्त्र** १.१ समग्रलक्षी अर्थशास्त्र: १.२ वृद्धी आणि विकास : १.३ सार्वजनिक वित्त : १.४आंतरराष्ट्रीय व्यापार आणि आंतरराष्ट्रीय भांडवल: **२ भारतीय अर्थव्यवस्था** २.१ भारतीय अर्थव्यवस्था, भारतीय अर्थव्यवस्थेची आव्हाने व आर्थिक सुधारणा २.२ भारतीय शेती व ग्रामीण विकास: २.३ सहकार : २.४ मौद्रिक व वित्तीय क्षेत्र: २.५ सार्वजनिक वित्त आणि वित्तीय संस्था: २.६ उद्योग व सेवा क्षेत्र : २.७ पायाभूत सुविधा विकास : २.८ आंतरराष्ट्रीय व्यापार आणि भांडवल : २.९ महाराष्ट्राची अर्थव्यवस्था :

महाराष्ट्र अराजपत्रित सेवा मुख्य परीक्षा (गट ब) / (गट क) २०२३

पेपर क्रमांक – १ : मराठी व इंग्रजी

१) मराठी भाषा (५०)

(१) सर्वसामान्य शब्दसंग्रह / १५
(२) वाक्यरचना / १३
(३) व्याकरण / १२
(४) म्हणी व वाक्प्रचार (अर्थ व उपयोग) / ५
(५) उताऱ्यावरील प्रश्नोत्तरे / ५

(२) इंग्रजी भाषा / ५०

(6) CommonVocabualry / 10
(7) SentenceStructure / 20
(8) Grammar /10
(9) Use of Idioms and Phrases / 5
(10) Comprehension / 5

पेपर क्रमांक – २ : सामान्य अध्ययन व बुद्धिमापन चाचणी

१) महाराष्ट्राचा भूगोल / १०
२) पर्यावरण / ५
३) भारतीय राज्यघटना / १०
४) माहिती अधिकार अधिनियम, २००५ / ५
५) महाराष्ट्र लोकसेवा हक्क, २०१५ / ५
६) समग्रलक्ष्यी अर्थशास्त्र / ५
७) भारतीय अर्थव्यवस्था / १०
८) सामान्य विज्ञान व तंत्रज्ञान / १०
९) माहिती व संप्रेषण तंत्रज्ञान / ५
१०) चालू घडामोडी – जागतिक तसेच महाराष्ट्रासह भारतातील / १५
११) सामान्य बुद्धिमापन व आकलन / १०
१२) अंकगणित आणि सांख्यिकी / १०

महाराष्ट्र अराजपत्रित सेवा मुख्य परीक्षा (गट क)
सहायक मोटार वाहन निरीक्षक मुख्य परीक्षा
Maharashtra Non Gazzeted Services Main Examination (Group C)
Assistant Motor Vehicle Inspector Main Exam

-: परीक्षा योजना :-

प्रश्नपत्रिकांची संख्या - एक

विषय व सांकेतांक	दर्जा	माध्यम	प्रश्नसंख्या	गुण	परीक्षेचा कालावधी	प्रश्नपत्रिकेचे स्वरुप
यंत्र अभियांत्रिकी व स्वयंचल अभियांत्रिकी विषयावर आधारित **(सांकेतांक क्र.२४)**	विहित विषयातील पदविकेसमान	इंग्रजी	१५०	३००	दीड तास	वस्तुनिष्ठ बहुपर्यायी

नकारात्मक गुणदान -

१) प्रत्येक चुकीच्या उत्तराकरीता २५% किंवा १/४ एवढे गुण एकूण गुणांमधून वजा/ कमी करण्यात येतील.
२) एखाद्या प्रश्नाची एकापेक्षा अधिक उत्तरे दिली असल्यास अथवा ज्या उमेदवाराने उत्तरपत्रिकेत पूर्ण वर्तुळ चिन्हांकित केले नसेल अशा प्रश्नाचे उत्तर चुकीचे समजण्यात येऊन त्या प्रश्नाच्या उत्तराकरीता २५% किंवा १/४ एवढे गुण एकूण गुणांमधून वजा/कमी करण्यात येतील.
३) वरीलप्रमाणे कार्यपध्दतीचा अवलंब करताना एकूण अंतिम गुणांची बेरीज अपूर्णांकात आली तरीही ती अपूर्णांकातच राहील व पुढील कार्यवाही त्याच्या आधारे करण्यात येईल.
४) एखाद्या प्रश्नाचे उत्तर अनुत्तरितअसेल तर, अशा प्रकरणी नकारात्मक गुणांची पध्दत लागू असणार नाही.

-: अभ्यासक्रम :-

अ.क्र.	विषय
1	**Strength of Materials:** Simple stress, strain energy, shearing force and bending moment, moment of inertia, Principle planes and stresses, slope, and deflection. Direct and bending stresses, Theory of torsion, assumptions, torsional stresses, and strains.
2	**Manufacturing Processes:** Engineering materials and their properties, Metal cutting process: Turning, Drilling, Milling, Boring, Broaching, Finishing and super finishing. Plastics and their processing Metal joining processes, NC-CNC, and non-conventional machining methods.
3	**Theory of Machines:** Kinematics and dynamics of machines, role of friction, power transmission equipment such as fly wheel, clutch, belt drive and governors. Principle of gyroscopes and its effects, Applications of cams.
4	**Hydraulics and hydraulic machineries: -** Fluids and their properties, Laminar and turbulent flow, Bernoulli's Equation, Fluid Pressure, Pascal's Law, Surface tension, fluid flow and its measurement. Hydraulic turbines, Hydraulic pumps.

5	**Thermal Engineering and refrigeration** ***Sources of energy:*** Conventional and non-conventional, Laws of thermodynamics, Principle and working of heat engines, air compressors. Air Standard, vapors power and Gas power cycles. Refrigerator and heat pump, Vapor compression and vapor absorption refrigeration systems,
6	**Industrial Engineering and Management:** Types of Management and organization and their functions, Industrial acts, Types of production, plant layouts, process planning, work study, statistical quality control, Metrology.
7	**Power Developing Systems and construction:** chassis, layout types, Sub-systems of automobile. SI/CI -Two stroke, four stroke construction and working, types of Chassis and frames CRDI, MPFI system, Fuel pumps and fuel injector ECU for CI engine, Ignition systems used in the automobile.
8	**Cooling and Lubrication systems:** Cooling system: purpose, types of cooling system, troubles, and remedies of cooling system. lubrication systems: - Types of lubricants, multi viscosity oils, chassis lubrication. Engine lubrication: -types of lubricating systems, crankcase ventilation, Engine lubrication troubles and remedies.
9	**Transmission systems:** Construction and working of single plate, multi-plate, cone clutch, centrifugal clutch. Faults and remedies/repairs of clutches. Gear Box – Construction and working of sliding mesh, constant mesh, synchromesh, torque converter, Faults, and remedies/repairs of gear box.
10	**Steering Systems and starting drives:** Front axle, types of stub axle, steering geometry, Ackerman's mechanism. Under steer, over steer, steering linkage. Type of steering gears, Power steering wheel alignment, wheel balancing starter motor drive-Bendix drive, over running clutch drive, follow thru drive Construction and working of dynamo and alternator, specifications of alternator Cutouts, relay, and regulator.
11	**Differential, rear axle and brakes: -** Differential - function, construction, working Principle, Transfer case Types of rear axle: - semi-floating, full floating bearing, three quarter floating axle Types of brakes: - drum brakes, disk brakes. Hand Brake/ Parking Brake. hydraulic, air brakes, Brake troubleshooting, ABS.
12	**Vehicle maintenance and Transport Management:** Performance of vehicles, engine electrical and electronics, workshop layout, repairing and servicing, Emission measurements and control techniques. Elements of transport and its operations.
13	**Automobile Electrical and Electronic systems,** Battery, Starting system, Alternators, Charging, Inspection, and maintenance of electrical systems.
14	**Introduction to Electric Vehicles:** Introduction to Energy Storage Requirements in Hybrid and Electric Vehicles: - Battery based energy storage, Battery Specifications, Battery Management System.
15	**Motor Vehicle Act and Road Safety** Introduction to Vehicle Act and Road Safety, Licensing, registration, Motor Vehicle Act, Taxation, Insurance etc Organization structure of RTO Department, Passenger comfort and safety.

दिनांक - ५ डिसेंबर, २०२२

सचिव
महाराष्ट्र लोकसेवा आयोग

दिवाणी न्यायाधीश कनिष्ठ स्तर व न्यायदंडाधिकारी प्रथम वर्ग परीक्षा -२०२३

Civil judge (Junior Div) & Judicial Magistrate (1st Class)

Preliminary Examination

* Standard : Suitable to the post
* Maximum Marks : 100
* Medium : English
* Duration : Two Hours
* Nature of the paper : Objective type (multiple choice question)

पूर्वपरीक्षेचा अभ्यासक्रम

१) कोड ऑफ क्रिमिनल प्रोसिजर
२) सिव्हिल प्रोसिजर कोड
३) एव्हिडन्स ॲक्ट
४) ट्रान्सफर ऑफ प्रॉपर्टी ॲक्ट
५) स्पेसिफिक रिलिफ ॲक्ट
६) महाराष्ट्र रेंट कंट्रोल ॲक्ट
७) लिमिटेशन ॲक्ट
८) कॉन्स्टिट्युशन ऑफ इंडिया
९) इंडियन पिनल कोड
१०) लॉ ऑफ कॉन्ट्रॅक्ट, सेल ऑफ गुड्स ॲक्ट ॲन्ड पार्टनरशिप ॲक्ट

* **Syllabus for Competitive Examination to the post of recruitment for Civil judge (junior Division) & Judicial Magistrate (First Class) (Preliminary) Examination under judicial Service of the Government of Maharashtra .**

1) Code of Criminal Procedure
2) Civil Procedure Code
3) Evidence Act
4) Transfer of property Act
5) Specific Relief Act
6) Maharashtra Rent Control Act
7) Limitation Act
8) Constitution of India
9) Indian penal Code
10) Law of Contracts, Sale of Goods Act & Partnership

Syllabus for Competitive Examination for recruitment to the posts of Civil Judge (Junior Division)& Judicial Magistrate(First Class)(Main) Examination under Judicial Service of the Government of Maharashtra.

Standard : Suitable to the post **Nature of the paper :** Conventional type

Medium : Marathi/English **Maximum Marks :** 100 **Duration :** Three Hours

---

Paper-I

(अ)सिव्हिल प्रोसिजर कोड (Civil Procedure Code)

(ब) ट्रान्सफर ऑफ प्रॉपर्टी ॲक्ट (Transfer of Property Act)

(क) स्पेसिफिक रिलीफ ॲक्ट (Specific Relief Act)

(ड) लॉ ऑफ कॉन्ट्रक्टस, सेल ऑफ गुडस ॲक्ट तसेच पार्टनरशीप ॲक्ट (Law of Contracts, Sale of Goods Act & Partnership Act.)

Paper-II

(अ)इंडियन पिनल कोड (Indian Penal Code)

(ब) एव्हिडन्स ॲक्ट (Evidence Act)

(क) कोड ऑफ क्रिमिनल प्रोसिजर (Code of Criminal Procedure)

(ड) अनुसूचित जाती,अनुसूचित जमाती [अत्याचार प्रतिबंधक]अधिनियम-1989 व नागरी हक्क संरक्षण अधिनियम - 1955 (Scheduled Castes & Scheduled Tribes [Prevention of Atrocities] Act-1989 And Protection of Civil Rights Act - 1955)

(इ) कायदेविषयक ताज्या घडामोडीबाबत निबंध (Essay On Current Legal Topic) [Approximately 800 Words]

मौखिक व व्यक्तीमत्व चाचणी - ५० गुण

महाराष्ट्र लोकसेवा आयोगाच्या परीक्षेसाठी उपयुक्त प्रश्नसंग्रह

भारतीय राजकारण व शासन : पंचायती राज आणि शहरी शासन

भारतीय राजकारण आणि शासन विषयाचे घटक, उपघटक आणि महत्त्वाचे मुद्दे

१) भारतीय राज्यघटना कशी तयार झाली – संविधान सभा, स्रोत, समित्या, चिन्हे

२) घटनेच्या प्रस्तावनेमागची भूमिका व तत्त्वे, निधर्मी राज्य, ठळक वैशिष्ट्ये, संविधानातील महत्त्वाची कलमे – परिशिष्टे

३) घटनादुरुस्ती, संविधानात्मक आयोग आणि मंडळे

४) केंद्र–राज्य संबंध, राज्य निर्मिती, स्वतंत्र न्यायव्यवस्था

५) केंद्रीय कार्यकारिणी, संसद, राजकीय पक्ष आणि दबाव गट

६) राज्य व्यवस्थापन, राज्य सरकार आणि प्रशासन – कार्यकारी, विधिमंडळ
राज्यपाल मुख्यमंत्री व मंत्रिमंडळ – भूमिका, अधिकार व कार्य
राज्य विधिमंडळ – विधानसभा, विधानपरिषद व त्यांचे सदस्य, अधिकार, कार्य व भूमिका, विधी समित्या

७) स्थानिक स्वराज्य संस्थांची / पंचायत राजची उत्क्रांती, ७३ वी आणि ७४ वी दुरुस्ती

८) ग्रामपंचायत, तालुका पंचायत, जिल्हा परिषद आणि ग्रामविकास

९) नागरी/शहरी प्रशासन – संस्था आणि विकास
जिल्हा – मुलकी व पोलीस प्रशासन

१०) महत्त्वाचे कायदे, नियम

११) प्रशासन – सार्वजनिक धोरणे आणि कार्यक्रम

१२) दुर्बल घटक, स्वयंसेवी संस्थांचे सक्षमीकरण

१३) मानवी हक्क जाहीरनामा

१४) मूलभूत अधिकार, मूलभूत कर्तव्ये
राज्यधोरणाची मार्गदर्शक तत्त्वे–शिक्षण, युनिफॉर्म सिव्हील कोड

१५) राष्ट्रीय मानवी हक्क आयोग – एनएससीसी, एनएसटीसी, एनसीबीसी

(७) स्थानिक स्वराज्य संस्थांची /पंचायत राजची उत्क्रांती

१) पंचायत राजची उत्क्रांती
२) पंचायत राज समित्या
३) नागरी स्थानिक स्वराज्य संस्थांची उत्क्रांती

१) पंचायत राजची उत्क्रांती

१) पंचायत क्षेत्रविस्तार कायदा (PESA) चा अंमल कधीपासून सुरू झाला ?
१) २१ सप्टेंबर १९९६ २) २२ डिसेंबर १९९७ ३) २३ ऑक्टोबर १९९६ ४) २४ डिसेंबर १९९६

1) When did Panchayat Area Extension Act (ZA) come into effect?
1) 21 September 1996 2) 22 December 1997
3) 23 October 1996 4) 24 December 1996

२) खालीलपैकी कोणाला भारतातील 'स्थानिक स्वराज्य संस्थेचे जनक' म्हणून ओळखले जाते?
१) लॉर्ड रिपन २) लाल बहादूर शास्त्री ३) महात्मा गांधी ४) लॉर्ड माऊंटबॅटन

2) Among the following who is known as 'father of Local-Self Government' in India ?
1) Lord Ripon 2) Lal Bahadur Shastri 3) Mahatma Gandhi 4) Lord Mountbatten

३) खालीलपैकी कोणते विधान/ने बरोबर आहे/त?
a) १८८० चा लॉर्ड रिपनच्या ठरावास स्थानिक शासनाची सनद (मॅग्ना कार्टा) मानले जाते.
b) बलवंत राय मेहता समिती अहवालात ग्रामसभेचा अधिकृतरीत्या उल्लेख करण्यात आला.
c) बलवंत राय मेहता समितीच्या शिफारशीनुसार जिल्हाधिकारी हा जिल्हा परिषदेत असू नये.
पर्यायी उत्तरे :
१) फक्त (a) २) फक्त (b) ३) (b) आणि (c) ४) वरीलपैकी एकही नाही

3) Which of the following statements is/are correct ?
a) Lord Ripon's Resolution of 1880 was hailed as the 'Magna Carta' of local government.
b) The Balwant Rat Mehta Committee report made a formal mention of the Gram Sabha.
c) According to the Balwant Rai Mehta Committee, the District Collector should be kept out of the Zilla Parishad.
Answer Options :
1) Only (a) 2) Only (b) 3) (b) and (c) 4) None of the above

२) पंचायत राज समित्या

१) बलवंतराय मेहता समितीची स्थापना .... मध्ये करण्यात आली
१) जानेवारी १९५७ २) ऑक्टोबर १९५२ ३) ऑक्टोबर १९५३ ४) नोव्हेंबर १९५७

1) Balwantrai Mehta Committee was established in ....
1) January 1957 2) October 1952 3) October 1953 4) November 1957

२) पंचायत राज संस्थांसंदर्भात समिती व वर्ष यांच्या जोड्या जुळवा.

A (समिती)	**B (वर्ष)**
a) बलवंत राय मेहता समिती	i) १९५७
b) अशोक मेहता समिती	ii) १९७७
c) जी. व्ही. के. राव समिती	iii) १९८५
d) एल. एम. सिंघवी समिती	iv) १९८६

पर्यायी उत्तरे :

	(a)	**(b)**	**(c)**	**(d)**
१)	(i)	(ii)	(iii)	(iv)
२)	(iv)	(iii)	(ii)	(i)
३)	(iii)	(iv)	(i)	(ii)
४)	(ii)	(i)	(iv)	(iii)

2) Match the following pairs regarding Panchayat Raj Committees and their year.

A (Committee)	**B (Year)**
a) Balawant Rai Mehata Committee	(i) 1957
b) Ashok Mehta Committee	(ii) 1977
c) G.V.K. Rao Committee	(iti) 1985
d) LM. Singhvi Committee	(iv) 1986

Answer Options :

	(a)	**(b)**	**(c)**	**(d)**
1)	(i)	(ii)	(iii)	(iv)
2)	(iv)	(iii)	(ii)	(i)
3)	(iii)	(iv)	(i)	(ii)
4)	(ii)	(i)	(iv)	(iii)

३) खालील समित्या त्यांच्या स्थापना सालानुसार चढत्या क्रमाने लावा :

अ) अशोक मेहता समिती ब) बलवंत राय मेहता समिती

क) जी. व्ही. के. राव समिती ड) के. संथनम समिती

पर्यायी उत्तरे :

१) ब, क, ड, अ २) ब, अ, ड, क ३) ब, अ, क, ड ४) ब, ड, अ, क

3) Arrange the following Committees according to their establishment year in ascending order :

a) Ashok Mehta Committee b) Balwant Rai Mehta Committee

c) G. V. K. Rao Committee d) K. Santhanam Committee

Answer Options :

1) b, c, d, a 2) b, a, d, c 3) b, a, c, d 4) b, d, a, c

४) बलवंत राय मेहता समितीच्या शिफारशींचा अभ्यास करून महाराष्ट्रात त्यांच्या अंमलबजावणीविषयी नेमलेल्या समितीचे प्रमुख कोण होते?

१) यशवंतराव चव्हाण २) मारोतराव कन्नमवार ३) पी. के. सावंत ४) वसंतराव नाईक

4) Name the head of the Committee appointed to make a report about the implementation of the recommendations of the Balwant Rai Mehta Committee in Maharashtra ?

1) Yashwantrao Chavan 2) Marotrao Kannamwar

3) P. K. Sawant 4) Vasantrao Naik

५) कोणत्या समितीला 'महाराष्ट्रातील लोकशाही विकेंद्रीकरण समिती' असे सुद्धा म्हटले जाते ?
१) पी. बी. पाटील समिती २) अशोक मेहता समिती ३) बोंगिरवार समिती ४) वसंतराव नाईक समिती

5) Which Committee is also known as Committee on Democratic Decentralisation in Maharashtra?
1) P.B. Patil Committee 2) Ashok Mehta Committee
3) Bongirwar Committee 4) Vasantrao Naik Committee

६) खालीलपैकी कोणत्या समितीने महाराष्ट्रात ग्रामपंचायतीच्या सरपंचाची निवड थेट जनतेतून प्रत्यक्ष पद्धतीने करण्यास शिफारस केली?
a) बाबूराव काळे समिती b) पी. बी. पाटील समिती c) बोंगीरवार समिती d) वसंतराव नाईक समिती
पर्यायी उत्तरे :
१) फक्त (a) २) फक्त (b) ३) (b) आणि (c) ४) (c) आणि (d)

6) Which of the following committees recommended the direct election of Sarpanch of Gram Panchayat in Maharashtra ?
a) Baburao Kale Committee b) P B. Patil Committee
c) Bongirwar Committee d) Vasantrao Naik Committee
Answer options :
1) Only (a) 2) Only (b) 3) (b) and (c) 4) (c) and (d)

७) खालीलपैकी कोणती समिती पंचायत राज्यासंबंधित नाही ?
१) अशोक मेहता समिती २) राजमन्नार समिती ३) थंगन समिती ४) एल. एम. सिंघवी समिती

7) Which of the following Committee is not related to the Panchayati Raj.?
1) Ashok Mehta Committee 2) Rajmannar Committee
3) Thungan Committee 4) L.M. Singhvi Committee

८) दुसऱ्या प्रशासकीय सुधार आयोगाने आपल्या सहाव्या अहवालात स्थानिक शासन आणि लोकशाही विकेंद्रीकरणाबाबत कोणत्या शिफारशी केलेल्या आहेत?
a) भ्रष्टाचार व कुप्रशासनावरील तक्रारी हाताळण्यासाठी स्थानिक संस्था लोकपालाची (Ombudsman) निर्मिती करण्यात यावी.
b) जलदगतीने होणाऱ्या शहरीकरणाबाबतच्या समस्यांवरील उपाय सुचविण्यासाठी एक राष्ट्रीय आयोग स्थापन करण्यात यावा.
c) महापौरांची थेट निवडणूक
d) दहा लाखापेक्षा जास्त लोकसंख्या असलेल्या सर्व शहरांमध्ये महनगरीय वाहतूक प्राधिकरण स्थापन करण्यात यावे
पर्यायी उत्तरे :
१) (a), (b) आणि (c) २) (a), (b) आणि (d) ३) (b), (c) आणि (d) ४) वरील सर्व

8) Which are the recommendations of the Sixth Report of Second Administrative Reform Commission on Local government and Democratic Decentralisation ?
a) A local body Ombudsman to be constituted to look into complaints of corruption and mal-administration.
b) A National Commission on urbanisation to be setup to suggest steps to deal with rapid urbanisation.
c) Direct election of the Mayors.
d) Set-up a metropolitan transport authority in all cities of one million plus population.
Answer options :
1) (a), (b) and (c) 2) (a), (b) and (d) 3) (b), (c) and (d) 4) All above

३) नागरी स्थानिक स्वराज्य संस्थांची उत्क्रांती

१) ७४ व्या राज्य घटनादुरुस्ती अधिनियमाद्वारे म्युनिसिपल कौन्सिल (नगर–पालिका) यांना काही कर्तव्ये व जबाबदाऱ्या अनुच्छेद ...... अन्वये सोपविण्यात आलेल्या आहेत.
१) २४३–V २) २४३–W ३) २४३–Y ४) २४३–Z

1) Municipal Councils (Nagar Palikas) are entrusted with some duties and responsibilities as enshrined in the 74th Constitutional Amendment Act under Article
1) 243-V 2) 243-W 3) 243-Y 4) 243-Z

Study CIRCLE

(८) ग्रामपंचायत, तालुका पंचायत, जिल्हा परिषद आणि ग्रामविकास

१) ग्रामसभा आणि ग्रामपंचायत
२) तालुका पंचायत
३) जिल्हा परिषद
४) ग्रामविकासाची यंत्रणा

१) ग्रामसभा आणि ग्रामपंचायत

ग्रामसभा

१) आर्थिक वर्ष सुरू झाल्यावर किती महिन्यांच्या आता ग्रामसभेची पहिली सभा घ्यावी लागते ?
१) एक महिना २) दीड महिना ३) दोन महिने ४) तीन महिने

1) After the financial year starts, in how many months should the first meeting of Gram Sabha be held?
1) One month 2) One and a half months
3) Two months 4) Three months

२) ग्रामसभेच्या संदर्भातील खालीलपैकी कोणते विधान/विधाने चुकीचे आहे ?
अ) ग्रामसभा स्थापन करण्यामागचा उद्देश ग्रामीण जनतेला एकत्र येण्यासाठी व्यासपीठ उपलब्ध करून देणे आणि स्थानिक महत्त्वाच्या विषयाची चर्चा करणे.
ब) ग्रामसभेची बैठक आयोजित करण्याची वैधानिक जबाबदारी ग्रामसेवकाची आहे.
क) ग्रामसभेद्वारे ग्रामीण जनतेला आपले विचार, मते आणि तक्रारी व्यक्त करण्याची संधी दिली जाते.
योग्य पर्याय निवडा :
१) फक्त अ २) फक्त ब ३) फक्त ब आणि क ४) यापैकी नाही

2) Which of the following statements is/are false about Gram Sabha ?
a) The purpose behind organising a Gram Sabha is to provide a platfrom for the villagers to come together and discuss matters of local importance.
b) Gram Sevak is legally bound to organize Gram Sabha meeting.
c) Gram Sabha provides the opportunity to villagers to express their views, opinions and grievances.
Select the correct option.
1) Only a 2) Only b 3) Only b and c 4) None of the above

३) पुढील विधाने वाचून **योग्य** विधानांची पर्यायातून निवड करा.
a) गावातील सर्व प्रौढ स्त्री-पुरुष नागरिकांची ग्रामसभा बनते.
b) ७४ व्या घटनादुरुस्तीचे ग्रामसभेची तरतूद केली आहे.
c) पहिल्या ग्रामसभेचे अध्यक्षस्थान ग्रामपंचायतीचे सरपंच भूषवितात.
d) ग्रामसभेची बैठक वर्षातून दोन वेळा बोलावणे आवश्यक आहे.
पर्यायी उत्तरे :
१) (a) आणि (b) बरोबर २) (a) आणि (c) बरोबर
३) (a), (b) आणि (c) बरोबर ४) (a), (c) आणि (d) बरोबर

3) Select correct alternative from the following :
a) Gramsabha consist of adult civilians men and women of the village.
b) Gramsabha came into existence by 74' Constitutional Amendment.
c) The first Gramsabha is chaired by Sarpanch of Grampanchayat.
d) It is mandatory to hold Gramsabha twice in a year.
Answer Options :
1) (a) and (b) correct 2) (a) and (c) correct
3) (a), (b) and (c) correct 4) (a), (c) and (d) correct

४) ग्रामसभेबाबत खालीलपैकी कोणती विधाने बरोबर आहेत ?
अ) ग्रामसभेला राज्यशासनाच्या बरोबर केंद्र शासनाच्याही योजनेसाठी वैयक्तिक लाभार्थी निवडीचा अधिकार आहे.
ब) अनुसूचित क्षेत्रातील तसेच अन्य (बिगर अनुसूचित) क्षेत्रातील ग्रामपंचायतींना समान अधिकार देण्यात आलेले आहेत.
क) ग्रामसभेची नोटीस सभेपूर्वी १० दिवस अगोदर व विशेष ग्रामसभेसाठी किमान ५ दिवस अगोदर काढावी लागते.
ड) ग्रामसभेला किमान उपस्थिती १०० किंवा एकूण मतदारांच्या १५% यापैकी जी कमी असेल इतकी उपस्थिती गणपूर्तीसाठी आवश्यक आहे.
पर्यायी उत्तरे :
१) (अ), (ब) आणि (ड) २) (ब), (क) आणि (ड) ३) (अ), (ब) आणि (क) ४) (अ) आणि (ड)

4) Which of the following statements about Gram Sabha is correct?
a) The Gram Sabha has the right to select individual beneficiaries for the schemes of the State Government as well as the Central Government.
b) Gram Panchayats in Scheduled Areas as well as other (Non-Scheduled) Areas have been given equal powers.
c) Notice of Gram Sabha has to be drawn 10 days before the meeting and at least 5 days in advance for special Gram Sabha.
d) Gram sabha requires minimum attendance of 100 or 15% of total electorate whichever is less for quorum.
Answer Options :
1) (a), (b) and (d) 2) (b), (c) and (d) 3) (a), (b) and (c) 4) (a) and (d)

५) ग्रामसभेबाबत खालीलपैकी कोणते विधान बरोबर आहे ?
१) ग्रामसभेला राज्यशासनाच्या बरोबर केंद्र शासनाच्याही योजनेसाठी वैयक्तिक लाभार्थी निवडीचा अधिकार आहे.
२) अनुसूचित क्षेत्रातील तसेच अन्य (बिगर अनुसूचित) क्षेत्रातील ग्रामपंचायतींना समान अधिकार देण्यात आलेले आहेत.
३) ग्रामसभेची नोटीस सभेपूर्वी १० दिवस अगोदर व विशेष ग्रामसभेसाठी किमान ५ दिवस अगोदर काढावी लागते.
४) ग्रामसभेला किमान उपस्थिती १०० किंवा एकूण मतदारांच्या १०% यापैकी जी कमी असेल इतकी उपस्थिती गणपूर्तीसाठी आवश्यक आहे.

5) Which of the following statements about Gram Sabha is correct?
1) The Gram Sabha has the right to select individual beneficiaries for the schemes of the State Government as well as the Central Government.
2) Gram Panchayats in Scheduled Areas as well as other (Non-Scheduled) Areas have been given equal powers.
3) Notice of Gram Sabha has to be drawn 10 days before the meeting and at least 5 days in advance for special Gram Sabha.
4) Gram sabha requires minimum attendance of 100 or 10% of total electorate which - ever is less for quorum.

६) ग्रामसभेच्या रचनेतील अचूक वाक्यांचा समूह बनवा.

a) राष्ट्रपतींची मर्जी असेपर्यंत राज्यपाल आपल्या पदावर राहतात.

b) राज्यपाल स्वखुशीने आपल्या पदाचा राजीनामा देऊ शकतात.

c) राज्यपालांची नियुक्ती सर्वसाधारणपणे पाच वर्षासाठी असते.

d) दुसरी व्यक्ती पद स्विकारेपर्यंत राज्यपाल आपल्या पदावर राहतात.

पर्यायी उत्तरे :

१) फक्त विधाने (a), (b) व (c) बरोबर आहेत.
२) फक्त विधाने (a), (b) व (d) बरोबर आहेत.
३) फक्त विधाने (b), (c) व (d) बरोबर आहेत.
४) सर्व विधाने बरोबर आहेत.

6) Which of the following are the correct statements regarding the tenure of a Governor of the State?

a) Governor remains in his office as long as President of India wishes.

b) Governor may resign voluntarily.

c) The appointment of Governor is generally for 05 years.

d) Governor remains in his office until another person takes charge.

Answer options :

1) Only statements (a), (b) and (c) are correct
2) Only statements (a), (b) and (d) are correct
3) Only statements (b), (c) and (d) are correct
4) All statements are correct

*७) ग्रामसभेच्या संदर्भात कोणते विधान **योग्य नाही?***

१) पंचायत स्तराच्या क्षेत्रामध्ये समाविष्ट असलेल्या खेड्यांच्या मतदार याद्यांमध्ये नोंदणीकृत व्यक्ती ग्रामसभेचा सदस्य असतात.

२) पंचायतीतील सर्व नोंदणीकृत मतदारांची मिळून ग्रामसभा बनते.

३) ग्रामसभेचे अधिकार केंद्र सरकार निर्धारित करते.

४) त्याची ग्रामपातळीवरील अधिकार आणि कार्ये राज्यपातळीवरील राज्य विधीमंडळासारखे असतात.

7) Which statement is not correct regarding 'Gram Sabha' ?

1) It is a body consisting of persons registered in the electoral rolls of a village comprised within the area of the panchayat level.

2) It is a village assembly consisting of all the registered voters in the area of the Panchayat.

3) Its powers have been determined by the Central Government.

4) Its powers and functions at village level are like State Legislature at the state level.

८) ग्रामसभेच्या रचनेतील अचूक वाक्यांचा समूह बनवा.

a) गावातील सर्व प्रौढ नागरिकांची मिळून ग्रामसभा तयार होते.

b) १८ वर्ष पूर्ण करणारा प्रत्येक मतदार ग्रामसभेचा सभासद बनतो.

c) ग्रामसभेला निवडणूक असते.

d) ग्रामपंचायतीचे सर्व मतदार ग्रामसभेचे सभासद असतात.

***पर्यायी उत्तरे** :*

१) फक्त (a), (b) आणि (c)
२) फक्त (b), (c) आणि (d)
३) फक्त (a), (b) आणि (d)
४) वरील सर्व

8) *Make a group of correct Sentences in the composition of the Gram Sabha :*
a) Gram Sabha is formed from all the adult citizens of village.
b) Every voter who completes 18 years of age becomes the member of Grama Sabha
c) Gram Sabha has election
d) All the Voters of the Gram Panchayat are members of the Gram Sabha.
Answer Options :
1) Only (a), (b) and (c) *2) Only (b), (c) and (d)*
3) Only (a), (b) and (d) *4) All the above*

ग्रामपंचायत

१) खालीलपैकी कोणते काम ग्रामसेवकाचे नाही?
१) ग्रामपंचायत निधीचा योग्य वापर करणे २) ग्रामसभेचा अहवाल तयार करणे
३) शासनाने निर्धारित केलेल्या विविध करांची वसुली करणे ४) यापैकी नाही

1) Which of the following is not the function of Gram Sevak ?
1) Proper utilisation of the funds
2) Preparation of the Grama Sabha report
3) Collection of Variuos Taxes prescribed by the governments
4) Non of these

२) खालीलपैकी कोणत्या ग्रामपंचायतींचे उत्पन्नाचा स्रोत आहे?
१) गावांतून जमा झालेल्या एकूण महसुलाचा (दहा) १०% ग्रामपंचायतीला मिळतात २) घरांवरील कर
३) ग्रामपंचायत प्राणी, व्यवसाय इत्यादींवर कर लादते ४) वरील सर्व

2) Which of the following is income source of Gram Panchayat ?
1) Gram Panchayat gets 10% of the total revenue collected from the village 2) House tax
3) Gram Panchayat imposes tax on animals and professions etc. 4) All the above

३) महाराष्ट्रातील ग्रामपंचायती संबंधी खालील विधाने विचारात घ्या:
अ) ग्राम पंचायतीच्या एकूण सभासद संख्येच्या एक तृतीयांशपेक्षा कमी नाही इतक्या सभासदांना सरपंचा विरुद्ध अविश्वासाचा ठराव मांडता येईल
ब) सरपंच निवडून आल्याच्या दिनांकापासून तीन महिन्यापर्यंत असा कोणताही अविश्वासाचा ठराव आणता येणार नाही
पर्यायी उत्तरे :
१) विधान अ बरोबर आहे, ब चुकीचे आहे २) विधान ब बरोबर आहे, अ चुकीचे आहे
३) दोन्हीही विधाने बरोबर आहेत ४) दोन्हीही विधाने चुकीचे आहेत.

3) Consider the following statements about Gram Panchayats in Maharashtra :
A) A motion of no-confidence against Sarpanch may be moved by not less than one-third of the total number of the members of Gram Panchayat.
B) No such motion of no-confidence shall be brought within a period of three months from the date of election of Sarpanch.
Answer options :
1) Statement A is correct B is false 2) Statement B is correct A is false
3) Both the statement are correct 4) Both the statement are false

४) खालील विधाने विचारात घ्या (महाराष्ट्रातील ग्रामपंचायतीच्या संदर्भात) :
अ) ग्रामपंचायतीच्या सेवकांची नेमणूक पंचायत ठराव करून करते.
ब) पंचायतीला कोणत्याही सेवकाला लेखी आदेशाद्वारे निलंबित अथवा बडतर्फ करता येईल.
क) पंचायतीने दिलेल्या अशा कोणत्याही आदेशाविरुद्ध सेवकाला १५ दिवसांच्या आत मुख्य कार्यकारी अधिकाऱ्याकडे अपील करता येईल.
ड) ग्रामपंचायतीच्या सेवकाचे वेतन हे पंचायत समिती फंडातून दिले जाते.
वरीलपैकी कोणते विधान/विधाने बरोबर आहे/आहेत ?
१) फक्त अ २) फक्त अ आणि ब ३) फक्त क आणि ड ४) फक्त अ, ब आणि ड

4) Consider the following statements (with reference to Gram Panchayats in Maharashtra) :
a) The servants of Gram Panchayat are appointed by Panchayat by passing the resolution.
b) A Panchayat may by written order suspend or dismiss any servant.
c) An appeal shail lie against any such order passed by the Panchayat to the Chief Executive Officer within 15 days.
d) The salaries of the Gram Panchayat servants are paid from the Panchayat Samiti fund.
Which of the statements given above is/are correct ?
1) Only a 2) Only a and b 3) Only c and d 4) Only a, b and d

५) खालील विधाने विचारात घ्या :
अ) सरपंचाचे (ज्याची निवड ग्राम पंचायतीच्या सभासदांकडून झालेली आहे) अथवा उपसरपंचाचे, रिक्त राजीनाम्यामुळे) झालेले पद ते रिक्त झाल्याच्या दिनांका पासून तीस दिवसांच्या आत भरले पाहिजे.
ब) थेट जनतेमार्फत निवडलेल्या सरपंचाचे रिक्त झालेले पद ते रिक्त झाल्याच्या दिनांका पासून तीन महिन्यांच्या आत भरले पाहिजे.
क) ग्राम पंचायतीच्या ज्या सदस्याचे पद सतत ग्राम पंचायतीच्या सभेला गैरहजर राहण्याच्या कारणास्तव रिकामे झाले असेल तर तो लगेच पुन्हा निवडून येण्यास पात्र नसतो.
वरीलपैकी कोणते विधान/ने बरोबर आहे/आहेत ?
१) फक्त अ २) फक्त अ आणि क ३) फक्त ब आणि क ४) अ, ब आणि क

5) Consider the following statements :
a) The post of the Sarpanch (who is elected by the members of Gram Panchayat) or Upa Sarpanch, as the case may be, that has fallen vacant (due to resignation) shall be filled in within thirty days from the date of such vacancy.
b) The post of the directly elected Sarpanch that has fallen vacant shall be filled within three months from the date of such vacancy.
c) A member of a Gram Panchayat whose post has become vacant due to absence for continuous meetings of the Gram Panchayat shall not be eligible for re-election.
Which of the statements given above is/are correct ?
1) Only a 2) Only a and c 3) Only b and c 4) a, b and c

२) तालुका पंचायत

१) पंचायत समिती सभापती आणि उपसभापती यांच्या निवडणुकीच्या वैधतेबाबत विवाद निर्माण झाल्यास निवडणुकीच्या दिनांकापासून किती दिवसांच्या आत आणि कोणाकडे यासंबंधी दाद मागावी लागते?
१) ३० दिवस; जिल्हाधिकारी यांच्याकडे २) ३० दिवस; विभागीय आयुक्ताकडे
३) ३० दिवस; राज्य निवडणूक आयोगाकडे ४) ३० दिवस; राज्य शासनाकडे

1) Within how many days and to whom can appeal be filed regarding legality of election of Sabhapati and Up-Sabhapati of Panchayat Samiti, if controversy arises ?
1) 30 days; to District Collector 2) 30 days; to Divisional Commissioner
3) 30 days; to State Election Commission 4) 30 days; to State Governement

२) जोड्या लावा :

'A' (राज्य)	**'B' (जिल्हा परिषद/पंचायत समितीचे नाव)**
a) आसाम	i) अंचल समिति
b) कर्नाटक	ii) महकमा परिषद
c) मध्य प्रदेश	iii) जिल्हा विकास परिषद
d) अरुणाचल प्रदेश	iv) जनपद पंचायत

पर्यायी उत्तरे :

	(a)	**(b)**	**(c)**	**(d)**
1)	(i)	(ii)	(iii)	(iv)
2)	(ii)	(iii)	(iv)	(i)
3)	(ii)	(iv)	(iii)	(i)
4)	(i)	(iii)	(iv)	(ii)

2) Match the Pairs :

'A' (State)	**'B' (Name of Zilla Parishad/ Panchayat Samiti)**
a) Assam	i) Aanchal Samiti
b) Karnataka	ii) Mahkama Parishad
c) Madhya Pradesh	iii) Zilla Vikas Parishad
d) Arunachal Pradesh	iv) Janpad Panchayat

Answer options :

	(a)	**(b)**	**(c)**	**(d)**
1)	(i)	(ii)	(iii)	(iv)
2)	(ii)	(iii)	(iv)	(i)
3)	(ii)	(iv)	(iii)	(i)
4)	(i)	(iii)	(iv)	(ii)

३) पंचायत समितीच्या संदर्भातील खालीलपैकी कोणती वाक्ये **बरोबर** आहेत?
a) पंचायत समिती ही पंचायत राज व्यवस्थेची सर्वोच्च संस्था आहे.
b) पंचायत समिती राज्य सरकार आणि जिल्हा परिषद यांच्यात दुवा साधण्याचे कार्य करते.
c) यांना महिन्यातून एक सभा बोलावणे आवश्यक असते.
d) पंचायत समितीचा कार्यकाल हा ५ वर्षांचा असतो.
योग्य पर्याय निवडा :
१) (a), (b), (c) २) (c), (d) ३) (a), (d) ४) (b), (c), (d)

3) Which of the following sentences are true regarding Panchayat Samiti ?
a) Panchayat Samiti is the apex body of the Panchayat Raj system.
b) Panchayat Samiti acts as link between the State Government and Zilla Parishad.
c) It is compulsory to have one meeting in a month,
d) Tenure of Panchayat Samiti is 5 years.
Select **correct** options :
1) (a), (b), (c) 2) (c), (d) 3) (a), (d) 4) (b), (c), (d)

४) 'पंचायती राज' च्या पुढील स्तरात असणाऱ्या 'पंचायत समिती' ला कर्नाटकात ....असे म्हणतात.
१) अंचलिक पंचायत २) तालुका विकास मंडळ ३) पंचायत युनियन कौन्सिल ४) क्षेत्र समिती

4) 'Panchayat Samiti', as the next tier of 'Panchayati Raj', is called .... in Karnataka.
1) Anchalik Panchayat 2) Taluka Development Board
3) Panchayat Union Council 4) Kshetra Samiti

५) पंचायत समितीच्या संदर्भात खालीलपैकी कोणते विधान चुकीचे आहे ?
१) पंचायत समिती बरखास्त करण्याचा अधिकार राज्य शासनास आहे
२) पंचायत समितीचा कार्यकाल सहा वर्षाचा असतो.
३) पंचायत समितीच्या सभापतीची निवड पंचायत समितीचे सदस्य करतात
४) गटविकास अधिकारी हा पंचायत समितीचा पदसिद्ध सचिव असतो.

5) Which of the following statements regarding Panchayat Samiti is incorrect?
1) The State Government has the right to dissolve the Panchayat Samiti
2) The tenure of Panchayat Samiti is six years.
3) The Chairperson of the Panchayat Samiti is elected by the members of the Panchayat Samiti
4) The Group Development Officer is the ex-officio Secretary of the Panchayat Samiti.

६) महाराष्ट्रातील पंचायत समिती बाबत खालीलपैकी कोणते विधान चुकीचे आहे ?
१) पंचायत समिती सदस्यांच्या एकूण संख्येच्या दोन-तृतीयांश बहुमताने विशेष सभेत अविश्वासाचा ठराव संमत केल्यास सभापती किंवा उप-सभापती हा, यथास्थिती सभापती किंवा उप-सभापती म्हणून राहणार नाहीत.
२) जर अविश्वासाचा ठराव फेटाळण्यात आला तर ठराव फेटाळला गेल्यापासून तीन महिन्यांच्या आत पुन्हा नव्याने दुसरा अविश्वासाचा ठराव पंचायत समितीपुढे आणता येत नाही.
३) पंचायत समितीच्या सभापतीने किंवा उप-सभापतीने आपली कर्तव्ये पार पाडीत असताना केलेल्या गैरवर्तणुकीबद्दल राज्य शासन त्यांना अधिकार पदावरून दूर करू शकते.
४) पंचायत समिती सदस्यांचा कार्यकाळ ५ वर्षांचा असतो.

6) Which one of the following statements about Panchayat Samiti in Maharashtra is incorrect ?
1) A Chairman or Deputy Chairman of Panchayat Samiti shall cease to be the Chairman or the Deputy Chairman as the case may be, if a Motion of No Confidence is passed at a special meeting by a majority of two-thirds of the total number of members.
2) If the Motion of No Confidence is rejected no fresh Motion of No Confidence shall be brought before the Panchayat Samiti within a period of three months from rejection of such motion.
3) A Chairman or Deputy Chairman of Panchayat Samiti may be removed from office by the State Government for misconduct in the discharge of his duty.
4) The tenure of Panchayat Samiti members is 5 years.

७) गटविकास अधिकारी यांच्याबाबत योग्य पर्यायांची निवड करा :
अ) गटविकास अधिकारी हा पंचायत समितीचा सचिव असतो.
ब) गटविकास अधिकारी हा गटपातळीवरील विस्तार अधिकाऱ्यांचा कप्तान असतो.
क) गटविकास अधिकारी हा गटपातळीवरील राजकीय उपक्रमांचा समन्वयक असतो.
ड) गटविकास अधिकारी हा पंचायत समिती कार्यालयाचा प्रमुख असतो.

पर्यायी उत्तरे :
१) फक्त अ आणि ब २) फक्त क आणि ड ३) फक्त अ, ब आणि ड ४) वरील सर्व

7) Find out the correct alternative about the Block Development Officer :
a) The Block Development Officer is the Secretary of the Panchayat Samiti.
b) The Block Development Officer is the captain of a team of extension officers at the block level.
c) The Block Development Officer is the co-ordinator of political activities at the block level.
d) The Block Development Officer is the head of the office of Panchayat Samiti.
Answer options :
1) Only a and b 2) Only c and d 3) Only a, b and d 4) All of the above

३) जिल्हा परिषद

१) जर महाराष्ट्रातील जिल्हा परिषदेच्या एखाद्या विशेष सभेत एकूण परिषद सदस्यांपैकी .... कमी नसेल इतक्या परिषद सदस्यांनी मुख्य कार्यकारी अधिकाऱ्यास अधिकार पदावरून परत बोलावण्याची राज्यशासनाकडे मागणी करणाऱ्या ठरावाच्या बाजूने मत दिल्यास राज्य शासन अशा अधिकाऱ्यास परिषदेच्या सेवेतून परत बोलावून घेईल.
१) एक–द्वितीयांश (१/२) २) दोन–तृतीयांश (२/३) ३) तीन–चतुर्थांश (३/४) ४) दोन–पंचमांश (२/५)

1) If at a special meeting of Zilla Parishad in Maharashtra, not less than of the total number of councillors vote in favour of a resolution requesting the State Government to withdraw the Chief Executive Officer from office, the State Government shall withdraw such officer from service under the Parishad.
1) One-Half (1/2) 2) Two-thirds (1/3) 3) Three-fourth (3/4) 4) Two-fifth (2/5)

२) जिल्हा परिषदेच्या एकूण सदस्यांपैकी विशेष सभेत मतदानाचा हक्क असलेल्या किती सदस्यांच्या अनुमतीने राज्य सरकार मुख्य कार्यकारी अधिकाऱ्याला सेवेतून परत बोलविते ?
१) ३/४ सदस्य संख्येच्या अनुमतीने २) १/३ सदस्य संख्येच्या अनुमतीने
३) संपूर्ण सदस्य संख्येच्या अनुमतीने ४) २/३ सदस्य संख्येच्या अनुमतीने

2) What is the number of Zilla Parishad members having right of vote in special meeting required for permission to the State Government to recall Chief Executive Officer from his service ?
1) By the permission of 3/5 th members 2) By the permission of 1/3rd members
3) By the permission of all members 4) By the permission of 2/3 rd members

३) जिल्हा परिषदेच्या कार्याबद्दल खालीलपैकी कोणते विधान(ने) **बरोबर** आहे(त)?
a) ग्रामीण आणि शहरी लोकांना अत्यावश्यक सेवा व सवलती पुरविणे आणि जिल्ह्यासाठी विकास कार्यक्रमाचे नियोजन व अंमलबजावणी करणे.
b) शहरी भागात शाळा स्थापन करून त्या चालविणे.
c) ग्रामीण भागात प्राथमिक आरोग्य केंद्र व दवाखाने सुरू करणे.
पर्यायी उत्तरे :
१) (a) आणि (c) २) फक्त (c) ३) फक्त (a) ४) वरील सर्व

3) Which of the following statement(s) is/are true regarding the functions of Zilla Parishad ?
a) Provide essential services and facilities to the rural and urban Population and the Planning and Execution of the development programmes for the district.
b) Set up and run schoois in urban areas.
c) Start primary health centers and hospitals in villages.
Answer options :
1) (a) and (c) 2) Only (c) 3) Only (a) 4) All the above

४) जिल्हा परिषदेची जल व्यवस्थापन व स्वच्छता समितीबाबत खालीलपैकी कोणती विधाने बरोबर आहेत?

a) जि.प.चा अध्यक्ष हा या समितीचा पदसिद्ध अध्यक्ष असतो.

b) जि.प.च्या सर्व विषय समित्यांचे सभापती हे या समितीचे पदसिद्ध सदस्य असतात.

c) या समितीत जि.प. सदस्यांमधून अध्यक्षाद्वारे नामनिर्देशित झालेल्या पाच सदस्यांपैकी किमान तीन महिला सदस्या असाव्यात.

d) उपमुख्य कार्यकारी अधिकारी हा या समितीचा पदसिद्ध सचिव असतो.

e) कार्यकारी अभियंता (ग्रामीण पाणीपुरवठा) जि.प. कार्यकारी अभियंता (लहान पाटबंधारे) जि.प. हे या समितीचे पदसिद्ध सदस्य असून ते समितीच्या बैठकीत चर्चेत मतदानाच्या हक्कासह भाग घेऊ शकतात.

पर्यायी उत्तरे :

१) (a), (b), (d) आणि (e) २) (a), (c), (d) आणि (e)

३) (a) व (b) ४) वरील सर्व

4) Which of the following statements about Water Management and Sanitation Committee of Zilla Parishad (Z.P.) are correct ?

a) The President of Z.P. is the ex-o&cio chairman of this committee.

b) The chairmen of all subject committees are the ex-officio members of this committee.

c) Pive councillors, out of which not less than three shall be women, to be nominated by the President of Z.P.

d) The Deputy Chief Executive Officer is the ex-officio secretary of this committee.

e) The Executive Engineer (Rural Water Supply) Z.P. and the Executive Engineer (Minor Irrigation) Z.P. are the ex-officio members. They may take part in the deliberations with a right to vote in such meetings.

Answer Options :

1) (a), (b), (d) and (e) 2) (a), (c), (d) and (e) 3) (a) and (b) 4) All of the above

५) खालीलपैकी कोणते विधान जिल्हापरिषदेच्या संदर्भात चुकीचे आहे ?

१) जिल्हापरिषदेचे अध्यक्ष आपला राजीनामा जिल्हाधिकाऱ्यांकडे देतात.

२) जिल्हा परिषदेत महिलांसाठी ५०% जागा राखीव ठेवण्यात आल्या आहेत.

३) पंचायत समितीचे सभापती हे जिल्हापरिषदेचे पदसिद्ध सभासद असतात मात्र त्यांना मतदानात भाग घेता येत नाही

४) जिल्हा परिषदेच्या पहिल्या बैठकीत अध्यक्ष व उपाध्यक्षांची निवड केली जाते. ही बैठक जिल्हाधिकारी बोलवतात.

5) Which of the following statements is incorrect regarding Zilla Parishad?

1) The Chairman of the District Council submits his resignation to the Collector.

2) 50% seats are reserved for women in Zilla Parishad.

3) The Chairman of the Panchayat Samiti is an ex-officio member of the Zilla Parishad but cannot participate in voting

4) In the first meeting of the Zilla Parishad, the President and Vice President are elected. This meeting is called by the Collector.

६) जिल्हा परिषद पदाधिकाऱ्या विरुद्ध अविश्वास ठरावाच्या बाबतीत खालीलपैकी कोणते विधान/विधाने चुकीचे आहेत ?

अ) अविश्वासाच्या ठरावासाठी बोलविलेल्या सभेच्या अध्यक्षपदी फक्त जिल्हा परिषदेचे मुख्य कार्यकारी अधिकारी असतात.

ब) अविश्वासाचा ठराव जिल्हा परिषदेच्या एकूण सदस्यांच्या किमान १/३ संख्या बळाने दाखल केला पाहिजे.

क) अविश्वास ठराव पारित होण्याकरिता एकूण सदस्यांच्या २/३ संख्याबळाची गरज असते.

ड) महिला पदाधिकाऱ्याच्या विरुद्ध विशेष बाब म्हणून अविश्वास ठराव किमान ३/४ सदस्यांच्या संख्याबळाने पारित करणे.

पर्यायी उत्तरे :

१) फक्त अ, ब आणि क २) फक्त ड ३) फक्त अ ४) फक्त अ आणि ड

6) Which of the following statements is/are moé correct regarding No Confidence Motion against the office bearers in Zilla Parishad ?

a) The Chief Executive Officer of Zilla Parishad can only preside over the meeting called for the passing of the No Confidence Motion.

b) The Motion of No Confidence should be moved under the signature of at least 1/34 of the total number of members of Zilla Parishad.

c) No Confidence Motion should be passed by at least 2/3°4 majority of the total number of members.

d) No Confidence Motion against the office bearers of women is required to be passed with 3/4'2 majority of the total number of members of the Zilla Parishad as a special case.

Answer options :

1) Only a, b and c 2) Only d 3) Only a 4) Only a and d

७) *महाराष्ट्राच्या संदर्भात खालील विधाने विचारात घ्या :*

अ) जिल्हा परिषदेची बैठक जेव्हा आवश्यक असेल तेव्हा भरविता येईल परंतु मागील बैठक आणि पुढील बैठकीच्या तारखेत एक महिन्यापेक्षा जास्त अंतर नसावे.

ब) जिल्हा परिषद अध्यक्ष एक-पंचमांश पेक्षा कमी नाही इतक्या सदस्यांच्या लेखी विनंतीनुसार विशेष बैठक बोलावू शकतात.

क) प्रत्येक बैठकीचे अध्यक्षस्थान-अध्यक्षाने आणि त्याच्या अनुपस्थिती मध्ये उपाध्यक्षाने भूषविले पाहिजे.

ड) अध्यक्ष आणि उपाध्यक्ष यांच्या अनुपस्थिती मध्ये बैठकीचे अध्यक्षस्थान विषय समितीचा सभापती भूषविल.

वरीलपैकी कोणती विधाने बरोबर आहेत ?

१) फक्त अ, ब आणि क *२) फक्त ब, क आणि ड*

३) फक्त ब आणि क *४) वरील सर्व*

7) *Consider the following statements with reference to Maharashtra :*

a) Zilla Parishad may meet as often as may be necessary, but one month shall not intervene its last meeting and the date of its next meeting.

b) The President of Zilla Parishad shall call a special meeting on the written request of not less than one-fifth members.

c) Every meeting shall be presided over by the President, or if he is absent, the Vice President shall preside over it.

d) In the absence of President and Vice President, the meeting shall be presided over by the Chairman of subject committee.

Which of the above statements are correct ?

1) Only a, b and c *2) Only b, c and d* *3) Only b and c* *4) All of the above*

४) ग्रामविकासाची यंत्रणा

१) ग्रामरक्षक दलामध्ये जास्तीत जास्त किती सभासद असतात?

१) १० २) ८ ३) १६ ४) ११

1) How many maximum members are there in Gram Rakshak Dal ?

1) 10 2) 8 3) 16 4) 11

२) महात्मा गांधी राष्ट्रीय ग्रामीण रोजगार हमी योजनेंतर्गत राबवावयाच्या कामाचे निर्धारण, परीक्षण व सामाजिक लेखा परीक्षण ...... करते.

१) ग्रामपंचायत २) तलाठी कार्यालय ३) ग्रामसभा ४) जिल्हा परिषद

2) Determines, evaluates and social audits the work to be implemented under the Mahatma Gandhi National Rural Employment Guarantee Scheme.

1) Gram Panchayat 2) Talathi Office 3) Gram Sabha 4) Zilla Parishad

३) ग्रामरक्षक दलाबाबतच्या खालील विधानांचा विचार करा :

अ) त्याची स्थापना महाराष्ट्र दारूबंदी अधिनियम, १९४९ चे कलम १३४ नुसार केली जाते.

ब) उप-विभागीय दंडाधिकारी, ग्रामसभेच्या शिफारशीवरून ग्रामरक्षक दल स्थापन करील.

क) ग्रामरक्षक दलाच्या सदस्यांची मुदत तीन वर्षेइतकी असेल.

ड) ग्रामरक्षक दल हे, एखाद्या ग्रामपंचायतीचे जेवढे सदस्य असतील तितक्या सदस्यांनी मिळून बनलेले असेल, मात्र त्यांची संख्या अकरापेक्षा अधिक असणार नाही.

वरीलपैकी कोणती विधाने **असत्य** आहेत?

१) अ आणि ब २) ब आणि ड ३) क आणि ड ४) अ आणि क

3) Consider the following statements about Gram Rakshak Dal :

a) It is established under Section 134 of the Maharashtra Prohibition Act, 1949.

b) The Sub-Divisional magistrate shall on recommendation of Gram Sabha establish a Gram Rakshak Dal.

c) The term of the members of Gram Rakshak Dal shall be of three years.

d) The Gram Rakshak Dal shall consist of as many members as there are members in a village panchayat but it shall not be more than eleven.

Which of the above statements are not correct ?

1) a and b 2) b and d 3) c and d 4) a and c

४) महाराष्ट्र ग्रामपचायत अधिनियमातील 'ग्राम विकास समित्या' संबंधीच्या तरतूदी बाबत खालील विधाने विचारात घ्या:

अ) ग्राम विकास समितीतील सदस्यांची एकूण संख्या सातपेक्षा कमी नसेल आणि सतरा पेक्षा जास्त नसेल.

ब) ग्राम विकास समितीतील सदस्यांपैकी एकतृतीयांशापेक्षा कमी नसतील इतके सदस्य ग्राम पंचायतीच्या सदस्यांमधील असतील.

क) तिच्या सदस्यांपैकी एक द्वितीयांशापेक्षा कमी नसतील इतके सदस्य महिला असतील.,

ड) उप सरपंच हा तिचा पदसिद्ध अध्यक्ष असेल.

ई) ग्रामसेवक हा तिचा पदसिद्ध सदस्य-सचिव असेल.

वरीलपैकी कोणती विधाने योग्य आहेत ?

१) फक्त अ, ब, क आणि ड २) फक्त ब, क आणि ड

३) फक्त अ, ब, क आणि ई ४) वरील सर्व

4) Consider the following statements about the provisions of the Village Development Committees of Maharashtra Gram Panchayat Act :

a) The total number of members in a Village Development Committee shall not be less than seven and not more than seventeen.

b) Not less than one-third of its members shall be from amongst the members of the Gram Panchayat.

c) Not less than one-half of the members shall be women.

d) The Deputy Sarpanch shall be its eX-officio chairman.

e) Gram Sevak shall be its ex-officio member-secretary.
Which of the statements given above arc correct
1) Only a, b, c and d 2) Only b, c and d
3) Only a, b, c and e 4) All of the above

५) खालीलपैकी महाराष्ट्रात ज्या ग्राम पंचायतींना स्वतंत्र कार्यालयीन इमारत नाही अशा ग्राम पंचायतीसाठी २०१८ मध्ये कोणती योजना सुरु करण्यात आली आहे ?
a) डॉ. ए. पी. जे. अब्दुल कलाम ग्राम पंचायत बांधणी योजना.
b) स्व. गोपीनाथ मुंडे स्मृती ग्राम पंचायत योजना
c) बाळासाहेब ठाकरे स्मृती मातोश्री ग्राम पंचायत बांधणी योजना
d) स्व. आर. आर. पाटील ग्राम पंचायत योजना
पर्यायी उत्तरे :
१) फक्त (d) २) फक्त (b) ३) फक्त (c) ४) वरीलपैकी सर्व

5) Which of the. following schemes was started in 2018 for Gram Panchayats in Maharashtra which do not have separate office building ?
a) Dr. A.P.J. Abdul Kalam Gram Panchayat Bandhani Yojana
b) Late Gopinath Munde Smriti Gram Panchayat Yojana
c) Balasaheb Thackeray Smriti Matoshri Gram Panchayat Bandhani Yojana
d) Late R.R. Patil Gram Panchayat Yojana
Answer Options :
1) Only (d) 2) Only (b) 3) Only (c) 4) All of the above

(९) नागरी प्रशासन, जिल्हा मुलकी व पोलीस प्रशासन

१) नागरी स्थानिक स्वराज्य संस्था – नगरपंचायत, नगरपरिषद व छावणी
२) महानगरपालिका
३) जिल्हा मुलकी प्रशासन
४) पोलीस प्रशासन

१) नागरी स्थानिक स्वराज्य संस्था – नगरपंचायत, नगरपरिषद व छावणी

१) भारतात कॅन्टोन्मेंट ॲक्ट कधी पास झाला ?
१) १९५३ २) १९२४ ३) १९२३ ४) १९२०

1) When was the Cantonment Act passed in India ?
1) 1953 2) 1924 3) 1923 4) 1920

२) महाराष्ट्र नगरपरिषदा, नगर पंचायती आणि औद्योगिक टाउनशिप अधिनियम, १९६५ च्या कलम ७ अंतर्गत अधिनियमाच्या अंमलबजावणीसाठी जबाबदारी असलेल्या नगरपालिका प्राधिकरणांपैकी विषम घटक शोधा.
१) महासंचालक २) कौन्सिल ३) स्थायी समिती ४) मुख्याधिकारी

2) Find the odd man out in view of the provisions of Municipal Authorities charged with execution of the Act under Section 7 of the Maharashtra Municipal Councils, Nagar Panchayats and Industrial Townships Act, 1965.
1) The Director General 2) TheCouncil
3) The Standing Committee 4) The Chief Officer

३) २००३ साली महाराष्ट्र शासनाने नगरपरिषदेसंबंधी कायद्यात दुरुस्ती करून पुढील तरतुदींचा समावेश केला.
a) दहा हजारांपेक्षा जास्त आणि पंचवीस हजारांपेक्षा कमी लोकसंख्या असलेल्या आणि शहरीकरण होत असलेल्या भागांसाठी नगरपंचायत स्थापन करणे.
b) ते क्षेत्र "A" वर्ग नगरपालिकेपासून किमान ५० k.m. दूर असावे.
c) त्या क्षेत्रात किमान ५०% लोक हे शेतीव्यतिरिक्त इतर व्यवसाय करणारे असावे.
d) ते क्षेत्र "A" वर्ग नगरपालिकेपासून किमान २५ k.m. दूर असावे.
वरीलपैकी **योग्य** पर्याय निवडा :
१) (a) आणि (b) बरोबर २) (b) आणि (c) बरोबर
३) (a), (c) आणि (d) बरोबर ४) वरील सर्व बरोबर

3) In 2003 Government of Maharashtra brought new amendment about Nagarparishad.
a) To establish nagarpanchayat where population is above 10 thousand and below 25 thousand and where just urbanization in growing.
b) That area should be 50 k.m. away from "A" Grade Nagarparishad.
c) In that area minimum 50% population should be in business other than farming.
a) That area should be 25 k.m. away from "A" Grade Nagarparishad.
Select the correct options from the following :
1) (a) and (b) correct 2) (b) and (c) correct
3) (a), (c) and (d) correct 4) Allis correct

४) छावणी क्षेत्रपालिकेसंबंधी खालीलपैकी कोणते विधान **सत्य** आहे?

१) छावणी क्षेत्रपालिका अधिनियम २००६ अन्वये १९२४ चा छावणी अधिनियम रद्द करण्यात आला.

२) छावणी क्षेत्रपालिकेचे अध्यक्ष आणि उपाध्यक्ष यांची निवड निर्वाचित सदस्य आपल्यामधून पाच वर्षांच्या कार्यकाळासाठी करतात.

३) छावणी क्षेत्रपालिकांचे वर्गीकरण नागरी लोकसंख्येच्या आधारे दोन प्रकारात केले जाते.

४) महाराष्ट्रात सहा छावणी क्षेत्रपालिका आहेत.

4) Which one of the following statements about 'Cantonment Boards' is correct ?

1) The Cantonment Act of 2006 has repealed the Cantonment Act of 1924.

2) The President and the Vice-President of the board are elected by the elected members from amongst themselves for a term of five years.

3) Cantonment boards are grouped into two categories on the basis of the civil population.

4) There are six Cantonment boards in Maharashtra.

५) भारतातील छावणी क्षेत्र पालिकेसंबंधी खालील विधाने विचारात घ्या :

a) छावणी क्षेत्र पालिका चार वर्गामध्ये विभागल्या आहेत.

b) वर्ग-IV छावणी क्षेत्र पालिकेमध्ये फक्त चार सदस्य निवडून येतात.

c) वर्ग-IV छावणी क्षेत्र पालिकेमध्ये नागरी लोकसंख्या ही दोन हजार पाचशेपेक्षा जास्त असत नाही.

d) छावणी क्षेत्र पालिकेच्या मुख्य कार्यकारी अधिकाऱ्याची नेमणूक संरक्षण मंत्र्याद्वारे केली जाते.

वरीलपैकी कोणती विधाने योग्य आहेत?

१) (b) आणि (c) २) (a), (b) आणि (d) ३) (a) आणि (c) ४) वरील सर्व

5) Consider the following statements about Cantonment Boards in India :

a) Cantonment Boards are divided into four categories.

b) In category-IV cantonments, there are only four members who are elected.

c) In category-IV cantonments, the civil population does not exceed two thousand five hundred.

d) The Chief Executive Officer of the Cantonment Board is appointed by the Defence Minister.

Which of the statements given above are correct ?

1) (b) and (c) 2) (a), (b) and (d) 3) (a) and (e) 4) All of the above

६) खालीलपैकी कोणते विधान हे कटक मंडळाच्या वैशिष्ट्यांच्या संदर्भात बरोबर आहेत ?

अ) कटक मंडळे भारत सरकारच्या संरक्षण मंत्रालयाच्या थेट नियंत्रणाखाली काम करतात.

ब) छावणीचा प्रमुख लष्करी अधिकारी हा कटक मंडळाचा पदसिद्ध अध्यक्ष असतो.

क) कटक मंडळात लोकप्रतिनिधीपेक्षा नियुक्त आणि पदसिद्ध सदस्यांची संख्या अधिक असते.

ड) कटक मंडळाचे त्या क्षेत्रात राहणाऱ्या नागरी लोकसंख्येच्या आधारे वर्गीकरण केले जाते.

योग्य पर्याय निवडा :

१) फक्त अ, ब आणि क २) फक्त ब, क आणि ड ३) फक्त अ, क आणि ड ४) वरील सर्व

6) Which of the following statements are true regarding the features of Cantonment boards ?

a) Cantonment Board functions under the direct control of the Ministry of Defence.

b) The Station Commander of the Cantonment is the ex-officio President of the Board.

c) Cantonment Boards consists of a large number of ex-officio members with a few elected members.

d) Cantonment Boards are classified according to the size of the civilian population.

Select the correct option :

1) Only a, b and c 2) Only b, c and d 3) Only a, c and d 4) All of the above

२) महानगरपालिका

१) तत्कालीन बॉम्बे प्रांतात, पाणी, रस्ते इत्यादी सार्वजनिक सुविधा पुरविण्याच्या गरजेमुळे, बॉम्बे टाउन प्लॅनिंग ॲक्ट सन .... मध्ये लागू करण्यात आला.
१) १९०१ २) १९१८ ३) १९१५ ४) १९११

1) In the then Bombay Province, due to the need of providing public facilities such as water, roads, etc., the "Bombay Town Planning Act" was enacted in the year ....
1) 1901 2) 1918 3) 1915 4) 1911

२) 'महाराष्ट्र महानगरपालिका अधिनियम, १९४९ च्या कलम ३(१) नुसार मोठ्या शहरी भागांचे विनिर्देश आणि या कायद्याच्या अंतर्गत कॉर्पोरेशनची रचना भारतीय राज्यघटनेच्या कलम .... नुसार आहे.
१) २४५ D २) २४३ Q(I) ३) २४६ A(L) ४) २४९ B(३)

2) According to Section 3(1) of the' Maharashtra Municipal Corporations Act, 1949 specification of larger urban areas and, constitution of corporations under this Act i is in accordance with Article .... of the Constitution of India.
1) 245 D 2) 243 Q(1) 3) 246 A(L) 4) 249 B(3)

३) महाराष्ट्र महानगरपालिका अधिनियम, १९४९ नुसार स्थायी समितीत किती नगरसेवकांचा समावेश असेल?
१) १५ नगरसेवक २) २० नगरसेवक ३) १४ नगरसेवक ४) १६ नगरसेवक

3) As per Maharashtra Municipal Corporations Act, 1949 the Standing Committee shall consist of :
1) 15 councillors 2) 20 councillors 3) 14 councillors 4) 16 councillors

४) महाराष्ट्र महानगरपालिका अधिनियम, १९४९ च्या प्रकरण XV मध्ये .... ही तरतूद आहे
१) नाले आणि ड्रेनेज २) गल्ल्या ३) पाणी पुरवठा ४) इमारत नियम

4) Chapter XV of the Maharashtra Municipal Corporations Act, 1949 provides for
1) Drains and Drainage 2) Streets
3) Water Supply 4) Building Regulations

५) महानगरपालिकेच्या बाबतीत खालील विधाने विचारात घ्या (महाराष्ट्राच्या संदर्भात) :
अ) महानगरपालिकेच्या आयुक्तांची नेमणूक राज्य शासनाकडून केली जाते आणि ते त्यांचे वेतन आणि भत्ते म्युनिसिपल फंडातून स्वीकारतात.
ब) राज्यशासन आयुक्तांना स्थायी समितीच्या संमतीने अनुपस्थितीची रजा मंजूर करू शकते.
क) आयुक्तांचे पद हे रजेमुळे अथवा अन्य तात्पुरत्या स्वरूपात रिक्त झाल्यास महानगरपालिका परिषद (आम सभा) त्याजागी एखाद्या व्यक्तीची आयुक्त म्हणून कार्य करण्यासाठी नियुक्ती करू शकते.
वरीलपैकी कोणते विधान/विधाने योग्य आहे/आहेत ?
१) फक्त अ २) फक्त अ आणि ब ३) वरील सर्व ४) फक्त ब आणि क

5) Consider the following statements about Municipal Corporation (with reference to Maharashtra):
a) The Municipal Commissioner is appointed by the State Government and he receives his salaries and allowances from the Municipal Fund.
b) The State Government may, with the assent of the Standing Committee, grant leave of absence to the Commissioner.
c) During the absence on leave or other temporary vacancy in the office of the Commissioner the Corporation Council, (General body/Aam Sabha) may appoint a person to act as the Commissioner.
Which of the statements given above is/are true ?
1) Only a 2) Only a and b 3) All of the above 4) Only b and c

६) खालीलपैकी कोणते विधान चुकीचे आहे?
 १) महानगरपालिका योग्य अशा व्यक्तीची राज्य शासनाच्या मान्यतेने वाहतूक उपक्रमाचे 'वाहतूक व्यवस्थापक' म्हणून नेमणूक करू शकते.
 २) वाहतूक व्यवस्थापक हे महानगरपालिका वेळोवेळी ठरवील त्याप्रमाणे मासिक वेतन व भत्ते राज्य शासनाच्या मान्यतेने घेऊ शकतात.
 ३) वाहतूक व्यवस्थापकाच्या वेतन आणि भत्त्यात त्यांच्या कार्यकाळात महानगरपालिकेची आमसभा कपात करू शकते.
 ४) वरीलपैकी एकही नाही

6) Which one of the following statements is false ?
 1) The Municipal Corporation shall appoint a fit person to be the 'Transport Manager' of the Transport Undertaking with the approval of the State Government.
 2) The Transport Manager shall receive such monthly salary and allowances as the Corporation shall decide from time to time, with the approval of the State Government.
 3) Salary and allowances of the Transport Manager can be reduced by . the General Body [Aam Sabha] of the Corporation during hia period of office.
 4) None of the above

७) महाराष्ट्रातील महानगरपालिकासंबंधी खालील विधाने विचारात घ्या :
 a) इमारतीसंबंधी नियम बनविणे आणि ते अंमलात आणण्याची जबाबदारी महानगरपालिकेची असते.
 b) महानगरपालिकेने घेतलेला कोणताही निर्णय राज्यशासन फिरवू शकत नाही.
 पर्यायी उत्तरे :
 १) फक्त विधान (a) बरोबर २) फक्त विधान (b) बरोबर
 ३) दोन्हीही विधाने बरोबर ४) दोन्हीही विधाने चुकीची

7) Consider the following statements about Municipal Corporations in Maharashtra :
 a) It is responsible for setting up and enforcing building norms.
 b) The State Government cannot overrule any decision taken by the Corporation.
 Answer Options :
 1) Only statement (a) is correct 2) Only statement (b) is correct
 3) Both the statements are correct 4) Both the statements are false

८) एक महाविद्यालयीन विद्यार्थी त्याच्या शहरातील नगरपरिषदेचा सदस्य म्हणून निवडून येऊ इच्छितो. त्यांचे नामांकन वैध ठरण्यासाठी इतर अटींबरोबर महत्त्वाची अट कोणती ?
 अ) त्याने त्यांच्या महाविद्यालयाच्या प्राचार्यांची परवानगी घेतली पाहिजे.
 ब) तो राजकीय पक्षाचा सदस्य असला पाहिजे.
 क) त्यांचे नाव नगरपरिषदेच्या मतदार यादीत असले पाहिजे.
 ड) तो भारताच्या राज्यघटने प्रति निष्ठा बाळगील, असे त्याने घोषित केले पाहिजे.
 वरीलपैकी कोणते विधान/विधाने बरोबर आहे/आहेत ?
 १) फक्त अ आणि ब २) फक्त क आणि ड ३) फक्त क ४) फक्त ब

8) A college student desires to get elected to the Municipal Council of his city. The validity of his nomination would depend on the important condition, among others, that :
 a) He obtains permission from the principal of his college.
 b) He is a member of a political party.
 c) His name is registered in the Electoral roll of the Municipal Council,
 d) He files a declaration owing allegiance to the Constitution of India.
 Which of the statements given above is/are correct ?
 1) Only a and b 2) Only c and d 3) Only c 4) Only b

९) महाराष्ट्र प्रादेशिक व नगररचना अधिनियम, १९६६ नुसार नगररचना योजनेत लवादाची भूमिका आहे.
   १) मसुदा नगररचना योजना अंतिम करा आणि केवळ प्राथमिक योजना तयार करा
   २) प्राथमिक नगररचना योजना तयार करा आणि नगररचना योजनेचा मुल्यांकन भाग न्यायाधिकरणाद्वारे तयार केला जातो.
   ३) प्राथमिक आणि अंतिम नगर नियोजन योजना तयार करा.
   ४) वरीलपैकी काहीही नाही

9) The role of Arbitrator in a Town Planning Scheme as per the Maharashtra Regional and Town Planning Act, 1966 is to
   1) finalise the draft Town Planning scheme and prepare preliminary scheme only
   2) prepare preliminary Town Planning scheme and the valuation part of the Town Planning scheme is prepared by the Tribunal.
   3) prepare preliminary and final Town Planning Scheme.
   4) None of the above

१०) महाराष्ट्र प्रादेशिक आणि नगररचना अधिनियमाच्या तरतुदीनुसार, जर हे क्षेत्र महानगर नियोजन समितीच्या कार्यक्षेत्रात येत असेल तर, राज्य सरकारकडून मंजुरीसाठी मूळ कालावधीपेक्षा कालावधी वाढविला जाऊ शकतो. .... प्रारुप विकास आराखडा.
   १) ६ महिने   २) १२ महिने   ३) १८ महिने   ४) २४ महिने

10) Under the provision of Maharashtra Regional and Town Planning Act, in case the area falls in the jurisdication of Metropolitan Planning Committee, period can be extended over the original period by the State Government for sanctioning .... the draft Development Plan.
   1) 6 months   2) 12 months   3) 18 months   4) 24 months

११) महाराष्ट्र प्रादेशिक व नगररचना अधिनियमाच्या तरतुदीनुसार, अंतिम विकास आराखड्यात केलेला फेरफार प्रस्ताव .... च्या आत राज्य सरकारकडे सादर न केल्यास तो व्यपगत झाल्याचे मानले जाईल. .. अधिकृत राजपत्रात प्रकाशित झाल्यापासूनचा कालावधी.
   १) ३० दिवस   २) ९० दिवस   ३) ६ महिने   ४) १ वर्ष

11) Under the provision of Maharashtra 'Regional and Town Planning Act, a modification proposal made in final Development Plan shall be deemed to have lapsed, if not submitted to the State Government within .... period from its publication in the official Gazette.
   1) 30 days   2) 90 days   3) 6 months   4) l year

३) जिल्हा मुलकी प्रशासन

१) कोणत्या प्रशासकीय विभागात जिल्ह्याची संख्या अधिक आहे ?
   १) पुणे विभाग   २) नागपूर विभाग
   ३) कोकण विभाग   ४) औरंगाबाद विभाग

1) Which Administrative Division consists more number of districts ?
   1) Pune Division   2) Nagpur Division
   3) Konkan Division   4) Aurangabad Division

२) एस. एस. खेरा यांच्या शब्दात 'जिल्हा प्रशासन' म्हणजे :

a) जिल्ह्यात कायदा व सुव्यवस्थेचे प्रशासन करणे.
b) जिल्ह्यात महसुलाचे प्रशासन करणे.
c) जिल्ह्यात विकास प्रशासन करणे.
d) जिल्ह्यात लोक प्रशासन करणे.

पर्यायी उत्तरे :

१) फक्त (a) आणि (b)
२) फक्त (b) आणि (c)
३) (a), (b), (c) आणि (d)
४) फक्त (d)

2) In the words of S.S. Khera 'District Administration' stands for :

a) Law and order administration within a district.
b) Revenue administration within a district.
c) Development administration within a district.
d) Public administration within a district.

Answer Options :

1) Only (a) and (b) 2) Only (b) and (c) 3) (a), (b), (c) and (d) 4) Only (d)

३) जिल्हाधिकाऱ्याच्या पदासंदर्भात खालीलपैकी कोणती विधाने **बरोबर** आहेत?

a) वॉरन हेस्टिंग्जने हे पद निर्माण केले.
b) हे पद १७७४ मध्ये निर्माण केले.
c) मुघल काळातील करोरी-फौजदाराच्या जागी हे पद आहे.
d) भारत सरकारचा हत्ती, जिल्हाधिकारी या कासवाच्या पाठीवर उभा आहे अशी तुलना सर विल्यम विल्सन यांनी केली होती.

पर्यायी उत्तरे :

१) (a) आणि (b) २) (b) आणि (c) ३) (a), (b), (c) आणि (d) ४) (a) आणि (c)

3) Which of the following are true about the office of District Collector ?

a) It was created by Warren Hastings.
b) It was created in 1774.
c) It succeeded the Karori-Faujdar of Mughal Period.
d) Sir William Wilson compared the District Collector to a tortoise on whose back stood the elephant of the Government of India.

Answer options :

1) (a) and (b) 2) (b) and (c) 3) (a), (b), (c) and (d) 4) (a) and (c)

४) खालीलपैकी कोणते विधान **चुकीचे** आहे?

१) भारतात 'जिल्हा' हा प्रशासनाचा मूलभूत क्षेत्रीय घटक आहे.
२) मूलतः भारतीय राज्यघटनेने 'जिल्हा' हा शब्दप्रयोग अनुच्छेद २३३ ते २३६ व्यतिरिक्त अन्यत्र उल्लेख केलेला दिसत नाही.
३) ७३ व्या ७४ व्या घटनादुरुस्ती अधिनियमाद्वारे 'जिल्हा' हा शब्दप्रयोग राज्यघटनेच्या भाग XI आणि XI A मध्ये अनेक ठिकाणी समाविष्ट केलेला आहे.
४) वरीलपैकी एकही नाही.

4) Which one of the following statements is incorrect ?

1) 'District' is the basic territorial unit of administration in India.
2) Originally, the Constitution of India made no mention of the term 'district' except in Articles 233 to 236.
3) The 73rd and 74th Amendment Acts included the term 'district' in the Constitution at many places under Part XI and XI A of the Constitution.
4) None of the above.

५) जिल्हाधिकारी यांच्या अधिकार व कार्ये याबाबतीत चुकीचे विधान कोणते?
१) तो जिल्हा जनगणना अधिकारी असतो.
२) तो फक्त लोकसभा मतदारसंघासाठी निवडणूक अधिकारी असतो.
३) नैसर्गिक आपत्ती व इतर आणीबाणीप्रसंगी संकटकालीन आपत्ती व्यवस्थापनाचा प्रमुख असतो.
४) अन्न व इतर आवश्यक वस्तू पुरवठा करणे, ही त्याची जबाबदारी असते.

5) State the wrong statement with regard to the powers and functions of the District Collector.
1) He acts as the district census officer.
2) He acts as the returning officer for the election to Parliamentary Constituency only.
3) He acts as the crisis administrator-in-chief during natural calamities and other emergencies.
4) He is responsible for the civil supplies, food and other essential commodities.

६) जिल्हाधिकाऱ्याची भूमिका आणि कार्ये याबाबत खालीलपैकी कोणती जोडी बरोबर **जुळत नाही?**
१) जिल्हा दंडाधिकारी म्हणून – शस्त्रे, स्फोटके यांचे परवाने मंजूर, निलंबित अथवा रद्द करणे.
२) जिल्हा समन्वयक म्हणून – अन्नधान्य वितरण व्यवस्थेचे प्रमुख म्हणून कार्य करणे आणि काळाबाजार रोखणे.
३) जिल्ह्यातील प्रमुख राजशिष्टाचार अधिकारी म्हणून – अतिमहत्त्वाच्या व्यक्तींचे स्वागत करणे व त्यांची निवासव्यवस्था करणे.
४) जिल्हा विकास अधिकारी म्हणून – जिल्ह्यातील विकास आराखड्यास मार्गदर्शन व त्याची पूर्तता करणे.

6) Which of the following pairs is not correctly matched about the role and functions of the District Collector ?
1) As a District Magistrate - To grant, suspend or cancel licenses of arms, explosives.
2) As a District Co-ordinator - To work as the head of rationing system and control black-marketing.
3) As a Chief Protocol Officer in - To receive and organise the stay of VVIPs. the District
4) Asa District Development Officer - Direction and fulfilment of development plans in the district.

७) महाराष्ट्र जमीन महसूल संहिता, १९६६ मधील तरतुदी लक्षात घेऊन खालील गोष्टी जुळवा :

कलम	तरतूद
a) कलम १४८	I. वाजिब–उल–आरझ
b) कलम १५६	II. निस्तार पत्रक
c) कलम १६४	III. अधिकारांची नोंद
d) कलम १६५	IV. जमीन अभिलेख

पर्यायी उत्तर :

	(a)	(b)	(c)	(d)
1)	III	II	I	IV
2)	III	IV	II	I
3)	III	IV	I	II
4)	IV	III	III	I

7) Match the following in view of provisions of the Maharashtra Land Revenue Code, 1966 :

Section	Provision
a) Section 148	I. Wajib-ul-Arz
b) Section 156	II. Nistar Patrak
c) Section 164	III. Record of Rights
d) Section 165	TV. Land Records

Answer options :

	(a)	(b)	(c)	(d)
1)	III	II	I	IV
2)	III	IV	II	I
3)	III	IV	I	II
4)	IV	III	III	I

८) खालीलपैकी कोणती कृती ही म.ना.से. (वर्तणूक) नियम, १९७९ मधील नियमांचा भंग करणारी आहे ?

अ) 'क्ष' हे तलाठी पदावर कार्यरत असून त्यांनी त्यांच्या नोकरीच्या ठिकाणी जमीन विकत घेतली.

ब) 'ब' हे ज्या जिल्ह्यात नोकरीला आहेत तेथे त्यांची वारसाहक्काने मिळालेली शेतजमीन असून त्याबाबत शासनाला कळविलेले आहे.

क) 'क्ष' या शासकीय कर्मचाऱ्याने श्रीलंकेचे नागरिकत्व असणाऱ्या व्यक्तीशी विवाह केला असून त्याबाबत शासनाला कळविलेले आहे.

पर्यायी उत्तरे :

१) (अ) २) (ब) ३) (क) ४) वरील सर्व

8) Which of the following actions is M.N.S. (Conduct) Rules, 1979 ?

a) 'Ksha' is working on the post of talathi and he bought the land at his place of employment.

b) In the district where he is employed, his inherited agricultural land has been informed to the government.

c) A government employee is married to a Sri Lankan citizen and the government has been informed about it.

Answer Options :

1) (a) 2) (b) 3) (c) 4) All of the above

९) स्वातंत्र्य प्राप्तीनंतर खालीलपैकी कोणते घटक जिल्हाधिकारी या पदाची भूमिका, दर्जा आणि अधिसत्ता बदलण्यास जबाबदार आहेत?

a) संसदीय शासन पद्धतीचा स्वीकार केल्यामुळे अधिकार आणि अधिसत्ता मंत्र्यांच्या हाती एकत्रित झाली.

b) जिल्हाधिकारी यांना खासदार, आमदार आणि स्थानिक राजकीय व सामाजिक वरिष्ठांशी संबंध ठेवावे लागतात.

c) पंचायत राज्य नव्या राजकीय वर्गाचा उदय होण्यास कारणीभूत झाला आहे.

d) राजकीय नेत्यांच्या दृष्टीने पोलीस हे विशेष महत्त्वाचे बनल्याचे दिसते.

पर्यायी उत्तरे :

१) (a) आणि (c) २) (a), (b) आणि (c) ३) (a), (c) आणि (d) ४) वरील सर्व

9) Which of the following factors are responsible to change the role, status and authority of the office of the Collector after independence ?

a) Adoption of Parliamentary System of government has caused concentration of powers and authority in the hands of the Minister.

b) The District Collector has to deal with the M.P, MLA and local political and social bosses.

c) Panchayat Raj has led to the emergence of a new class of politicians.

d) The Police tend to become special importance to the political leadership.

Answer options :

1) (a) and (c) 2) (a), (b) and (c) 3) (a), (c) and (d) 4) All above

१०) खालील विधाने विचारात घ्या :
a) स्वातंत्र्यापूर्वी जिल्हाधिकारी हा कार्यकारी दंडाधिकारी व न्यायिक दंडाधिकारी अशा दोन्हीही भूमिका पार पाडत असे.
b) विविध राज्यांचे पंचायत राज विधिनियमांमुळे विकास प्रशासनातील जिल्हाधिकाऱ्यांची भूमिका आणि जबाबदारी वाढली आहे.
c) जिल्हाधिकारी लष्करी अधिकाऱ्यांशी संपर्क ठेवतो आणि लष्कराच्या आजी आणि माजी सदस्यांचे कल्याण सुनिश्चित करतो.
d) महाराष्ट्रात, जिल्हाधिकारी हा जिल्हा नियोजन समितीचा पदसिद्ध अध्यक्ष म्हणून देखील कार्य करतो
वरीलपैकी कोणते विधान/ने बरोबर आहे/त?
१) फक्त (a) २) (b), (c) आणि (d) ३) (a) आणि (c) ४) (a), (b) आणि (d)

10) Consider the following statements :
a) Before Independence, the District Collector acted as both, the Executive Magistrate and the Judicial Magistrate.
b) Panchayat Raj Acts of various states have increased the role and responsibility of the Collector in development administration.
c) The Collector maintains liasion with military authorities and looks after the welfare of both serving and retired members of Armed Forces.
d) In Maharashtra, the Collector also acts as the Ex-officio Chairman of District Planning Committee.
Which of the statements given above is/are correct ?
1) Only (a) 2) (b), (c) and (d) 3) (a) and (c) 4) (a), (b) and (d)

११) महाराष्ट्र जमीन महसूल संहिता, १९६६ च्या कलम ४२(१) नुसार, शेतीसाठी वापरलेली जमीन .... च्या परवानगीने कोणत्याही अकृषिक कारणासाठी वापरली जाऊ शकते.
१) राज्यपाल २) मुख्यमंत्री ३) तहसीलदार ४) वरीलपैकी नाही

11) As per Section 42(1) of the Maharashtra Land Revenue Code, 1966, the land used for agricultural purpose can be used for any non-agricultural purpose with the permission of the ....
1) Governor 2) Chief Minister 3) Tahsildar 4) None of the above

१२) नवसंजीवन योजनेचे मुख्य अंमलबजावणी अधिकारी कोण असतात ?
१) जिल्हा परिषदेचे मुख्य कार्यकारी अधिकारी २) एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प अधिकारी
३) जिल्हा आरोग्य अधिकारी ४) जिल्हाधिकारी

12) Who is the chief implementing officer of Navsanjeevan Yajna?
1) Chief Executive Officer of Zilla Parishad 2) Integrated Tribal Development Project Officer
3) District Health Officer 4) Collector

१३) खेलो इंडिया योजनेनुसार जिल्हा, राज्यस्तर स्पर्धा आयोजनासाठी कोणाच्या अध्यक्षतेखाली नोडल एजन्सी स्थापन करण्यात आली आहे?
१) प्रधान सचिव (क्रीडा) २) आयुक्त, क्रीडा व युवक सेवा, महाराष्ट्र राज्य
३) सहसंचालक, क्रीडा व युवक सेवा ४) उपसंचालक, क्रीडा व युवक सेवा

13) Under whose chairmanship, the nodal agency has been constituted for organizing district, state level competitions under Khelo India scheme?
1) Principal Secretary (Sports)
2) Commissioner, Sports and Youth Services, State of Maharashtra
3) Joint Director, Sports and Youth Services
4) Deputy Director, Sports and Youth Services

१४) उप विभागीय अधिकाऱ्याबाबत खालीलपैकी कोणते विधान चुकीचे आहे ?
१) त्यांची नेमणूक आणि नियंत्रण हे राज्यशासनाद्वारा होते.
२) त्यास न्यायालयीन (Magisterial) अधिकारा व्यतिरिक्त महसूल आणि कार्यकारी अधिकार प्रदान करण्यात आले आहेत.
३) ते प्रादेशिक (territorial) अधिकारी असून बहुउद्देशीय कार्य करणारे अधिकारी आहेत.
४) ते शांतता आणि सुव्यवस्थेबाबत जिल्हा दंडाधिकारी आणि स्टेशन पोलीस अधिकारी यांना जोडणारा दुवा म्हणून कार्य करतात.

14) Which one of the following statements is false about Sub-Divisional Officer ?
1) He is appointed and controlled by the State Government.
2) He is vested with revenue and executive powers except magisterial powers.
3) He is a territorial officer and a multipurpose functionary.
4) He acts as a link between the District Magistrate and the Station Police Officer in matters pertaining to law and order.

१५) फौजदारी प्रक्रिया संहिता १९७३ मधील कलम १४४–अ नुसार मिरवणुकीमध्ये शस्त्रे बाळगण्यास अथवा शस्त्रांसह सामूहिक कवायत करण्यास किंवा सामूहिक प्रशिक्षण देण्यास मनाई करण्याचा अधिकार .... यांना सुपूर्त केलेला आहे.
१) जिल्हा दंडाधिकारी
२) न्यायदंडाधिकारी
३) पोलीस अधिकारी
४) जिल्हा न्यायाधीश

15) Under section 144 A of the code of criminal procedure, 1973 the power to Prohibit carrying of arms in procession or mass drill or mass training with arms is given to ......
1) District Magistrate
2) Judicial Magistrate
3) Police Officer
4) District Judge

१६) महाराष्ट्र पोलीस अधिनियम, १९५१ अंतर्गत बेकायदेशीर जमावाने केलेल्या नुकसानीबद्दल भरपाई रक्कम ही रक्कम भरण्यास पात्र असलेल्या व्यक्तीकडून जिल्हाधिकारी ती खालीलपैकी कशा तऱ्हेने वसूल करेल ?
१) द्रव्यदंड म्हणून
२) कर्ज थकबाकी म्हणून
३) जमीन महसुलाची थकबाकी म्हणून
४) वरीलपैकी एकही नाही

16) In which of the following form the compensation amount for injury caused by unlawful assembly can be recovered from the person liable therefore by the collector under Maharashtra Police Act, 1951 ?
1) As fine amount
2) As loan arrears
3) As arrears of land revenue
4) None of the above

१७) महाराष्ट्र पोलीस अधिनियम, १९५१ च्या कलम २(५) नुसार ''जिल्हा'' याचा अर्थ फौजदारी प्रक्रिया संहिता १८९८ (V of 1998) च्या प्रयोजनाकरिता जिल्हा म्हणून बनविण्यात आलेला प्रादेशिक विभाग असा आहे, परंतु त्यामध्ये कलम ...... अन्वये ज्या क्षेत्रासाठी पोलीस आयुक्ताची नेमणूक करण्यात आली असेल अशा कोणत्याही क्षेत्राचा समावेश होत नाही.
१) कलम ८
२) कलम ९
३) कलम ६
४) कलम ७

17) According to section 2(5) of Maharashtra Police Act, 1951 "district" means a teritorial division constituting a district for the purposes of the code of criminal procedure, 1898 (V of 1898) but does not include any area for which a commissioner of police has been appointed under section......
1) Section 8
2) Section 9
3) Section 6
4) Section 7

१८) महाराष्ट्र पोलीस अधिनियम, १९५१ अंतर्गत सिद्धापराध व्यक्तीला विनिर्दिष्ट क्षेत्रातून निघून जाण्याबद्दलचे निदेश देण्याचे अधिकार नसलेले खालीलपैकी अधिकारी कोण ?

१) पोलीस आयुक्त २) जिल्हा दंडाधिकारी
३) उप-विभागीय जिल्हा दंडाधिकारी ४) वरीलपैकी एकही नाही

18) As per Maharashtra Police Act, 1951 who amongst the following officer is not having power to direct a person convicted for an offence to remove himself outside certain specified area ?

1) Police Commissioner 2) District Magistrate
3) Sub-divisional District Magistrate 4) None of the above

४) पोलीस प्रशासन

१) महाराष्ट्र पोलीस अधिनियम, १९५१ च्या अंतर्गत अतिरिक्त पोलीस आयुक्तांची नेमणूक कोण करू शकते ?

१) पोलीस महानिरीक्षक २) केंद्र सरकार ३) राज्य सरकार ४) वरीलपैकी कोणीही नाही

1) Who can appoint Additional Police Commissioner under the provisions of Maharashtra Police Act, 1951 ?

1) Inspector General of Police 2) Central Government
3) State Government 4) None of the above

२) अनुसूचित जमाती प्रमाणपत्र तपासणी समितीला सहाय्य करण्यासाठी स्थापन करण्यात आलेल्या दक्षता पथकाची रचना खालीलपैकी कोणती बरोबर आहे ?

१) पोलीस उप-अधीक्षक, पोलीस निरीक्षक, पोलीस शिपाई
२) वरिष्ठ पोलीस उप-अधीक्षक, पोलीस निरीक्षक, पोलीस शिपाई
३) वरिष्ठ पोलीस उप-अधीक्षक, पोलीस निरीक्षक, पोलीस शिपाई, संशोधन अधिकारी
४) वरिष्ठ पोलीस उप-अधीक्षक, पोलीस निरीक्षक, पोलीस शिपाई, वरिष्ठ संशोधन अधिकारी

2) Which of the following is the composition of the vigilance team constituted to assist the Scheduled Tribe Certificate Inspection Committee?

1) Sub-Superintendent of Police, Inspector of Police, Constable of Police
2) Senior Deputy Superintendent of Police, Inspector of Police, Constable of Police
3) Senior Deputy Superintendent of Police, Inspector of Police, Constable, Research Officer
4) Senior Deputy Superintendent of Police, Inspector of Police, Constable of Police, Senior Research Officer

३) बळींना नुकसान भरपाई योजनेंतर्गत अपराधामुळे बळीला झालेले नुकसान किंवा दुखापतीसाठी नुकसान भरपाई रक्कमेचा निवाडा कोण देऊ शकतो?

१) राज्य सरकार २) केंद्र सरकार
३) जिल्हा/राज्य कायदेविषयक सेवा प्राधिकरण ४) न्यायालय

3) Who decides the quantum of compensation to be awarded to the victim who has suffered loss or injury as a result of crime under Victim Compensation Scheme ?

1) State Government 2) Central Government
3) District/State Legal Services Authority 4) Court

४) महाराष्ट्र पोलीस अधिनियम, १९५१ कलम २१ (१) अन्वये आयुक्तास, अधीक्षकास किंवा राज्य शासनाने याबाबतीत विशेषरित्या शक्ती प्रदान केलेल्या कोणत्याही दंडाधिकाऱ्यास आपल्या प्रभाराखाली येणाऱ्या हद्दीत कोणत्याही वेळेस उदाहरणार्थ दंगा इत्यादी वेळेस स्वतःच्या सही व शिक्क्यानिशी दिलेल्या आदेशाद्वारे पोलीस दलास कोणत्याही प्रसंगी मदत करण्यासाठी त्यास योग्य वाटेल अशा ...... आणि ...... वर्षे वयाच्या कोणत्याही धडधाकट पुरुषाची विशेष पोलीस अधिकारी म्हणून नेमणूक करता येईल.

१) २१ आणि ४५ २) १८ आणि ३५ ३) २१ आणि ५० ४) १८ आणि ५०

4) According to Section 21(1) of the Maharashtra Police Act, 1951, the Commissioner, District Superintendent or any Magistrate, specially empowered in this behalf by State government, may, at any time by a written order signed by himself or sealed with his own seal, appoint any able bodied male person between the ages of and , whom he considers fit to be a special police officer to assist the Police Force on any occasion like riots etc.

1) 21 and 45 2) 18 and 35 3) 21 and 50 4) 18 and 50

५) महाराष्ट्र पोलीस अधिनियम, १९५१ मधील कोणत्या तरतुदीप्रमाणे पोलीस दलाची रचना स्पष्ट केली आहे?

१) कलम ८ २) कलम ६ ३) कलम ५ ४) कलम ७

5) Which provision of the Maharashtra Police Act, 1951 explains the constitution of Police Force?

1) Section 8 2) Section 6 3) Section 5 4) Section 7

६) महाराष्ट्र पोलीस अधिनियम, १९५१ मधील कोणत्या कलमाद्वारे धार्मिक समारंभ इत्यादी ठिकाणी सुव्यवस्था राखणेबद्दल आदेश काढण्याची तरतूद स्पष्ट केले आहे?

१) कलम ४० २) कलम ३८ ३) कलम ४१ ४) कलम ४२

6) Which Section of the Maharashtra Police Act, 1951 explains the provision relating to the issue of orders for maintenance of order at religious ceremonials etc. ?

1) Section 40 2) Section 38 3) Section 41 4) Section 42

७) महाराष्ट्र पोलीस अधिनियम, १९५१ मधील कलम ...... मध्ये अव्यवस्थेला प्रतिबंध करण्यासाठी विवक्षित कृतींना मनाई करण्याचा अधिकार आयुक्त आणि जिल्हा दंडाधिकाऱ्यांना आपआपल्या प्रभावाखाली असलेल्या क्षेत्रात दिलेला आहे.

१) ३४ २) ३५ ३) ३६ ४) ३७

7) Under Section of the Maharashtra Police Act, 1951, power is given to the Commissioner and the District Magistrate in areas under their respective charges, to prohibit certain activities for prevention of disorder.

1) 34 2) 85 3) 36 4) 37

८) महाराष्ट्र पोलीस अधिनियम, १९५१ मधील कलम ...... मध्ये जिल्हा दंडाधिकाऱ्यास किंवा उप-विभागीय दंडाधिकाऱ्यांना अपराध करण्याच्या बेतात असलेल्या व्यक्तींना आपल्या कार्य क्षेत्रातून घालवून देण्याचा अधिकार दिलेला आहे.

१) ५६ २) ५७ ३) ६२ ४) ६३ A

8) Under Section of the Maharashtra Police Act, 1951, the District Magistrate or the Sub-Divisional Magistrate has been empowered for removal of persons about to commit offence within their jurisdiction.

1) 56 2) 57 3) 62 4) 63A

९) महाराष्ट्र पोलीस अधिनियम, १९५१ कलम ४९ अन्वये कलम ...... किंवा ...... खाली कोणताही वाद उपस्थित झाल्यास बृहन्मुंबई मुख्य शहर दंडाधिकारी व जिल्ह्यात जिल्हा दंडाधिकारी यांचा, रक्कम किती द्यावयाची व कोणी द्यावयाची याबाबतचा निकाल निर्णायक असेल आणि याप्रमाणे ठरविलेली रक्कम ही, मुख्य शहर दंडाधिकारी व जिल्हा दंडाधिकारी यांनी मागणी केली असता, ती देण्याबद्दल जी व्यक्ती जबाबदार असल्याचे आढळून आले असेल तिने देणे असलेली रक्कम जमीन महसुलाची थकबाकी आहे असे समजून जिल्हाधिकारी ती वसूल करील.

१) ४५, ४६ २) ५०, ५१ ३) ४४, ४५ ४) ४७, ४८

9) According to Section 49 of the Maharashtra Police Act, 1951, in case of any dispute under Sections or , the decision of Chief Presidency Magistrate in Greater Bombay and the District Magistrate, in the district shall be conclusive as to the amount to be paid, and as to the person by whom it is to be paid and the sum, "go ascertained may, on the requisition of the Chief Presidency Magistrate or District Magistrate be recovered by Collector as if it were an arrear of land revenue due by person found to be answerable therefor.

1) 45, 46 2) 50, 51 3) 44, 45 4) 47,48

१०) महाराष्ट्र पोलीस अधिनियम, १९५१ च्या कलम ७६ मधील तरतुदीनुसार ज्या पशुवैद्यकीय अधिकाऱ्याकडे कलम ...... अन्वये प्राणी आणण्यात आला आहे तो अधिकारी शक्य तितक्या लवकर त्याची तपासणी करील व अशा तपासणीचे अहवाल तयार करील. जर आरोपी व्यक्ती अहवालांच्या प्रतीकरिता अर्ज करील तर त्याची एक प्रत आरोपीस विनामूल्य देईल.

१) ७२ २) ७३ ३) ७४ ४) ७५

10) According to the provisions of Section 76 of the Maharashtra Police Act, 1951, the Veterinary Officer before whom an animal is brought under Section shall with all convenient speed examine the same and draw up a report of such examination. A copy of report shall be delivered free of charge to the accused person if he applies for it.

1) 72 2) 73 3) 74 4) 75

११) भारतीय दंड विधानाच्या कलम .... नुसार गुन्हा सिद्ध होणे हे नगरसेवक पदा साठीच्या अपात्रतेचे एक कारण आहे.

१) १५० D २) १५३ A ३) १५४ B ४) १५६ C

11) Conviction under Section of the Indian Penal Code is one of the reasons for disqualification for being a councillor.

1) 150 D 2) 153 A 3) 154 B 4) 156 C

१२) दंडाधिकारी किंवा पोलीस अधिकाऱ्याला कोणताही अपराध घडल्याची कोणतीही माहिती कोठून मिळाली हे सांगण्याची सक्ती केली जाऊ शकते का?

अ) होय ब) नाही क) निश्चितपणे ड) ते आवश्यक आहे

वरीलपैकी कोणते/ती विधान/विधाने बरोबर आहे/त?

१) फक्त अ आणि क २) फक्त क आणि ड ३) फक्त अ ४) फक्त ब

12) Can a magistrate or police officer be compelled to disclose the source of information as to the commission of any offence ?

a) Yes b) No c) Definitely d) Itis necessary

Which of the statements given above is/are correct ?

1) Only a and c 2) Only c and d 3) Only a 4) Only b

१३) अटक करण्याचे अधिकार खालीलपैकी कोणाला देण्यात आले आहेत ?
१) पोलीस अधिकारी २) मॅजिस्ट्रेट ३) कोणीही नागरिक ४) वरीलपैकी सर्व

13) Who has the right to arrest a person ?
1) Police officer 2) Magistrate 3) Any citizen 4) Allofthe above

१४) ज्या जागेत चोरीचा माल, बनावट दस्तऐवज वगैरे असल्याचा संशय आहे. त्या जागेची झडती घेण्याचा अधिकार कोणाला आहे ?
१) फक्त पोलीस निरीक्षक
२) पोलीस शिपायासह कोणत्याही पोलीस अधिकाऱ्यास
३) पोलीस शिपाई सोडून कोणत्याही वरच्या दर्जाच्या पोलीस अधिकाऱ्यास
४) फक्त पोलीस उपनिरीक्षक

14) Who has authority to conduct search of place suspected to contain stolen property, forged documents ?
1) Only Police Inspector
2) Any Police Officer including Constable
3) Any Police Officer above the rank of Constable
4) Only Police Sub-Inspector

१५) महाराष्ट्र पोलीस अधिनियम, १९५१ च्या अंतर्गत ज्याचे निलंबन झालेले नाही अथवा जो रजेवर नाही असा प्रत्येक पोलीस अधिकारी किती काळापर्यंत कामावर आहे असे गृहीत धरले जाते ?
१) नेहमी २) एक महिना ३) ८ तास ४) वरीलपैकी नाही

15) Under the provisions of Maharashtra Police Act, 1951 every police officer who is not on leave or under suspension is deemed to be "on duty" for how much period ?
1) Always 2) One month 3) 8 hours 4) None of the above

१६) दंडाधिकारी किंवा पोलीस अधिकाऱ्याला कोणताही अपराध घडल्याची कोणतीही माहिती कोठून मिळाली हे सांगण्याची सक्ती केली जाऊ शकते का?
अ) होय ब) नाही क) निश्चितपणे ड) ते आवश्यक आहे
वरीलपैकी कोणते/ती विधान/विधाने बरोबर आहे/त?
१) फक्त अ आणि क २) फक्त क आणि ड ३) फक्त अ ४) फक्त ब

16) Can a magistrate or police officer be compelled to disclose the source of information as to the commission of any offence ?
a) Yes b) No c) Definitely d) Itis necessary
Which of the statements given above is/are correct ?
1) Only a and c 2) Only c and d 3) Only a 4) Only b

१७) फौजदारी प्रक्रिया संहितेच्या खालीलपैकी कोणत्या कलमाअंतर्गत प्रत्येक जिल्ह्यात पोलीस नियंत्रण कक्ष स्थापन होऊ शकतो?
१) कलम ४१A २) कलम ४१B ३) कलम ४१C ४) कलम ४१D

17) Under which of the following provisions of the Criminal Procedure Code, Police Control Room can be established in every district ?
1) Section41A 2) Section41B 3) Section41C 4) Section 41D

१८) फौजदारी प्रक्रिया संहिता कलम १७६ आणि राष्ट्रीय मानवी हक्क आयोगाचे मार्गदर्शक तत्त्वांनुसार दंडाधिकारी चौकशी अनिवार्य आहे.

फौजदारी प्रक्रिया संहिता कलम १७६ प्रमाणे न्यायिक/दंडाधिकारी चौकशी बाबत खालीलपैकी अयोग्य पर्यायाची निवड करा.

१) पोलीस अधिकारी रजेवर असताना त्याचे हातून मालमत्तेच्या वादातून नागरिकाचा खून होणे.

२) पोलीस कोठडीमध्ये मृत्यू झालेली केस.

३) पोलीस कोठडीमध्ये असताना महिलेवर बलात्कार झाल्याचा आरोप होणे.

४) कायदा व सुव्यवस्था राखताना पोलीस कार्यवाही दरम्यान मनुष्याचा मृत्यू होणे.

18) In Section 176 of the Criminal Procedure Code and Guidelines of National Human Right Commission the Magistrate Inquiry shall be initiated.

Choose incorrect option from the following statements regarding Judicial/Magistrate Inquiry as per Criminal Procedure Code Section 176.

1) A murder of a citizen at the hands of police on property disputes issue when hewas on leave.

2) In the case of custodial death.

3) Rape is alleged to have been committed on any woman in police custody.

4) In the case of death which occur in the course of police action in law and orderissue,

(१०) महत्त्वाचे कायदे, नियम

१) **भारतीय दंड संहिता, १८६०**

२) **भारतीय पुरावा कायदा, १८७२**

३) **कर्मचारी राज्य विमा कायदा, १९४८**

४) **महाराष्ट्र दारूबंदी अधिनियम, १९४९**

५) **महाराष्ट्र पोलीस अधिनियम, १९५१**

६) **लोकप्रतिनिधी अधिनियम, १९५१**

७) **नागरी हक्क संरक्षण अधिनियम १९५५**

नागरिकत्व कायदा, १९५५

८) **शस्त्र अधिनियम, १९५९**

९) **मुंबई औषधीद्रव्ये नियंत्रण अधिनियम, १९५९**

१०) **हुंडाबंदी अधिनियम, १९६१**

११) **मातृत्व लाभ कायदा,१९६१**

१२) **महाराष्ट्र जमीन महसूल संहिता, १९६६**

महाराष्ट्र प्रादेशिक व नगर रचना अधिनियम, १९६६

१३) **बेकायदेशीर कृती (प्रतिबंध) कायदा, १९६७**

१४) **जन्म-मृत्यू नोंदणी अधिनियम, १९६९**

महाराष्ट्र नागरी सेवा (शिस्त व अपील) नियम ,१९७१

१५) **फौजदारी प्रक्रिया संहिता, १९७३**

१६) **महाराष्ट्र नागरी सेवा (वर्तणूक) नियम, १९७९**

१७) **महाराष्ट्र नागरी सेवा (सेवेच्या सर्वसाधारण शर्ती) नियम, १९८१**

१८) **एमपीडीए कायदा, १९८१**

महाराष्ट्र नागरी सेवा (निवृत्तिवेतन) नियम, १९८२

अंमली पदार्थ आणि सायकोट्रॉपिक पदार्थ कायदा, १९८५

१९) **दहशतवादी व विघटनकारी कृती (प्रतिबंध) कायदा, १९८७**

२०) **भ्रष्टाचार प्रतिबंध कायदा, १९८८**

२१) **अनुसूचित जाती व अनुसूचित जमाती (अत्याचारास प्रतिबंध) अधिनिम, १९८९**

२२) **मानवी हक्क संरक्षण अधिनियम १९९३**

शारीरिकदृष्ट्या दुर्बल व्यक्तीचा (दिव्यांग) (समान संधी, अधिकार संरक्षण) अधिनियम, १९९५

२३) **महाराष्ट्र संघटित गुन्हेगारी नियंत्रण कायदा, १९९९**

२४) **महाराष्ट्र भाडे नियंत्रण कायदा, १९९९**

२५) **बाल न्याय (मुलांची काळजी आणि संरक्षण) अधिनियम, २०००**

२६) **मनी लॉन्डरिंग प्रतिबंध कायदा, २००२**

२७) **दहशतवाद प्रतिबंधक कायदा, २००२**

२८) **माहिती अधिकार अधिनियम, २००५**

२९) **कौटुंबिक हिंसाचारापासून महिलांचे संरक्षण अधिनियम, २००५**

३०) शिक्षणाचा हक्क अधिनियम, २००९

३१) प्रोटेक्शन ऑफ चिल्ड्रेन फ्रॉम सेक्शुअल ऑफेन्सेस –पोक्सो, २०१२

जमीन संपादन, पुनर्वसन आणि पुनर्वसन कायदा, २०१३

३२) महाराष्ट्र सेवा हक्क अधिनियम, २०१५

३३) मानसिक स्वास्थ्य देख–रेख अधिनियम, २०१७

३४) फौजदारी कायदा (सुधारणा) अधिनियम २०१८

३५) ग्राहक संरक्षण अधिनियम, २०१९

३६) मानवी हक्कांचे संरक्षण (दुरुस्ती) विधेयक, २०१९

१) भारतीय दंड संहिता, १८६०

१) भारतीय दंड संहिता, १८६० च्या कलम १० अंतर्गत 'पुरुष' हा शब्द मनुष्याला सूचित करतो जो ......
१) वय १८ वर्षे आहे २) वय २१ वर्षे आहे ३) वय १६ वर्षे आहे ४) कोणतेही वय

1) The word 'Man' under Section 10 of the Indian Penal Code, 1860 denotes a male human being ......
1) 18 years of age 2) 21 years of age 3) 16 years of age 4) of any age

२) भारतीय दंड संहिता, १९६० अंतर्गत कलम ३७९ 'चोरी' या गुन्ह्यासाठी कोणती शिक्षा आहे?
१) १ वर्ष २) २ वर्ष ३) ३ वर्ष ४) ५ वर्ष

2) What is the punishment for 'theft' under Section 379 of the Indian Penal Céde, 1860 ?
1) 1 year 2) 2 years 3) 3 years 4) 5 years

३) कोणत्याही वर्गाच्या धर्माचा अपमान करण्याच्या उद्देशाने उपासना स्थळाचे नुकसान करणे, अगर ते अपवित्र करणे, हा गुन्हा भारतीय दंड संहिता, १८६० मधील ...... खाली समाविष्ट आहे.
१) कलम २९५ A २) कलम २९४ ३) कलम २९५ ४) कलम २९८

3) Injuring or defiling place of worship with intent to insult the religion of any class, this offence is covered under ...... of the Indian Penal Code, 1860.
1) Section 295A 2) Section 294 3) Section 295 4) Section 298

४) भारतीय दंड संहितेतील .... कोणताही लोकसेवक आपले कायदेशीर काम करीत असताना कामकाजात अडथळे आणणेंकरिता, त्याचे कर्तव्य करीत असताना दुखापत करण्यापासून संरक्षण करते ?
१) कलम ३२६ २) कलम ३३२ ३) कलम ३२४ ४) कलम ३३०

4) .... of the IPC protects the public servant from voluntarily causing hurt to . deter him from his duty.
1) Section 326 2) Section 332 3) Section 324 4) Section 330

५) गुन्हा आणि त्या संबंधीत भारतीय दंड विधानातील तरतूदीशी जोड्या जुळवा :

तरतूद	**कलम**
अ) दुखापत	i) कलम ३४०
ब) हल्ला	ii) कलम ३१९
क) चुकीची बंदी (गैर परिरोध)	iii) कलम ३५१
ड) अपहरण	iv) कलम ३६२

पर्यायी उत्तरे :

	अ	ब	क	ड
१)	ii	iii	i	iv
२)	iii	i	ii	iv
३)	iv	i	ii	iii
४)	i	iv	iii	ii

5) Match the offence with respective provision under the Indian Penal Code :

Provision	**Section**
a) Hurt	i) Section 340
b) Assault	ii) Section 319
c) Wrongful confinement	iii) Section 351
d) Abduction	iv) Section 362

Answer options :

	(a)	**(b)**	**(c)**	**(d)**
1)	ii	iii	i	iv
2)	iii	i	ii	iv
3)	iv	i	ii	iii
4)	i	iv	iii	ii

६) एखादी व्यक्ती एखादी गोष्ट करण्यास प्रोत्साहन देतो म्हणजे तो भारतीय दंड संहितेच्या कलम १०७ नुसार .... करतो.
१) दुसऱ्याला ती गोष्ट करण्यास प्रवृत्त
२) कृत्य करताना इतरांसोबत कट रचणे
३) हेतुपुरस्सर ती गोष्ट करण्यास मदत
४) वरील सर्व

6) As per section 107 of Indian Penal Code, a person abets the doing of a thing if he ......
1) instigates another to do that thing
2} conspires with other in the doing of the act
3) intentionally aids the doing of that thing
4) all of the above

७) 'A' हा 'B' ला त्याच्या पत्नीचा खून करण्यास चिथावणी देतो 'B' मान्य करतो, परंतु प्रत्यक्ष खून करत नाही. 'A' ला भारतीय दंड संहितेनुसार काय शिक्षा होईल ?
१) शिक्षा होणार नाही कारण खून झाला नाही
२) ७ वर्षापर्यंत कारावास आणि दंड
३) फक्त दंड
४) १ वर्षापर्यंत कारावास, दंड नाही

7) ‘A’ instigates ‘B’ to murder his wife. ‘B’ agrees, but does not commit the offence. What is the punishment to which ‘A’ is liable under the Indian Penal Code ?
1) No punishment because murder was not committed
2) Imprisonment up to 7 years and fine
3) Fine only
4) Imprisonment up to 1 year, no fine

८) भारतीय दंड संहिता, १८६० च्या तरतुदी अन्वये, खालीलपैकी कोणते विधान बरोबर आहेत?
अ) प्रत्येक मृत्यू हा खून नसतो.
ब) अपघातामध्ये गुन्हेगारी हेतू उपस्थित नसतो.
क) भारतीय दंड संहिता, १८६०, १ जानेवारी, १८६२ रोजी लागू झाला.
ड) भारतीय दंड संहिता, १८६० च्या कलम ८४ अंतर्गत 'वेडेपणा' हे संरक्षण नाही.

पर्यायी उत्तरे :
१) फक्त अ आणि ब
२) फक्त अ, ब आणि क
३) फक्त ब, क आणि ड
४) फक्त अ आणि ड

8) In view of provisions of the Indian Penal Code, 1860, which of the following statements are correct ?
a) Every death is not murder.
b) Criminal intention is not present in case of an accident.
c) The Indian Penal Code, 1860 came into force on 1° January, 1862.
d) 'Insanity' is no defence under Section 84 of the Indian Penal Code, 1860.
Answer Options :
1) Only a and b 2) Only a, b and c 3) Only b,c and d 4) Only a and d

९) भारतीय दंड संहिता, १८६० अनुसार खालील विधानाचा विचार करा :
विधान I : राहते घर, इत्यादितील चोरी हा समेट न होण्याजोगा गुन्हा आहे.
विधान II : खंडणी हा दखलपात्र गुन्हा आहे.
पर्यायी उत्तरे :
१) फक्त I बरोबर आहे २) फक्त II बरोबर आहे
३) I आणि II दोन्ही बरोबर आहेत ४) I आणि II दोन्ही चूक आहेत

9) Consider the following statements in view of the Indian Penal Code, 1860 :
Statement I : Theft in dwelling house, etc., is a Non-compoundable offence.
Statement II : The offence extortion is cognizable.
Answer Options:
1) Only I is correct 2) Only II is correct
3) Both I and II are correct 4) Both I and II are incorrect

१०) भारतीय दंड संहिता, १८६० अन्वये, खालीलपैकी ***अयोग्य*** विधान कोणते?
१) लोकसेवक कायदेशीर कर्तव्य बजावतांना त्याला अटकाव करणे हा गुन्हा आहे.
२) लोकसेवकास सहाय्य करणे विधितः बंधनकारक असताना ते टाळणे गुन्हा आहे.
३) अधिकाराशिवाय केलेल्या लोकसेवकाच्या आदेशाची अवज्ञा करणे गुन्हा आहे.
४) वरीलपैकी एकही नाही.

10) In view of the Indian Penal Code, 1860, which of the following statements is incorrect ?
1) Voluntary obstruction to public servant in discharge of his duties is an offence.
2) Omission to assist public servant bound by law is an offence.
3) Disobedience of an order given by public servant not empowered by law is an offence.
4) None of the above

११) भारतीय दंड संहिता, १८६० च्या तरतुदीनुसार, खालीलपैकी कोणते विधान/विधाने बरोबर आहे/आहेत?
अ) प्रवृत्त केल्याचा गुन्हा सिद्ध करण्यासाठी, प्रवृत्त केलेले कृत्य करणे काही मर्यादेपर्यंत आवश्यक आहे.
ब) प्रवृत्त केल्याचा गुन्हा सिद्ध करण्यासाठी, प्रवृत्त केलेले कृत्य करणे आवश्यक नाही.
पर्यायी उत्तरे :
१) फक्त अ बरोबर आहे २) फक्त ब बरोबर आहे
३) अ आणि ब दोन्ही बरोबर आहेत ४) वरीलपैकी कोणतेही नाही

11) In view of provisions of the Indian Penal Code, 1860, which of the following statements is/are correct ?

a) To constitute the offence of abetment, it is necessary that the act abetted should be committed to certain extent.

b) To constitute the offence of abetment, it is not necessary that the act abetted should be committed.

Answer Options :

1) Only a is correct 2) Only b is correct

3) Both a and b are correct 4) None of the above

१२) 'अ' हा 'झ' चा जीव घेण्याच्या इराद्याने अशाप्रकारे त्यावर बंदूक झाडतो की त्यामुळे त्यांचा जीव गेला असता आणि 'अ' ने खून केल्याचा गुन्हा झाला असता तर, 'अ' कोणत्या अपराधाबद्दल शिक्षेस पात्र आहे?

१) खून २) सदोष मनुष्यवध ३) खुनांचा प्रयत्न ४) सदोष मनुष्यवधाचा प्रयत्न

12) 'A' shoots at '4' with intention to kill him, under such circumstances that if death ensued, 'A' would be guilty of murder. 'A' is liable for

1) murder 2) culpable homicide

3) attempt to murder 4) attempt to culpable homicide

१३) भारतीय दंड संहिता, १८६० अन्वये खाली दिलेल्या विधानाचे परीक्षण करा :

अ) एखाद्या व्यक्तीला शारीरिक इजा करून त्याद्वारे त्याचा मृत्यू होण्याचा वेग वाढवून मृत्यू घडवून आणणे हा सदोष मनुष्यवध आहे.

ब) आईच्या गर्भातील भ्रूणाचा मृत्यू घडवण्यास मनुष्यवध म्हणतात.

योग्य पर्याय निवडा

१) दोन्ही अ आणि ब बरोबर आहेत २) अ बरोबर आहे; ब चूक आहे

३) ब बरोबर आहे; अ चूक आहे ४) अ आणि ब दोन्ही चूक आहेत

13) Examine the following statements in view of the Indian Penal Code, 1860 :

a) Acceleration of death by causing bodily injury is a culpable homicide.

b) Causing death of a child in the mother's womb is a homicide.

Choose the correct option.

1) Both a and b are correct 2) ais correct; b is incorrect

3) bis correct; a is incorrect 4) Both a and b are incorrect

१४) भारतीय दंड संहिता, १८६० नुसार खालील विधानाचा विचार करा :

विधान I : भारतीय दंड संहिता, १८६० च्या कलम २७९ अंतर्गत सार्वजनिक रस्त्यावर बेदरकारपणे वाहन हाकणे अजामीनपात्र गुन्हे आहे.

विधान II : बेदरकारपणे व निष्काळजीपणे वाहन चालवण्यासाठी ३ वर्ष कठोर कारावासाची शिक्षा आहे.

पर्यायी उत्तरे :

१) I बरोबर आहे २) II बरोबर आहे

३) I चूक आहे आणि II बरोबर आहे ४) दोन्ही I आणि II चूक आहेत

14) Consider the following statements in view of the Indian Penal Code, 1860 :
Statement I : Under Section 279 of the Indian Penal Code, 1860, rash driving or riding on a public way is a non-bailable offence.
Statement II : The punishment for rash and negligent driving is 3 years rigorous imprisonment.
Answer Options :
1) I is correct
2) II is correct
3) I is incorrect and II is correct
4) Both I and II are incorrect

१५) सदोष मनुष्य वध म्हणजे ......
अ) मरणास कारण व्हावे या उद्देशाने कृती करणे.
ब) मृत्यूची शक्यता आहे अशा प्रकारची शारीरिक इजा करणे.
पर्यायी उत्तरे :
१) अ बरोबर आहे, ब चुकीचे आहे
२) अ आणि ब दोन्ही बरोबर आहेत
३) ब बरोबर आहे, अ चुकीचे आहे
४) अ आणि ब दोन्ही चुकीचे आहेत

15) Culpable homicide is ....
a) doing an act with the intention of causing death.
b) doing an act with intention of causing such bodily injury as is likely to cause death.
Answer Options :
1) a is right, b is wrong
2) Both a and b are right
3) b is right, a is wrong
4) Both a and b are wrong

१६) भारतीय दंड संहिता, १८६० मधील कलम २३० नुसार वेगळेपण ओळखा.
१) कवड्या
२) छाप नसलेले तांब्याचे तुकडे
३) भारतीय नाणे
४) पदके

16) Find the odd one out regarding Section 230 of the Indian Penal Code, 1860.
1) Cowries
2) Lumps of unstamped copper
3) Indian coins
4) Medals

१७) भारतीय दंड संहिता, १८६० मधील कलम ३६ नुसार उत्तर द्यावे :
– 'अ' हा अंशतः 'ब' ला अन्न देण्याचे अवैधपणे टाळून व अंशतः 'ब' ला मारहाण करून उद्देशपूर्वक 'ब' चा मृत्यू घडवून आणतो.
– 'अ' ने ...... अपराध केलेला आहे.
१) मानवतेच्या विरोधी
२) खून
३) अंशतः खून
४) क्रूरपणे इजा करण्याचे कृत्य

17) Answer the following as per Section 36 of the Indian Penal Code, 1860:
- 'A' intentionally causes 'B's death, partly by illegally omitting to give 'B' food, and partly by beating 'B'.
- 'A' has committed offence of .
1) Against humanity
2) Murder
3) Half murder
4) Act of brutal injury

१८) खालील विधानाचा विचार करा :

विधान I : १२ वर्षाखालील स्त्रीवर बलात्कार केल्याबद्दलची शिक्षा १२ वर्षापर्यंत वाढू शकते.

विधान II : फारकतीच्या काळात पतीने पत्नीशी तिच्या परवानगीशिवाय लैंगिक समागम केल्यास कारावासाची शिक्षा होऊ शकते जी दोन वर्षांपेक्षा कमी नसते.

पर्यायी उत्तरे :

१) फक्त I बरोबर आहे, II चूक आहे
२) फक्त II बरोबर आहे, I चूक आहे
३) I आणि II दोन्ही चूक आहेत
४) I आणि II दोन्ही बरोबर आहेत

18) Consider the following statements :

Statement I : Punishment for rape on woman under 12 years of age is rigorous imprisonment for a term which may extend to 12 years.

Statement II : For sexual intercourse by husband with his wife without her consent, during separation, the punishment of imprisonment shall not be less than two years.

Answer Options :

1) Only I is correct, II is incorrect
2) Only II is correct, I is incorrect
3) Both I and II are incorrect
4) Both I and II are correct

१९) जो कोणी खून करतो तो ...... या शिक्षेस पात्र असतो.

१) देहदंड
२) जन्मठेप (आजन्म कारावास)
३) देहदंड किंवा जन्मठेप
४) देहदंड किंवा जन्मठेप आणि द्रव्यदंड

19) Whoever commits murder shall be punished with ......

1) death penalty
2) life imprisonment
3) death penalty or life imprisonment
4) death penalty or life imprisonment and also fine

२०) भारतीय दंड संहिता, १८६० च्या तरतुदीनुसार, बेदरकारपणे वाहन चालवणे या गुन्ह्यातून खालीलपैकी कोणत्या कर्मचाऱ्यांना वगळले जाते?

१) लष्कराचे कर्मचारी
२) केंद्र सरकारचे कर्मचारी
३) विदेशी नागरिक
४) वरीलपैकी कोणतेही नाही

20) Which of the following personnel is exempted from the offence of rash driving under the Indian Penal Code, 1860 ?

1) Military Personnel
2) Central Government Personnel
3) Foreign Nationals
4) None of the above

२१) खालीलपैकी कोणत्या व्यक्तीच्या पुनर्विवाहास द्विविवाहाचा गुन्हा लागू होणार नाही?

अ) ज्या व्यक्तीचे पूर्वीचे लग्न न्यायालयाने रद्दबातल केले आहे त्याचा पुनर्विवाह गुन्हा नाही.
ब) ज्या व्यक्तीचा पती वा पत्नी सात वर्षे किंवा अधिक काळ दूर व गैरहजर आहे त्याचा पुनर्विवाह गुन्हा नाही.
क) ज्या व्यक्तीने आपल्या हयात पतीच्या व पत्नीच्या संमतीने पुनर्विवाह केला तर तो गुन्हा नाही.

योग्य पर्याय निवडा.

१) फक्त अ
२) फक्त अ आणि ब
३) फक्त ब
४) फक्त क

21) The offence of bigamy is not applicable to the marriage of a person ......
a) whose previous marriage is declared as void by the competent court
b) whose spouse has been absent for seven years or more
c) whose second marriage is performed with the consent of living spouse
Choose correct option.
1) Only a 2) Only a and b 3) Only b 4) Only c

२२) खालीलपैकी कोणत्या गुन्ह्यासंबंधी माहिती असेल तर त्यासंबंधित पोलिसांना कळविणे कायद्याने बंधनकारक असले तरी हयगय केल्यास शिक्षेची तरतूद नाही?
१) सार्वजनिक शांततेविरुद्ध अपराध २) देशाविरुद्ध अपराध
३) अन्न व औषधे भेसळीशी निगडीत अपराध ४) वरीलपैकी नाही

22) For which of the following offences is it binding on citizens to report to the police if they have any information about the case but omission to give such information is not punishable ?
1) Offences against public tranquility
2) Offences against the state
3) Offences related to adulteration of food and drugs
4) None of the above

२३) भारतीय दंडसंहितेच्या तरतुदी .... ने केलेल्या कोणत्याही गुन्ह्यास लागू होतात:
१) भारतामध्ये नसलेल्या कोणत्याही ठिकाणी कोणतीही व्यक्ती.
२) एकवीस वर्षांपेक्षा जास्त वयाची व्यक्ती.
३) अठरा वर्षांवरील व्यक्ती.
४) भारताचा कोणताही नागरिक भारताशिवाय आणि त्यापलीकडे कोणत्याही ठिकाणी.

23) The provisions of penal code apply to any offence committed by :
1) any person in any place not within India.
2) person who is above twenty one years.
3) person who is above eighteen years.
4) any citizen of India in any place without and beyond India.

२४) वॉरंट केस म्हणजे ....
१) मृत्युदंड, जन्मठेप किंवा दोन वर्षांपेक्षा जास्त कालावधीसाठी कारावास अशा गुन्ह्याशी संबंधित प्रकरण.
२) केवळ मृत्यू आणि जन्मठेपेची शिक्षा असलेल्या गुन्ह्याशी संबंधित प्रकरण.
३) केवळ दोन वर्षांपेक्षा जास्त कालावधीसाठी कारावासाची शिक्षा होऊ शकणाऱ्या गुन्ह्याशी संबंधित प्रकरण.
४) वरीलपैकी काहीही नाही.

24) "Warrant Case" means
1) a case relating to an offence punishable with death, imprisonment for life or imprisonment for a term exceeding two years.
2) a case relating to an offence punishable with death and life only.
3) a case relating to an offence punishable with an imprisonment for a term exceeding two years only.
4) none of the above.

२) भारतीय पुरावा कायदा, १८७२

१) भारतीय साक्षीपुरावा अधिनियम, १८७२ प्रमाणे तोंडी पुरावा ...... असला पाहिजे.
अ) पुरेसा ब) भरपूर क) वैज्ञानिक ड) प्रत्यक्ष
वरीलपैकी कोणते/ती विधान/विधाने बरोबर आहे/त?
१) फक्त अ आणि ब २) फक्त ब आणि क ३) फक्त अ ४) फक्त ड

1) As per the Indian Evidence Act, 1872, oral evidence must be ......
a) adequate b) sufficient c) scientific d) direct
Which of the statements given above is/are correct ?
1) Only a and b 2) Only b and c 3) Only a 4) Only d

२) ''सार्वजनिक दस्तऐवज''संबंधी खुलासा भारतीय साक्षीपुरावा अधिनियम, १८७२ मध्ये केला आहे का?
अ) होय ब) नाही
क) तो भारतीय दंड संहितेत आहे ड) तो सर्वसाधारण वाक्खंड अधिनियमात आहे
वरीलपैकी कोणते/ती विधान/विधाने बरोबर आहे/त?
१) फक्त ब आणि क २) फक्त ब आणि ड ३) फक्त अ ४) फक्त ब

2) Are "Public Documents" explained in the Indian Evidence Act, 1872 ?
a) Yes b) No
c) Itis in the Indian Penal Code d) Itis in the General Clauses Act
Which of the statements given above is/are correct ?
1) Only b and c 2) Only b and d 3) Only a 4) Only b

३) भारतीय साक्षीपुरावा अधिनियम, १८७२ मधील कितव्या प्रकरणामध्ये लेखी पुराव्या मुळे तोंडी पुरावा अपवर्जन करण्याच्या तरतुदी दिलेल्या आहेत ?
१) प्रकरण IV २) प्रकरण IV A ३) प्रकरण V ४) प्रकरण VI

3) Under which of the following Chapters of the Indian Evidence Act, 1872 are the provisions given regarding the exclusion of oral evidence by documentary evidence ?
1) Chapter IV 2) Chapter IVA 3) Chapter V 4) Chapter VI

४) भारतीय साक्षीपुरावा अधिनियम, १८७२ मधील खालीलपैकी कोणत्या कलमामध्ये शासनाच्या प्राधिकरणान्वये तयार केलेले नकाशे किंवा आराखडे या संबंधीच्या गृहीतकाची तरतूद दिलेली आहे ?
१) कलम ८१ २) कलम ८३ ३) कलम ८५ ए ४) कलम ८५ सी

4) Under which of the following Sections of the Indian Evidence Act, 1872 is the provision given regarding presumption as to maps or plans made by authority of government ?
1) Section 81 2) Section 83 3) Section 85A 4) Section 85 C

५) भारतीय साक्षीपुरावा अधिनियम, १८७२ मधील कलम १४ मध्ये खालीलपैकी कोणती तरतूद दिलेली आहे ?
१) एखादा हक्क किंवा रूढी याबाबत प्रश्न असेल तेव्हा संबंध असलेली तथ्ये.
२) मानसिक किंवा शारीरिक अवस्था अथवा शारीरिक संवेदना यांचे अस्तित्व दर्शविणारी तथ्ये.
३) एखादी कृती अपघाती होती की उद्देश्यपूर्ण होती या प्रश्नाशी संबंधित तथ्ये.
४) व्यवहारप्रकरणाचे अस्तित्व केव्हा संबंधित असते.

5) Which of the following is provided under Section 14 of the Indian Evidence Act,
1) Facts relevant when right or custom is in question.
2) Facts showing existence of state of mind or of bodily feelings.
3) Facts bearing on question whether act was accidental or intentional.
4) Existence of course of business when relevant.

६) भारतीय साक्षी पुराव्याच्या अधिनियमानुसार गृहितकाचे .... प्रकार आहेत.
१) तीन २) दोन ३) चार ४) पाच

6) As per the Indian Evidence Act, presumptions are of kinds.
1) three 2) two 3) four 4) five

७) भारतीय साक्षीपुरावा कायद्याच्या कोणत्या कलमाद्वारे अग्रगण्य/गर्भित प्रश्नांची व्याख्या दिलेली आहे ?
१) कलम २(f) २) कलम २(m) ३) कलम १४१ ४) कलम १४२

7) Which Section of the Indian Evidence Act defines leading questions ?
1) Section 2(f) 2) Section 2(m) 3) Section 141 4) Section 142

८) विशिष्ट अटींची पुर्तता केल्यास इलेक्ट्रॉनिक नोंदी दस्तऐवज म्हणून धरता येतील आणि पुरावा म्हणून त्याचा वापर करता येईल. वरील सुधारणा भारतीय साक्षीपुरावा कायदा, १८७२ मध्ये .... या वर्षी करण्यात आली.
१) १९९९ २) १९६० ३) २००० ४) २००८

8) If certain criteria are fullfilled, the electronic records may be regarded as documents and may be used as an evidence. This amendment was made inthe year__sitto the Indian Evidence Act, 1872.
1) 1999 2) 1960 3) 2000 4) 2008

९) 'अ' वर गुन्ह्याचा आरोप आहे.
गुन्हा घडल्यानंतर लगेचच 'अ' हा आपल्या घरातून परागंदा झाला हे तथ्य वादतथ्यांच्या नंतरचे आणि त्यांच्यामुळे परिणाम झालेले वर्तन म्हणून भारतीय साक्षीपुरावा अधिनियम च्या कलम .... खाली संबद्ध आहे.
१) ५ २) ७ ३) ९ ४) ८

9) 'A' is accused of crime.
The fact that soon after the commission of the crime, 'A' absconded from his house, is relevant under Section of the Indian Evidence Act as conduct subsequent to and affected by facts in issue.
1) 5 2) 7 3) 9 4) 8

१०) पुढील उदाहरणाचा भारतीय साक्षीपुरावा कायद्याच्या संदर्भात विचार करा :
''......... ने .... वर रु.२,००,००० (रु दोन लाख) वसूल करण्यासाठी दावा लावला. त्याने त्यासंबंधी नोंदी आपल्या जमाखर्चाच्या वहीत केल्या होत्या. त्या ...... ला दाखवल्या आणि .... हा तेवढ्या रुपयांचे आपल्याला देणए लागतो असे म्हटले.''
वरील उदाहरणाच्या संदर्भात खालीलपैकी योग्य विधान कोणते ?
१) नोंदी समर्पक नाहीत.
२) नोदी समर्पक असून पुरेशा आहेत.
३) नोंदी समर्पक आहेत, परंतु कर्ज सिद्ध करणारा आणखी एखदा पुरावा असल्याशिवाय पुरेशा नाहीत.
४) नोंदी समर्पक व पुरेशा नाहीत.

10) Study the following example in relation to Indian Evidence Act :
"A sues B for = 2,00,000 (= two lakhs) and shows entries in his account book showing B to be in debt to him to this amount.
Choose the correct statement in relation to the above example.
1) The entries are not relevant.
2) The entries are relevant and sufficient.
3) The entries are relevant, but are not sufficient without other evidence, to prove the debt.
4) The entries are neither relevant nor sufficient.

११) भारतीय साक्षीपुरावा कायद्यासंदर्भात पुढील विधानांचे परिक्षण करा.
A) पुरावा कायद्याचा मूलभूत नियम असा आहे की ऐकीय पुरावा सहसा ग्राह्य धरत नाहीत.
B) तोंडी पुरावा याचा अर्थ साक्षीदारानी कोर्टासमोर केलेली विधाने.
योग्य उत्तर निवडा.
१) (A) बरोबर असून, (B) चूक आहे. २) (A) चूक असून, (B) बरोबर आहे.
३) (A) आणि (B) दोन्ही बरोबर आहे. ४) (A) आणि (B) दोन्ही चूक आहे.

11) Examine the following statements in relation to the Indian Evidence Act :
A) It is a fundamental rule of law of evidence that hearsay evidence is not admissible.
B) Oral evidence means all statements made before the court by witnessess.
Choose the correct answer.
1) (A) is correct, (B) is wrong 2) (A) is wrong, (B) is correct
3) Both (A) and (B) are correct 4) Both (A) and (B) are wrong

१२) एस्टोपेलचे तत्त्व .... आहे:
१) कायद्याचा नियम २) समानतेचा नियम ३) न्यायाचा नियम ४) (१) आणि (३) वरील

12) Principle of Estoppel is :
1) Rule of law 2) Rule of equity 3) Rule of justice 4) (1) and (3) above

१३) Res-gestae म्हणजे ......
१) प्रकरणातील तथ्ये आणि संबंधित तथ्ये. २) वस्तुस्थिती समान व्यवहाराचा भाग बनते.
३) याचिकांमध्ये तथ्ये मांडली. ४) वरील सर्व.

13) Res-gestae means :
1) facts in issue and relevant facts. 2) facts forming part of same transaction.
3) facts pleaded in pleadings. 4) all the above.

१४) पुरावा म्हणजे ..... आणि त्यात .... समाविष्ट आहे
१) तोंडी पुरावा २) कागदोपत्री पुरावा ३) (१) आणि (२) वरील ४) पक्षकारांची याचिका

14) "Evidence" means and includes ....
1) Oral evidence 2) Documentary evidence
3) (1) and (2) above 4) Pleadings of the parties

१५) संमती मुक्त आहे असे म्हटले जाते जेव्हा ते यामुळे होत नाही:
१) जबरदस्ती २) अनुचित प्रभाव ३) फसवणूक ४) वरील सर्व

15) Consent is said to be free when it is not caused by :
1) coercion 2) undue influence 3) fraud 4) all the above

१६) खाजगी दस्तऐवजांच्या कोणत्याही अवस्थेत ठेवलेले सार्वजनिक रेकॉर्ड म्हणजे ......
१) सार्वजनिक दस्तऐवज २) खाजगी दस्तऐवज ३) कायदेशीर दस्तऐवज ४) वरीलपैकी कोणतेही नाही

16) Public records kept in any state of private documents is ......
1) Public document 2) Private document 3) Legal document 4) None of the above

१७) दस्तऐवज म्हणजे कोणत्याही पदार्थावर व्यक्त केलेली किंवा वर्णन केलेली कोणतीही बाब:
१) अक्षरे २) आकडे ३) गुण ४) वरील सर्व

17) "Documents" means any matter expressed or described upon any substance by means of :
1) letters 2) figures 3) marks 4) all the above

१८) प्रतिवादीने आपले लेखी म्हणणे .... पासून तीस दिवसांच्या आत दाखल केले पाहिजे.
१) समन्स बजावण्याच्या तारखे २) न्यायालयात हजर झाल्याच्या तारखे
३) वाकलत्नामावर स्वाक्षरी करण्याच्या तारखे ४) वरीलपैकी काहीही नाही.

18) Defendant has to file his written statement within thirty days from ....
1) the date of service of summons. 2) the date of his appearance in the court.
3) the date of signing of vakalatnama. 4) none of the above.

१९) मृत्यपूर्व जबानी हे संदर्भित व्यक्तीचे .... विधान आहे:
१) फक्त पोलीस अधिकाऱ्यासमोर २) फक्त डॉक्टरांसमोर
३) त्याच्या मृत्यूचे कारणासंबंधित ४) वरीलपैकी काहीही नाही

19) The dying declaration is the statement by the person :
1) before police officer only. 2) before doctor only.
3) as to cause of his death. 4) none of the above.

३) कर्मचारी राज्य विमा कायदा, १९४८

१) खालीलपैकी कोणते लाभ कर्मचारी राज्य विमा कायदा, १९४८ मध्ये समाविष्ट आहेत ?
a) आजारपण लाभ b) मातृत्व लाभ c) अपंगत्व लाभ d) वरीलपैकी सर्व

पर्यायी उत्तरे :
१) (a) आणि (b) २) (a) फक्त (c) ३) (b) आणि (c) ४) (d)

1) Which of the following benefits are included in The Employees' State Insurance Act, 1948 ?
a) Sickness benefit c) Disablement benefit
b) Maternity benefit d) All of the above

Answer Options :
1) (a) and (b) 2) (a) and (c) 3) (b) and (c) 4) (d)

Study Circle

४) महाराष्ट्र दारूबंदी अधिनियम, १९४९

१) महाराष्ट्र दारूबंदी अधिनियम, १९४९ मधील कलम ...... नुसार कोणत्याही प्रकारचे मादक पदार्थ विक्री आणि प्राशन करण्याबाबत प्रतिबंध किंवा नियमन किंवा प्रतिबंधीत करण्याचा अधिकार अनुसूचित क्षेत्रातील ग्राम सभेस दिलेला आहे.
१) १० २) १० अ ३) ११ ४) ११ अ

1) Under Section .... of the Maharashtra Prohibition Act,. 1949 the power of Gram Sabha in Scheduled Areas to enforce prohibition or to regulate or restrict the sale and consumption of any intoxicant is given.
1) 10 2) 10 A 3) 11 4) 11 A

५) महाराष्ट्र पोलीस अधिनियम, १९५१

१) महाराष्ट्र पोलीस अधिनियम, १९५१ नुसार अत्यंत निकडीचा प्रसंग वगळता इतर प्रसंगी, २८(२) कलमान्वये कोणतीही बदली करण्याचे योजले असेल त्या विषयी ...... व ...... याने आयुक्तांना व जिल्हा दंडाधिकाऱ्यांना सूचना दिली पाहिजे.
१) पोलीस महासंचालक, महानिरीक्षक २) आयुक्त, उपायुक्त
३) गृहमंत्री, मुख्यमंत्री ४) गृहसचिव, उपसचिव

1) As per the Maharashtra Police Act, 1951, Timely Intimation shall, except in cases of extreme urgency, be given to the Commissioner and the District Magistrate, by the ...... and ...... of any proposed transfer under Section 28(2).
1) Director General of Police, Inspector General
2) Commissioner, Deputy Commissioner
3) Home Minister, Chief Minister
4) Home Secretary, Deputy Secretary

२) सार्वजनिक विहिरीमधील पाणी दूषित करणे हे महाराष्ट्र पोलीस अधिनियमाच्या कलम ...... नुसार अपराध आहे.
१) १०८ २) १०६ ३) १०७ ४) १०९

2) Defiling water in public well is an offence under Section ...... of the Maharashtra Police Act.
1) 108 2) 106 3) 107 4) 109

३) महाराष्ट्र पोलीस अधिनियम, १९५१ नुसार अत्यंत निकडीचा प्रसंग वगळता इतर प्रसंगी, २८(२) कलमान्वये कोणतीही बदली करण्याचे योजले असेल त्या विषयी ...... व ...... याने आयुक्तांना व जिल्हा दंडाधिकाऱ्यांना सूचना दिली पाहिजे.
१) पोलीस महासंचालक, महानिरीक्षक २) आयुक्त, उपायुक्त
३) गृहमंत्री, मुख्यमंत्री ४) गृहसचिव, उपसचिव

3) As per the Maharashtra Police Act, 1951, Timely Intimation shall, except in cases of extreme urgency, be given to the Commissioner and the District Magistrate, by the ...... and ...... of any proposed transfer under Section 28(2).
1) Director General of Police, Inspector General
2) Commissioner, Deputy Commissioner
3) Home Minister, Chief Minister
4) Home Secretary, Deputy Secretary

४) महाराष्ट्र पोलीस अधिनियम अंतर्गत कलम ५५ नुसार पारित केलेला तडीपारीचा आदेश कमाल किती काळापर्यंत अंमलात राहू शकतो?

१) एक वर्ष २) दोन वर्षे ३) तीन वर्षे ४) वरीलपैकी कोणतेही नाही

4) What is the maximum period for which the order of externment under Section 55 shall be kept in force, under the Maharashtra Police Act ?

1) One year 2) Two years 3) Three years 4) None of the above

५) सार्वजनिक विहिरीमधील पाणी दूषित करणे हे महाराष्ट्र पोलीस अधिनियमाच्या कलम ...... नुसार अपराध आहे.

१) १०८ २) १०६ ३) १०७ ४) १०९

5) Defiling water in public well is an offence under Section ...... of the Maharashtra Police Act.

1) 108 2) 106 3) 107 4) 109

६) महाराष्ट्र पोलीस अधिनियम, १९५१ नुसार खालील कामे करणे हे प्रत्येक पोलीस अधिकाऱ्याचे कर्तव्य असेल :

अ) त्यास शक्य असतील ते सर्व प्रथम करून, सार्वजनिक उपद्रव निर्माण होण्यास आळा घालणे.

ब) ज्या व्यक्तीना पकडण्यासाठी त्यास कायदेशीररीत्या प्राधिकृत केले असेल आणि त्यांना पकडण्यास पुरेसे कारण असेल अशा सर्व व्यक्तीना गैरवाजवी विलंब न लावता पकडणे.

क) दुसरा कोणताही पोलीस अधिकारी आपले काम करतेवेळी मदतीस बोलवील तेव्हा किंवा त्याचे काम करतेवेळी मदतीची गरज लागेल तर त्यास मदत न करणे.

ड) त्या त्यावेळी अमलात असलेल्या कोणत्याही कायद्यानुसार त्याच्याकडे सोपविण्यात आलेली कर्तव्य पार न पाडणे.

अचूक पर्याय निवडा.

१) पर्याय अ आणि ब अचूक आहेत २) पर्याय क आणि ड अचूक आहेत

३) सर्व पर्याय अचूक आहेत ४) वरीलपैकी कोणतेही अचूक नाही

6) As per the Maharashtra Police Act, 1951, it shall be the duty of every police officer :

a) To prevent to the best of his ability the commission of public nuisance.

b) To apprehend without unreasonable delay, all persons whom he is legally authorized to apprehend and for whose apprehension there is sufficient reason.

c) Not to aid another police officer when called on by him or in case of need in the discharge of his duty. ,

d) Not to discharge such duties as are imposed upon him by any law for the time being in force.

Choose the correct option.

1) Options a and b are correct 2) Options c and d are correct

3) All options are correct 4) None of the above are correct

७) महाराष्ट्र पोलीस अधिनियम, १९५१ च्या कलम २(३) नुसार ''सक्षम अधिकारी'' या अभिव्यक्तीचा अर्थ ...... असा होतो.

१) पोलीस आयुक्त २) जिल्हा दंडाधिकारी ३) महसूल आयुक्त ४) वरील सर्व

7) As per Section 2(3) of the Maharashtra Police Act, 1951, the expression "Competent Authority" means ....

1) Commissioner of Police 2) District Magistrate

3) Revenue Commissioner 4) All of the above

८) महाराष्ट्र पोलीस अधिनियम अंतर्गत कलम ५५ नुसार पारित केलेला तडीपारीचा आदेश कमाल किती काळापर्यंत अंमलात राहू शकतो?

१) एक वर्ष २) दोन वर्षे ३) तीन वर्षे ४) वरीलपैकी कोणतेही नाही

8) What is the maximum period for which the order of externment under Section 55 shall be kept in force, under the Maharashtra Police Act ?
1) One year 2) Two years 3) Three years 4) None of the above

९) महाराष्ट्र पोलीस अधिनियम, १९५१ च्या कलम ९९ ते ११६ चे उल्लंघन करणाऱ्यास कोणत्या कलमाअंतर्गत शिक्षेची तरतूद केलेली आहे?
१) कलम ११४ २) कलम ११५ ३) कलम ११६ ४) कलम ११७

9) Which provision of the Maharashtra Police Act, 1951 provides punishment for the contravention of the Section 99 to 116 of the said Act ?
1) Section 114 2) Section 115 3) Section 116 4) Section 117

१०) महाराष्ट्र पोलीस अधिनियम, १९५१ मधील कलम ५५ मध्ये खालीलपैकी कशाची तरतूद दिलेली आहे?
१) आयुक्त किंवा अधीक्षक आणि इतर अधिकाऱ्यांचा जनतेस निर्देश देण्याचा अधिकार
२) गायन, वादन आवाज किंवा गोंगाट चालू ठेवण्यास मनाई वगैरे करण्याचे अधिकार
३) मनोरजनाची स्थाने-जाहीर सभा यातील अव्यवस्था वगैरेबद्दल पोलिसांनी बंदोबस्त करणे
४) टोळ्या व जमाव यांची पांगा पांग करणे.

10) Under Section 55 of the Maharashtra Police Act, 1951, which of the following provisions is given ?
1) Power of the Commissioner or the District Superintendent and of the other officers to give direction to the public.
2) Power to prohibit etc. continuance of music, sound or noise.
3) Police to provide against disorder etc. at places of amusement and public meetings.
4) Dispersal of gangs and body of persons.

११) महाराष्ट्र पोलीस अधिनियम, १९५१ मधील कलम ...... नुसार पोलिसांना दावा न सांगितेल्या मालमत्ता ताब्यात घेण्याचा अधिकार दिलेला आहे.
१) ७३ २) ८० ३) ८१ ४) ८२

11) Under Section .... of the Maharashtra Police Act, 1951, the police has been given power to take charge of unclaimed property.
1) 73 2) 80 3) 81 4) 82

१२) महाराष्ट्र पोलीस अधिनियम, १९५१ च्या कलम २(३) नुसार ''सक्षम अधिकारी'' या अभिव्यक्तीचा अर्थ ...... असा होतो.
१) पोलीस आयुक्त २) जिल्हा दंडाधिकारी ३) महसूल आयुक्त ४) वरील सर्व

12) As per Section 2(3) of the Maharashtra Police Act, 1951, the expression "Competent Authority" means ....
1) Commissioner of Police 2) District Magistrate
3) Revenue Commissioner 4) All of the above

६) लोकप्रतिनिधी अधिनियम, १९५१

१) लोकप्रतिनिधी अधिनियम, १९५१ च्या कलम १३६C अंतर्गत खालीलपैकी कोणता गुन्हा/गुन्हे दखलपात्र आहे/आहेत?
अ) कोणतेही नामनिर्देशन पत्र नष्ट करणे
ब) योग्य अधिकाराशिवाय कोणतीही मतपेटी उघडणे
क) मतदान केंद्रामधून मतपत्रिका काढून घेणे
पर्यायी उत्तरे :
१) फक्त अ आणि ब २) फक्त ब आणि क ३) फक्त क ४) वरील सर्व

1) Which of the following offences is/are punishable under Section 136C of the Representation of People Act, 1951 ?
a) Fraudulently destroys any nomination paper
b) Without due authority opens any ballot box
c) Removal of ballot papers from polling station
Answer Options :
1) Only a and b 2) Only b and c 3) Only c 4) All of the above

२) लोकप्रतिनिधी अधिनियम, १९५१ च्या अनुषंगाने खालील स्तंभ जुळवा आणि योग्य जोड्या लावा :

कलम	**तरतुदी**
अ) १२७	I) निवडणुकीच्या संदर्भात समाजात शत्रुत्व वाढवणे
ब) १३१	II) निवडणूक सभांमध्ये गोंधळ
क) १२५	III) पोलीस ठाण्यामध्ये उच्छंखल वर्तनास दंड
ड) १३३	IV) निवडणुकीच्या वेळी बेकायदेशीरपणे वाहन भाड्याने घेणे किंवा वाहन खरेदी करणे यासाठी दंड

पर्यायी उत्तरे :

	(अ)	**(ब)**	**(क)**	**(ड)**
१)	I	II	III	IV
२)	IV	I	III	II
३)	II	III	I	IV
४)	II	III	IV	I

2) Match the columns in view of the Representation of People Act, 1951 :

Sections	**Provisions**
a) 127	I) Promoting enimity between classes in connection with election
b) 131	II) Disturbances at elections meetings
c) 125	III) Penalty for disorderly conduct in police station .
d) 133	IV) Penalty for illegal hiring or procuring of conveyances at elections

Answer Options :

	(a)	**(b)**	**(c)**	**(d)**
1)	I	II	III	IV
2)	IV	I	III	II
3)	II	III	I	IV
4)	II	III	IV	I

७) नागरी हक्क संरक्षण अधिनियम १९५५

१) नागरी हक्क संरक्षण अधिनियम १९५५ लि कलम ...... नुसार अनुसूचित जातीच्या सदस्यांच्या संबंधात या कायद्याच्या अंतर्गत गुन्हा ठरवणारे कृत्य केले जाते, न्यायालयाने असे गृहीत धरले पाहिजे की, जोपर्यंत विरुद्ध सिद्ध होत नाही, तोपर्यंत असे कृत्य अस्पृश्यतेच्या आधारावर केले गेले आहे.

१) कलम ११ २) कलम १२ ३) कलम १३ ४) कलम १४

1) As per section ...... of the protection of civil rights act, 1955 if any offence is committed against member of a scheduled caste, the court shall presume unless the contrary is proved, that such act was committed on the ground of 'untouchability'.

1) Section 11 2) Section 12 3) Section 13 4) Section 14

२) नागरी हक्क संरक्षण अधिनियम, १९५५ च्या कलम २(a) नुसार ''नागरी हक्क'' याचा अर्थ संविधानाच्या ...... द्वारे ''अस्पृश्यता'' नष्ट केल्या कारणाने एखाद्या व्यक्तीला मिळालेला कोणताही अधिकार जमा आहे.

१) अनुच्छेद १४ २) अनुच्छेद १५ ३) अनुच्छेद १७ ४) अनुच्छेद १६

2) According to Section 2(a) of the Protection of Civil Rights Act, 1955, "civil rights" means any right accruing to a person by reason of the abolition of "untouchability" by of the Constitution.

1) Article 14 2) Article 15 3) Article 17 4) Article 16

३) नागरी हक्क संरक्षण अधिनियम, १९५५ च्या ...... नुसार ''हॉटेल'' यात विश्रांतिगृह, भोजनालय, निवासगृह, कॉफीगृह व कॅफे यांचा समावेश आहे.

१) कलम २(c) २) कलम २(b) ३) कलम २(aa) ४) कलम २(e)

3) According to of the Protection of Civil Rights Act, 1955, 'hotel" includes a refreshment room, a boarding house, a lodging house, a coffee house and a cafe.

1) Section 2(c) 2) Section 2(b) 3) Section 2(aa) 4) Section 2(e)

४) नागरी हक्क संरक्षण अधिनियम, १९५५ च्या कलम २(a) नुसार ''नागरी हक्क'' याचा अर्थ संविधानाच्या ...... द्वारे ''अस्पृश्यता'' नष्ट केल्या कारणाने एखाद्या व्यक्तीला मिळालेला कोणताही अधिकार जमा आहे.

१) अनुच्छेद १४ २) अनुच्छेद १५ ३) अनुच्छेद १७ ४) अनुच्छेद १६

4) According to Section 2(a) of the Protection of Civil Rights Act, 1955, "civil rights" means any right accruing to a person by reason of the abolition of "untouchability" by of the Constitution.

1) Article 14 2) Article 15 3) Article 17 4) Article 16

नागरिकत्व कायदा, १९५५

१) योग्य कथन/ने ओळखा.

a) नागरिकत्व कायदा सन १९५५ मध्ये संसदेने संविधानाच्या अनुच्छेद ११ अन्वये दिलेल्या अधिकारानुसार मंजूर केला होता.

b) नागरिकत्व कायदा, १९५५ भारताचे नागरिकत्व प्राप्त करण्यासाठी ७ पद्धती प्रदान करतो.

पर्यायी उत्तरे :

१) कथन (a) फक्त २) कथन (b) फक्त

३) दोन्ही कथने (a) व (b) ४) यापैकी नाही

1) Select the **correct** statement/s.
a) The Citizenship Act was passed by Parliament in 1955 in accordance with the powers vested in it by Article 11 of the Constitution.
b) The Citizenship Act, 1955 provides seven modes of acquiring the Citizenship of India.
Answer options :
1) Only statement (a) 2) Only statement (b)
3) Both the statement (a) and (b) 4) None of the above

८) शस्त्र अधिनियम, १९५९

१) शस्त्र अधिनियम, १९५९ च्या कलम २९, नुसार बिगर परवानाधारक व्यक्तीकडून शस्त्र इत्यादी जाणीवपूर्वक खरेदी करणाऱ्यास ...... पर्यंत इतक्या मुदतीच्या कारावासाची शिक्षा होऊ शकते.
१) ३ महिने २) ६ महिने ३) १ वर्ष ४) ३ वर्षे
1) Under Section 29 of the Arms Act, 1959 the person purchasing arms from unlicensed person shall be punished with imprisonment for ...... period.
1) 3 months 2) 6 months 3) 1 year 4) 3 years

२) शस्त्र अधिनियम, १९५९ च्या कलम २९, नुसार बिगर परवानाधारक व्यक्तीकडून शस्त्र इत्यादी जाणीवपूर्वक खरेदी करणाऱ्यास ...... पर्यंत इतक्या मुदतीच्या कारावासाची शिक्षा होऊ शकते.
१) ३ महिने २) ६ महिने ३) १ वर्ष ४) ३ वर्षे
2) Under Section 29 of the Arms Act, 1959 the person purchasing arms from unlicensed person shall be punished with imprisonment for ...... period.
1) 3 months 2) 6 months 3) 1 year 4) 3 years

३) शस्त्रास्त्र कायदा, १९५९ च्या कलम ३ नुसार कोणत्याही व्यक्तीला कोणतेही बंदूक किंवा दारूगोळा घेणे, त्याच्या ताब्यात ठेवणे किंवा बाळगणे कायदेशीर नाही, जोपर्यंत ......
१) तो भारताच्या दौऱ्यावर आलेल्या परदेशी असल्यास २) त्याने वयाची पस्तीस वर्षे पूर्ण केली असल्यास
३) तो भारताचा विशेषाधिकार प्राप्त नागरिक असल्यास ४) वरीलपैकी कोणतेही नाही
3) As per Section 3 of the Arms Act, 1959, it is not legal for any person to acquire, have in his possession, or carry any fire arm or ammunition unless ......
1) he is a foreigner on tour of India 2) he has completed the age of thirty-five years
3) he is the privileged citizen of India 4) None of the above

९) मुंबई औषधीद्रव्ये नियंत्रण अधिनियम, १९५९

१) मुंबई औषधीद्रव्ये नियंत्रण अधिनियम, १९५९ च्या कलम ४ अन्वये कोणाचे अधिकार स्पष्ट केलेले आहेत?
१) जिल्हाधिकारी २) आयुक्त ३) मुख्याधिकारी ४) विभागीय आयुक्त
1) As per Section 4 of the Bombay Drugs (Control) Act, 1959, whose powers are defined ?
1) Collector 2) Commissioner
8) Chief Officer 4) Divisional Commissioner

११) मातृत्व लाभ कायदा, १९६१

१) मातृत्व लाभ कायदा .... या वर्षी करण्यात आला.
१) १९६० २) १९६१ ३) १९६३ ४) १९६२

1) The Maternity Benefit Act was enacted in.............
1) 1960 2) 1961 3) 1963 4) 1962

२) खालीलपैकी कोणाला मातृत्व लाभ कायदा – १९६१ लागू आहे ?
a) कारखान्यांमधील महिला श्रमिक b) खाणींमधील महिला श्रमिक
c) मळ्यांमधील महिला श्रमिक d) वरील सर्व
पर्यायी उत्तरे :
१) (a) आणि (b) २) (b) फक्त (c) ३) (a) आणि (c) ४) फक्त (d)

2) The Maternity Benefit Act — 1961 is applicable to which of the following categories ?
a) Female workers in factories b) Female workers in mines
c) Female workers in plantations d) All of the above
Answer Options :
1) (a) and (b) 2) (b) and (c) 3) (a) and (c) 4) Only (d)

१०) हुंडाबंदी अधिनियम, १९६१

१) हुंडा प्रतिबंध कायदा, १९६१ च्या कलम ३ प्रमाणे, जर कोणतीही व्यक्ती हुंडा देते किंवा घेते हुंडा देण्यास व घेण्यास उद्युक्त करते, तर त्यास ...... वर्षांपेक्षा कमी असणार नाही इतक्या मुदतीच्या कारावासाची दंडा सह शिक्षा जे ...... रुपयांपेक्षा कमी असणार नाही, किंवा अशा हुंड्याच्या किमतीची रक्कम जे काही अधिक असेल ते, अशी शिक्षा होईल.
१) चार, दहा हजार २) पाच, पंधरा हजार ३) सहा, वीस हजार ४) दहा, पंचवीस हजार

1) If any person gives or takes or abets the giving or taking of dowry, he shall be punishable with imprisonment for a term which shall not be less than years and with fine which shall not be less than rupees or the amount of the value of such dowry, whichever is more, as per Section 3 of the Dowry Prohibition Act, 1961.
1) four, ten thousand 2) five, fifteen thousand
3) six, twenty thousand 4) ten, twenty-five thousand

२) हुंडा प्रतिबंध अधिनियम, १९६१ मधील कलम ८ ब मध्ये ...... ची तरतूद आहे.
१) हुंडा घेण्याचा अपराध २) हुंडा घेण्याचे प्रकार ३) हुंडा प्रतिबंध अधिकारी ४) वरीलपैकी कोणतेही नाही

2) Section 8B of the Dowry Prohibition Act, 1961 provides for
1) Offence of Dowry 2) Types of Dowry
3) Dowry Prohibition Officers 4) None of the above

३) हुंडाबंदी अधिनियम, १९६१ मधील कल २ च्या स्पष्टीकरण नुसार 'किमती ऐवज' म्हणजे ......
१) भारतीय दंड संहिता, १८६० मधील कलम ३० अनुसार लावलेला अर्थ
२) फौजदारी प्रक्रिया संहितेच्या कलम १२५ नुसार लावलेला अर्थ
३) वरीलपैकी दोन्हीही
४) वरीलपैकी कोणतेही नाही

3) As per explanation of Section 2 of the Dowry Prohibition Act, 1961, the expression 'valuable security' means .
   1) As per meaning given under Section 30 of the Indian Penal Code, 1860.
   2) As per meaning given under Section 125 of the Criminal Procedure Code.
   3) Both of the above
   4) None of the above

४) हुंडा बंदी अधिनियम, १९६१ च्या कलम ४ अन्वये जी कोणी व्यक्ती वधू किंवा वराच्या पालकांकडून किंवा त्यांचे नातेवाइकांकडून लग्नप्रित्यर्थ हुंड्याची मागणी करेल त्यास कमीत कमी ६ महिने जी .... वर्षे पर्यंत वाढू शकेल अशा कारावासासाठी आणि रुपये .... पर्यंत दंडाची शिक्षा होऊ शकते.
   १) ४; ५,००० २) २; १०,००० ३) ३; २०,००० ४) ४; ५०,०००

4) According to section 4 of Dowry Prohibition Act 1961, whoever demands dowry from parents or relatives of bride or bridegroom in consideration of marriage shall be punished with the imprisonment of 6 months which may extend to ...... years and fine which may extend to ...... rupees.
   1) 4; 5,000 2) 2; 10,000 3) 3; 20,000 4) 4; 50,000

१२) महाराष्ट्र जमीन महसूल संहिता, १९६६

१) महाराष्ट्र जमीन महसूल संहिता, १९६६ च्या कलम ३०९ मध्ये ...... स्थापना करण्याची तरतूद आहे.
   १) महाराष्ट्र महसूल न्यायाधिकरण २) महाराष्ट्र महसूल परिषद
   ३) महाराष्ट्र महसूल मंडळ ४) वरील सर्व

1) Section 309 of the Maharashtra Land Revenue Code, 1966 provides for establishment of ......
   1) Maharashtra Revenue Tribunal 2) Maharashtra Revenue Council
   3) Maharashtra Revenue Board 4) All of the above

२) महाराष्ट्र जमीन महसूल संहितानुसार जर एखाद्या भोगवटादाराचा मृत्यू अनातीत, आणि ज्ञात वारस नसताना झाला, तर जिल्हाधिकारी त्याच्या वहिवाटाचा ताबा एकावेळी ...... इतक्या कालावधीसाठी घेईल.
   १) एक वर्ष २) सहा महिना ३) नऊ महिने ४) एक वर्ष सहा महिने

2) Under the Maharashtra Land Revenue Code, if an occupant dies intestate and without known heirs, the Collector shall take possession of his occupancy for a period of ...... at a time.
   1) One year 2) Six months
   3) Nine months 4) One year and six months

३) महाराष्ट्र जमीन महसूल संहिता, १९६६ च्या खालीलपैकी कोणत्या कलमाअंतर्गत सेटलमेंट कमिशनरने दिलेला कोणताही निर्णय किंवा आदेश यांचेविरुद्ध राज्यसरकारकडे अपील केला जाईल?
   १) कलम २४१ २) कलम १११ ३) कलम २४८ ४) वरीलपैकी काहीही नाही

3) An appeal shall lie with the State Government against any decision or order passed by the Settlement Commissioner under which of the following Sections of the Maharashtra Land Revenue Code, 1966 ?
   1) Section 241 2) Section 111 3) Section 248 4) None of the above

४) महाराष्ट्र जमीन महसूल संहिता, १९६६ नुसार खालील विधानांचे अवलोकन करा :

विधान I : महाराष्ट्र जमीन महसूल संहिता, १९६६ चे कलम २६४ हे 'जमीन महसुलाच्या दायित्वाशी' संबंधित आहे.

विधान II : जमिनीचा वरिष्ठ धारक किंवा त्याच्या अनुपस्थितीत वास्तविक ज्याच्या ताब्यात जमीन असेल ती व्यक्ती जमिनीच्या महसुलासाठी वैयक्तिकरीत्या आणि मालमत्तेत जबाबदार असेल.

पर्यायी उत्तरे :

१) विधान I बरोबर, विधान II चूक
२) विधान I चूक, विधान II बरोबर
३) दोन्ही विधाने बरोबर
४) दोन्ही विधाने चूक

4) Consider the following statements in respect of the Maharashtra Land Revenue Code, 1966 :

Statement I : Section 264 of the MLR Code, 1966 deals with 'Liability of Land Revenue'.

Statement II : The superior holder of land, or in his absence the person actually in possession, shall be liable in person and property for land revenue due upon holding.

Answer Options :

1) Statement I is correct, II is incorrect
2) Statement I is incorrect, II is correct
3) Both the statements are correct
4) Both the statements are incorrect

महाराष्ट्र प्रादेशिक व नगर रचना अधिनियम, १९६६

१) महाराष्ट्र प्रादेशिक व नगर रचना अधिनियम, १९६६ च्या उद्देशाने प्रदेशाची स्थापना झाल्यानंतर ....

१) प्रदेशाच्या मर्यादा बदलल्या जाऊ शकत नाहीत.
२) प्रदेश दोन किंवा अधिक प्रदेशांमध्ये विभागला जाऊ शकत नाही.
३) अधिसूचनेत नमूद केलेले क्षेत्र त्यात समाविष्ट करण्यासाठी किंवा त्यातून वगळण्यासाठी प्रदेशाच्या मर्यादा बदलल्या जाऊ शकतात.
४) संपूर्ण किंवा क्षेत्राचा समावेश असलेल्या क्षेत्राचा भाग हा प्रदेश किंवा त्याचा भाग म्हणून बंद केला जाणार नाही.

1) After establishment of the Region for the purposes of Maharashtra Regional and Town Planning Act, 1966 ....

1) the limits of a Region cannot be altered.
2) the Region cannot be split up into two or more Regions.
3) the limits of a Region can be altered so as to include therein or to exclude therefrom, such areas as may be specified in the notification.
4) the whole or part of the area comprising a Region shall not be ceased to be a Region or part thereof.

२) महाराष्ट्र प्रादेशिक आणि नगररचना अधिनियम, १९६६ च्या कलम ४ (१) नुसार, प्रदेशातील जमिनीचा विकास आणि वापराचे नियोजन करण्याच्या हेतूने, राज्य सरकार अधिकृत राजपत्रात अधिसूचनेद्वारे, ... 'प्रदेशासाठी.

१) प्रादेशिक नियोजन मंडळ
२) नियोजन मंत्रालय
३) नगर नियोजन कार्यालय
४) नियोजन विभाग

2) As per Section 4 (1) of the Maharashtra Regional and Town Planning Act, 1966, for the purpose of planning the development and use of land in. the region, the State Government shall by notification in the official Gazette, constitute a .... for 'the region.

1) Regional Planning Board
2) Ministry for Planning
3) Municipal Planning Office
4) Department of Regulation for Planning

३) नियोजन प्राधिकरणाने महाराष्ट्र प्रादेशिक व नगररचना अधिनियम १९६६ च्या कलम २१ नुसार सर्वेक्षण आणि योजना तयार करण्यात झालेल्या प्रगतीचा अहवाल राज्य सरकारला सादर करायचा आहे. हा अहवाल आहे.

१) मासिक अहवाल २) त्रैमासिक अहवाल ३) सहामाही अहवाल ४). वार्षिक अहवाल

3) The Planning Authority has to submit a report to the State Government about the progress made in carrying out the survey and preparing the plans as per Section 21 of the Maharashtra Regional and Town Planning, Act 1966. The report is a

1) Monthly report 2) Quarterly report
3) Half-yearly report 4). Yearly report

४) योग्य कोडसह रिक्त जागा भरा:
महाराष्ट्र प्रादेशिक आणि नगररचना अधिनियम, १९६६ चे कलम २६. १० लाख किंवा त्यापेक्षा जास्त परंतु १ कोटीपेक्षा कमी लोकसंख्या असलेल्या महानगरपालिकेच्या बाबतीत ...... महिन्यांपर्यंत मुदतवाढ देण्यात आली आहे. मसुदा विकास आराखड्याची सूचना.

१) २४ २) १२ ३) ८ ४) ६

4) Fill in the blank with appropriate code :
Section 26 of the Maharashtra Regional and Town' Planning Act, 1966. 'provides extension of up to ...... months in case of Municipal Corporation having a population of 10 lakhs or more but less than 1 crore, for extending the period for preparation and publication of notice of the draft Development Plan.

1). 24 2) 12 3) 8 4) 6

५) महाराष्ट्र प्रादेशिक आणि नगररचना अधिनियम, १९६६ च्या कलम .... अंतर्गत मंजुरीसाठी नियोजन प्राधिकरण हे प्रारूप विकास आराखडा राज्य सरकारकडे सादर करेल.

१) २८(४) २) २६(१) ३) ८ ४) ६

5) The Planning Authority shall submit the draft Development Plan to the State Government for sanction under sections .... of the Maharashtra Regional and Town Planning Act, 1966. -

1) 28(4) 2) 26(1) 3) 8 4) 6

६) महाराष्ट्र प्रादेशिक आणि नगररचना अधिनियम, १९६६ च्या कलम ४५ अन्वये .... आदेशाने नाराज झालेला कोणताही अर्जदार राज्य सरकारकडे किंवा राज्य सरकारने नियुक्त केलेल्या अधिकाऱ्याकडे अपील करण्यास प्राधान्य देतो.

१) परवानगी देणे **२) परवानगी नाकारणे** *३) दोन्ही (१) आणि (२)* ४) वरीलपैकी काहीही नाही

6) Any applicant aggrieved by an order .... under Section 45 of the Maharashtra Regional and Town Planning Act, 1966 prefer an appeal to the State Government or to an officer appointed by the State Government.

1) Granting permission 2) Refusing permission
3) Both (1) and(2) 4) None of the above

७) महाराष्ट्र प्रादेशिक आणि नगररचना अधिनियम, १९६६ च्या कलम ४९ अन्वये नोटीसची पुष्टी झाल्याच्या तारखेपासून एक वर्षाच्या आत, समुचित प्राधिकाऱ्यासाठी .... करणे आवश्यक आहे.

१) भूसंपादन प्रक्रिया पूर्ण करा
२) जमीन घेण्यासाठी अर्ज करा
३) जमीन मालकाला भरपाई द्या
४) महाराष्ट्र प्रादेशिक आणि नगर नियोजन अधिनियम, १९६६ च्या कलम १२६ : (४) अंतर्गत घोषणा प्रकाशित करा

7) Within one year from the date of confirmation of notice under Section 49 of the Maharashtra Regional and Town Planning Act, 1966, it is necessary for Appropriate Authority to ....
1) Complete the land acquisition procedure
2) Make an application to acquire the land
3) Pay compensation to the land owner
4) Publish a declaration under Section 126: (4) of the Maharashtra Regional, and Town Planning Act, 1966

८) महाराष्ट्र प्रादेशिक आणि नगररचना अधिनियम, १९६६ च्या कलम ७२ नुसार लवादाच्या निर्णयाबाबत, खालील पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडा.
१) भौतिक नियोजनातून उद्भवलेल्या बाबी आणि मूल्यांकनासंबंधी काही मुद्दे वगळता, लवादाचा प्रत्येक निर्णय अंतिम असेल. .
२) लवादाचा प्रत्येक निर्णय अंतिम असेल.
३) लवादाचा निर्णय अंतिम आणि निर्णायक असेल आणि १ नियोजन प्राधिकरण वगळता सर्व पक्षांना बंधनकारक असेल.
४) मूल्यमापनाच्या काही मुद्यांवरून उद्भवलेल्या बाबी वगळता, लवादाचा प्रत्येक निर्णय अंतिम असेल.

8) Regarding the decision of the Arbitrator as per Section 72 of the Maharashtra Regional and Town Planning Act, 1966, among the following options, choose the correct one.
1) Except in matters arising out of the physical planning and some of the points regarding valuation, every decision of the Arbitrator shall be final. .
2) Every decision of the Arbitrator shall be final.
3) The Arbitrator's decision shall be firial and conclusive and 1 binding on all parties except the Planning Authority.
4) Except in matters arising out of some of the points regarding valuation, every decision of the Arbitrator shall be final.

९) महाराष्ट्र प्रादेशिक आणि नगर रचना अधिनियमाच्या कलम ४५ अन्वये नियोजन प्राधिकरणाने विकास परवानगी नाकारली असल्यास, पीडित अर्जदार .... आत राज्य सरकारकडे अपील दाखल करू शकतो. दिवस
१) ६० २) ४५ ३) ४० ४) ८०

9) If a development permission is refused by the Planning Authority under Section 45 of Maharashtra Regional and Town Planning Act, then an aggrieved applicant may file an appeal to the State Government within .... days.
1) 60 2) 45 3) 40 4) 80

१०) महाराष्ट्र प्रादेशिक आणि नगररचना अधिनियम, १९६६ च्या कलम १२४/१ नुसार, वाढीव मूल्यांकन किंवा परताव्याच्या रकमेवरील व्याजदर
१) १८% प्रतिवर्ष २) १२% प्रतिवर्ष ३) १५% प्रतिवर्ष ४) २४% प्रतिवर्ष ।

10) As per Section 124/1 of the Maharashtra Regional and Town Planning Act, 1966, interest rate on the amount of, enhanced assessment or of refund shall be
1) 18% per annum 2) 12% per annum 3) 15% per annum 4) 24% per annum I

११) महाराष्ट्र प्रादेशिक आणि शहर नियोजन कायदा, १९६६ च्या कलम १२४/६ अंतर्गत अपील दाखल करण्याचा कालावधी हा कलम १२४ए च्या उपकलम (२) अंतर्गत मूल्यांकनाची सूचना मिळाल्यापासून ....
१) चाळीस दिवस २) साठ दिवस ३) तीस दिवस ४) पंचेचाळीस दिवस

11) The time period of filing appeal under Section 124/6 of the Maharashtra Regional and Town Planning Act, 1966, from receipt of assessment notice, under subsection (2) of Section 124E is
1) Forty days 2) Sixty days 3) Thirty days 4) Forty-five days

१२) महाराष्ट्र प्रादेशिक आणि नगररचना अधिनियम, १९६६ च्या कलम १२४ एफ नुसार, खालील विकासासाठी अटींच्या अधीन राहून, विकास शुल्क भरण्यापासून अंशतः सूट देण्यात आली आहे:
१) गोदाम २) गोडाऊन
३) शैक्षणिक, वैद्यकीय किंवा धर्मादाय संस्था ४) वरील सर्व

12) As per Section 124F of the Maharashtra Regional and Town Planning Act, 1966, the following development, subject to condition, is partially exempted from the payment of development charge:
1) Warehouse 2) Godown
3) Educational, Medical or Charitable Institutions 4) All of the above

१३) महाराष्ट्र प्रादेशिक आणि नगररचना अधिनियम, १९६६ च्या कलम १४४ अन्वये न्यायालयांच्या अधिकारक्षेत्राबाबत कोणते विधान बरोबर आहे?
१) या कायद्यांतर्गत दंडनीय गुन्ह्यांचा खटला चालवण्यासाठी प्रथम श्रेणी न्यायदंडाधिकारी यांच्या अधिकारक्षेत्राची तरतूद यात करण्यात आली आहे.
२) त्यात मुंबई शहर दिवाणी न्यायालयाच्या अधिकारक्षेत्राची तरतूद करण्यात आली आहे.
३) यात खटला चालवण्यास मंजुरी देण्याबाबत तरतूद करण्यात आली आहे.
४) कंत्राटदाराला अडथळा आणणे किंवा चिन्ह काढणे यासाठी दंडाची तरतूद आहे.

13) Which of the statements is correct in respect of jurisdiction of Courts under Section 144 of the Maharashtra Regional and Town Planning Act, 1966 ?
1) It laid down provision of jurisdiction of a Judicial Magistrate of the first class to try offences punishable under this Act.
2) It laid down provision of jurisdiction of the Bombay City Civil Court.
3) It laid down provision regarding sanction for prosecution.
3) It is the provision regarding penalty for obstructing ‘contractor or removing mark.

<u>१३) बेकायदेशीर कृती (प्रतिबंध) कायदा, १९६७</u>

<u>१४) जन्म-मृत्यू नोंदणी अधिनियम, १९६९</u>

१) जन्म-मृत्यू नोंदणी अधिनियम .... हा केंद्रीय कायदा आहे.
१) १९७० २) १९७२ ३) १९६४ ४) १९६९

1) The Birth and Death Registration Act .... is a Central Act.
1) 1970 2) 1972 3) 1964 4) 1969

१५) फौजदारी प्रक्रिया संहिता, १९७३

१) कलम ४१B, फौजदारी प्रक्रिया संहितानुसार अटक पंचनाम्यावर साक्षीदार म्हणून कमीत कमी किती व्यक्तींची सही असावी?

१) एक २) दोन ३) तीन ४) शून्य

1) What minimum number of witness/es is/are required for attestation of memorandum of arrest under Section 41B, of the Criminal Procedure Code ?

1) One 2) Two 3) Three 4) zero

२) फौजदारी प्रक्रिया संहितेच्या कलम .... अन्वये केंद्र किंवा राज्य सरकारकडून विनंती केल्यास, उच्च न्यायालय सर्वसाधारण अधिकाराने किंवा विशेष आदेशाने कोणत्याही व्यक्तीस विशिष्ट प्रकरणांच्या संदर्भात त्याला सर्व अधिकार देईल जे प्रथम श्रेणीच्या न्यायदंडाधिकाऱ्यांना किंवा न्यायिक दंडाधिकारी दुसरा वर्ग यांना देऊ शकते. अशा दंडाधिकाऱ्यांना विशेष न्यायिक दंडाधिकारी असे संबोधले जाईल, आणि त्यांची नेमणूक एका वेळी एका वर्षापेक्षा जास्त नसावी.

१) ११ २) १२ ३) १३ ४) १४

2) Under Section of Cr.P.C., if requested by the Central or State Government, the High Court may by general or special order confer upon any person ‘ all or any of the powers conferred or conferrable, on a Judicial Magistrate of the first class or of the second class, in respect to particular cases. Such Magistrates shall be called special Judicial Magistrates and shall be appointed for such term, not exceeding one year at a time.

1) 21 2) 12 3) 13 4) 14

३) फौजदारी प्रक्रिया संहिता कलम २(n) नुसार ''अपराध'' याचा अर्थ त्या त्या काळी अंमलात असलेल्या कोणत्याही कायद्या प्रमाणे शिक्षापात्र केलेली कोणतीही कृती अगर अकृती होय आणि ज्या कृतीबद्दल ''गुरे अतिक्रमण कायदा, १८७१'' मधील .... प्रमाणे फिर्याद देता येईल अशा कोणत्याही कृतीचा त्यात समावेश आहे ?

१) कलम १८ २) कलम १४ ३) कलम २२ ४) कलम २०

3) According to Section 2(n) of the Code of Criminal Procedure, "offence" means any act or omission made punishable by any law for the time being in force and includes any act in respect of which a complaint may bé made under of the Cattle-Trespass Act, 1871.

1) Section 18 2) Section 14 3) Section 22 4) Section 20

४) फौजदारी प्रक्रिया संहितेच्या खालीलपैकी कोणत्या कलमाअंतर्गत प्रत्येक जिल्ह्यात पोलीस नियंत्रण कक्ष स्थापन होऊ शकतो?

१) कलम ४१A २) कलम ४१B ३) कलम ४१C ४) कलम ४१D

4) Under which of the following provisions of the Criminal Procedure Code, Police Control Room can be established in every district ?

1) Section41A 2) Section41B 3) Section41C 4) Section 41D

५) जर यथायोग्य तत्परता दाखवूनही, फौजदारी प्रक्रिया संहितेतील कलम .... , ... , व .... , प्रमाणे समन्सची बजावणी करता येत नसेल तर बजावणी करणारा अधिकारी समन्सची एक प्रत समन्स काढलेल्या व्यक्तीच्या राहत्या घरावर किंवा घरवाडीत सामान्यपणे राहत असेल तेथे ठळकपणे दिसेल अशा जागी लावेल आणि तदनंतर न्यायालय योग्य वाटतील अशा चौकश्या केल्यानंतर समन्स रीतसर बजावण्यात आले आहे असे घोषित करू शकेल.

१) ६३, ६४, ६५ २) ६४, ६५, ६६ ३) ६१, ६२, ६३ ४) ६२, ६३, ६४

5) If service cannot by the exercise of due diligence be effected as provided in Sections; and , of Criminal Procedure Code, the serving officer shall affix one of the duplicates of the summons to some conspicuous part of the house or homestead in which the person summoned ordinarily resides; and thereupon the Court, after making such inquiries as it thinks fit, may either declare that the summons has been duly served or order fresh service in such manner as it considers proper.

1) 63, 64, 65 2) 64, 65, 66 3) 61, 62, 63 4) 62, 63, 64

६) फौजदारी प्रक्रिया संहिता १९७३ मधील कलम .... मध्ये सराईत गुन्हेगाराकडून चांगल्या वर्तणुकी संदर्भात घ्यावयाच्या बंधपत्रा संदर्भातली प्रक्रिया दिलेली आहे.

१) कलम १०६ २) कलम १०८ ३) कलम १०९ ४) कलम ११०

6) Under section of the code of criminal procedure, 1973, the procedure for security for good behaviour from habitual offenders is given.

1) Section 106 2) Section 108 3) Section 109 4) Section 110

७) भारतीय दंड विधान अंतर्गत खालीलपैकी कोणत्या तरतुदी मध्ये १२ वर्षाखालील महिलेवर झालेल्या सामूहिक बलात्कारासाठी शिक्षा विहित आहे ?

१) कलम ३७६ AB २) कलम ३७६ DA ३) कलम ३७६ ४) कलम ३७६ DB

7) Under which of the following provision of Indian Penal Code the punishment for gang rape on woman under twelve years of age is prescribed ?

1) Section 376 AB 2) Section 376 DA 3) Section 376 4) Section 376 DB

८) फौजदारी प्रक्रिया संहिता १९७३ मधील कलम २ (x) अन्वये ''वॉरंट खटला'' म्हणजे ज्या अपराधास मृत्यूची किंवा आजीवन कारावासाची अगर ...... हून अधिक मुदतीच्या कारावासाच्या शिक्षेस पात्र असलेल्या अपराधा संबंधीचा खटला होय.

१) तीन वर्षा २) दोन वर्षा ३) चार वर्षा ४) एक वर्षा

8) According to section 2 (x) of code of criminal procedure, 1973 "warrant case" means a case relating to an offence punishable with death, imprisonment for life or imprisonment for a term exceeding ......

1) three years 2) two years 3) four years 4) one year

९) कलम ४१B, फौजदारी प्रक्रिया संहिता अंतर्गत अटक पंचनाम्यावर साक्षीदार म्हणून कोण सही करू शकतो?

१) अटक व्यक्तीच्या परिवारातील सदस्य २) केंद्रशासनाच्या कार्यालयातील कर्मचारी

३) उच्च न्यायालयातील कारकून ४) कोणताही कार्यकारी दंडाधिकारी

9) Whom of the following can, as a witness, give attestation on memorandum of arrest under Section 41B of the Criminal Procedure Code ?

1) Family member of the arrested person 2) Employee of Central Government Office

3) High Court Clerk 4) Any Executive Magistrate

१०) फौजदारी प्रक्रिया संहिता कलम ४१D अंतर्गत खालीलपैकी कोणता अधिकार हा अटक झालेल्या व्यक्तीला दिलेला आहे?

१) आपल्या पसंतीच्या वकिलाला भेटण्याचा अधिकार

२) मोफत कायदेविषयक मदत घेण्याचा अधिकार

३) आपल्या नातेवाईकांना स्वतःच्या अटकेसंबंधी सांगण्याचा अधिकार

४) वरीलपैकी कोणतेही नाही

10) Which of the following rights is available to an arrested person under Section 41D of the Criminal Procedure Code ?
1) Right to meet an advocate of his choice
2) Right to get free legal aid
3) Right to have his relative informed of his arrest
4) None of the above

११) फौजदारी प्रक्रिया संहिता १९७३ मधील कलम ४३ मध्ये खालीलपैकी कोणती तरतूद आहे ?
१) पोलीस वॉरंटशिवाय केव्हा अटक करू शकतील
२) दंडाधिकाऱ्याकडून अटक
३) अटक कशी करायची
४) खाजगी व्यक्तीकडून अटक आणि अशी अटक झाल्यावरची कार्यपद्धती

11) The section 43 of the code of criminal procedure, 1973 provides for which of the following ?
1) When police may arrest without warrant
2) Arrest by Magistrate
3) How to make arrest
4) Arrest by private person and procedure on such arrest

१२) भारतीय दंड संहिता १८६० च्या कलम ४४ अंतर्गत "Injury" (''नुकसान'') याचा अर्थ .... याच्या बाबतीतील कोणत्याही व्यक्तीस केलेला अवैध अपाय.
१) शरीर २) मन ३) मालमत्ता ४) वरील सर्व

12) According to section 44 of Indian Penal Code 1860 "Injury" means illegal harm caused to any person in ......
1) Body 2) Mind 3) Property 4) All of the above

१३) लोकसेवकाविरुद्ध खटला चालविण्याकरिता लागणारा कलम १९७ फौजदारी प्रक्रिया संहिता अंतर्गतचा शासन पूर्व संमतीचा आदेश ही ...... कृती आहे.
१) प्रशासकीय २) न्यायिक ३) जणू काही न्यायिक ४) वैधानिक

13) The order of previous sanction for prosecution of a public servant under Section 197 of the Criminal Procedure Code is a/an ...... act.
1) Administrative 2) Judicial 3) Quasi-judicial 4) Legislative

१४) फौजदारी प्रक्रिया संहिता, १९७३ च्या तरतुदी अनुसार एखाद्या व्यक्तीची अटक ही :
अ) फौजदारी प्रक्रिया संहिता, १९७३ तील प्रावधानानुसार असावी.
ब) कोणताही अन्य कायद्यातील प्रावधानानुसार असावी जो कायदा अटकेची तरतूद करतो.
क) न्यायालयाचा संमतीने असावी.
वरीलपैकी कोणते/ती विधान बरोबर आहे/त?
१) फक्त अ आणि ब २) अ, ब आणि क ३) फक्त अ ४) फक्त अ आणि क

14) As per provisions under the Code of Criminal Procedure, 1973, arrest of a person should be made :
a) in accordance with provisions of the Criminal Procedure Code, 1973.
b) in accordance with any other law providing for arrest.
c) with the permission of a court.
Which of the statements given above is/are correct ?
1) Only a and b 2) a, b and c 3) Only a 4) Only a and c

१५) फौजदारी प्रक्रिया संहिता १९७३ मधील 'अन्वेषण' व 'चौकशी' संबंधित खालील वाक्ये वाचा व उत्तर द्या.

i) या दोन्ही संज्ञा सारख्याच आहेत.

ii) या दोन्ही संज्ञा वेगवेगळ्या आहेत.

iii) या संज्ञा परिस्थिती व व्यक्ती सापेक्ष आहेत.

पर्यायी उत्तरे :

१) फक्त वाक्य (i) बरोबर आहे. २) फक्त वाक्य (ii) बरोबर आहे.

३) वाक्ये (ii) व (iii) बरोबर आहेत. ४) वाक्ये (i) व (iii) बरोबर आहेत.

15) Read the following statements regarding 'Investigation' and 'Inquiry' under the code of criminal procedure 1973 and answer.

i) Both these terms are same.

ii) Both these terms are different.

iii) These terms are subject to circumstances and persons.

Answer Options :

1) Only statement (i) is correct 2) Only statement (ii} is correct

3) Statements (ii) and (iii) are correct 4) Statements (i) and (iii) are correct

१६) फौजदारी खटल्यामध्ये पुराव्याचे ओझे जसे की तथ्य शाबीत करणे बाबत नेहमी सरकारी पक्षाचे असते.

अ) होय ब) नाही

क) आरोपीवर असते ड) बचाव पक्षाच्या वकिलावर असते

वरीलपैकी कोणते/ती विधान/विधाने बरोबर आहे/त?

१) फक्त ब आणि क २) फक्त क आणि ड ३) फक्त अ ४) फक्त क

16) In criminal cases, the burden of proof even in the sense of establishing a case is always on the prosecution.

a) Yes b) No

c) It is on the accused d) It ison defence counsel

Which of the statements given above is/are correct ?

1) Only b and c 2) Only c and d 3) Only a 4) Only c

१७) फौजदारी प्रक्रिया संहिता अंतर्गत अंगझडती अथवा जागेची झडती घेण्यात येते. त्याबाबत खाली काही पर्याय दिलेले असून कंसामध्ये फौजदारी प्रक्रिया संहितेमधील कलम नमूद करण्यात आले आहे.

नमूद पर्यायांमधून फौजदारी प्रक्रिया संहिता प्रमाणे योग्य कलमाचा समावेश नसलेला पर्याय निवडा.

१) संशयित व्यक्ती स्वतःचे अस्तित्व लपवीत असते अशावेळी अटक करताना [CrPC कलम ४६]

२) अंगझडती तपासणीमध्ये शस्त्र आहे किंवा कसे याबाबतची झडती घेणे [CrPC कलम ५२]

३) व्यक्तीला बेकायदेशीर डांबून ठेवले असल्यास घेतलेली जागेची झडती [CrPC कलम ९७]

४) बंद जागेच्या ठिकाणी जागा मालकाकडे झडती घ्यावयाची असल्यास (सर्वसाधारण झडती प्रक्रिया) [CrPC कलम १००]

17) Choose option in which the section is incorrectly mentioned as per CrPC.

1) For the arrest of a suspected person if he is concealing his presence [CrPC Section 46]

2) Power of seizure of offensive weapon during personal search [CrPC Section 52]

3) Search for person wrongfully confined [CrPC Section 97]

4) Person in charge of close place to all (general procedure for search) [CrPC Section 100]

१८) अटक आणि स्थानबद्धतेची तरतूद .... यामध्ये दिली आहे:
१) C.P.C. चे कलम ५४, १९०८.   २) C.P.C. चे कलम ५५, १९०८
३) C.P.C., १९०८ चे कलम ५७.   ४) वरीलपैकी काहीही नाही.

18) Provision of arrest and detention is given in :
1) Section 54 of C.P.C., 1908.   2) Section 55 of C.P.C., 1908.
3) Section 57 of C.P.C., 1908.   4) None of the above.

१९) Cr.P.C., १९७३ च्या कलम २९ नुसार, प्रथम श्रेणी न्यायदंडाधिकाऱ्याचे न्यायालय हे .... यापेक्षा जास्त नाही अशा कालावधीसाठी कारावासाची शिक्षा देऊ शकते:
१) एक वर्ष   २) सात वर्षे   ३) तीन वर्षे   ४) साडेतीन वर्षे

19) As per Section 29 of the Cr.P.C., 1973, the court of a magistrate of the first class may pass a sentence of imprisonment for a term not exceeding :
1) One year   2) Seven years   3) Three years   4) Three and half years

२०) Cr.P.C., १९७३ हा कायदा .... लागू आहे.
१) जम्मू आणि काश्मीर राज्य वगळता संपूर्ण भारताला   २) संपूर्ण भारताला
३) भारताचा फक्त काही भागाला   ४) वरील सर्व

20) Cr.P.C., 1973 extends to :
1) the whole of India except state of Jammu and Kashmir   2) the whole of India
3) only some part of India   4) all above

<u>१६) महाराष्ट्र नागरी सेवा (वर्तणूक) नियम, १९७९</u>

१) महाराष्ट्र नागरी सेवा (वर्तणूक) नियम, १९७९ च्या अनुषंगाने शासकीय कर्मचाऱ्यांच्या (औद्योगिकेतर) संघटनेच्या सदस्यास लाभ मिळण्याच्या बाबतीत खालीलपैकी कोणते विधान/विधाने अयोग्य आहेत ?
अ) संघटनेचा कोणताही सदस्य, तो किमान सहा महिने सदस्य असल्याखेरीज आणि त्याने संपूर्ण वर्गणी दिली असल्याखेरीज, संघटनेचे कोणतेही लाभ मिळविण्याचा हक्क त्याला असणार नाही.
ब) संघटनेच्या ज्या सदस्याची वर्गणी थकीत किंवा देय आहे, त्या सदस्याला तो अशी सर्व थकबाकी चुकती करेपर्यंत आणि अशी थकबाकी दिल्याच्या तारखेपासून तीन महिन्यांचा कालावधी जाईपर्यंत कोणतेही लाभ मिळविण्याचा हक्क असणार नाही.

पर्यायी उत्तरे :
१) केवळ अ   २) केवळ ब   ३) दोन्ही योग्य   ४) दोन्ही अयोग्य

1) Which of the following statement/statements is/are incorrect in respect of benefits to a member of a Government Employees (Non-Industrial) Association under the Maharashtra Civil Services (Conduct) Rules, 1979?
A) No member of the Association shall be entitled to any benefit of the Association unless he has been a member for at least six months and has paid the full subscription.
B) A member of the Association whose subscription is overdue or due shall not be entitled to any benefit until he has paid all such arrears and a period of three months has elapsed from the date of payment of such arrears.

Answer Options :
1) A only   2) B only   3) Both correct   4) Both incorrect

२) महाराष्ट्र नागरी सेवा (वर्तणूक) नियम, १९७९ मधील नियम क्र. २६ संदर्भात खालील विधान चुकीचे आहे.
   १) कोणताही शासकीय कर्मचारी, ज्याचा जीवनसाथी हयात आहे अशा व्यक्तीशी विवाह करणार नाही.
   २) शासकीय कर्मचारी विवाहाच्या वेळी हुंडा घेऊ अथवा देऊ शकणार नाही किंवा देण्यास चिथावणी देऊ शकणार नाही.
   ३) ज्याचा जीवनसाथी हयात आहे असा कोणताही शासकीय कर्मचारी कोणत्याही व्यक्तीशी विवाहविषयक करार करणार नाही.
   ४) भारतीय नागरिक नसणाऱ्या व्यक्तीशी विवाह केलेल्या किंवा विवाह करणाऱ्या शासकीय कर्मचाऱ्याने त्याबाबत शासनास कळविणे आवश्यक आहे.

2) Maharashtra Civil Services (Conduct) Rules, 1979 in Rule No. 26 The following statement is incorrect with regard to
   1) No Government servant shall marry a person whose spouse is alive.
   2) A Government servant shall not collect or give or induce to give dowry at the time of marriage.
   3) No Government servant shall contract marriage with any person whose spouse is alive.
   4) A Government servant who has married or is about to marry a person who is not a citizen of India must inform the Government thereof.

३) शासकीय कर्मचाऱ्यांच्या सन्मानार्थ सार्वजनिक समारंभामध्ये, समारंभ .... किंवा .... स्वरूपाचा असला तरीही सक्तीने वर्गणी वसूल करण्यास मनाई आहे.
   १) खाजगी, वैयक्तिक   २) वैयक्तिक, मनोरंजन
   ३) पूर्णपणे खाजगी, अनौपचारिक   ४) मनोरंजनाचा, खाजगी

3) Compulsory collection of subscription is prohibited in public ceremonies in honor of Government servants, whether the ceremony is in the form of .... or ....
   1) private, personal   2) personal, entertainment
   3) Completely private, informal   4) Recreational, private

४) म.ना.से. (वर्तणूक) नियम, १९७९ अन्वये 'शासकीय कर्मचारी' या व्याख्येत कोणाचा समावेश होतो ?
   अ) महाराष्ट्र राज्याच्या कामकाजासंबंधातील कोणत्याही नागरी किंवा सेवेत किंवा पदावर नियुक्त केलेली व्यक्ती.
   ब) अशी व्यक्ती जिची सेवा कंपनीकडे, महामंडळाकडे, संघटनेच्या स्थानिक प्राधिकरणाकडे सोपविलेली असेल व तिचे वेतन राज्याच्या एकत्रित निधीव्यतिरिक्त अन्य मार्गाने काढले जात असेल.

   पर्याय उत्तरे :
   १) फक्त अ   २) फक्त ब   ३) फक्त अ आणि ब   ४) कोणतीही नाही

4) M.N.S. (Conduct) Rules, 1979 Who is included in the definition of "Government servant"?
   a) A person appointed to any civil or service or post in connection with the affairs of the State of Maharashtra.
   b) A person whose service is assigned to a company, corporation, local authority of an organization and whose salary is drawn from other sources than the Consolidated Fund of the State.

   Answer Options :
   1) A only   2) B only   3) A and B only   4) None

५) खालील कोणते विधान चुकीचे आहे ?

अ) शासकीय कर्मचाऱ्याला स्वतःचे नाव शाळा किंवा कोणत्याही सार्वजनिक संस्थेशी जोडण्यास अनुमती देता येईल.

ब) शासनाच्या पूर्वमान्यतेने एखाद्या पदक किंवा चषकास स्वतःचे नाव जोडण्यास शासकीय कर्मचाऱ्याला अनुमती देता येईल.

पर्यायी उत्तरे :

१) फक्त अ २) फक्त ब ३) अ आणि ब दोन्हीही ४) यापैकी एकही नाही

5) Which of the following statements is incorrect?

a) A Government servant may be allowed to associate his name with a school or any public institution.

b) A Government servant may be allowed to affix his name to a medal or trophy with the prior approval of the Government.

Answer Options :

1) A only 2) B only 3) A and B only 4) None

६) पुढीलपैकी कोणती कृती ही म.ना.से. (वर्तणूक) नियम, १९७९ मधील तरतुदीस अनुसरून नाही ?

१) शासकीय कर्मचारी सार्वजनिक मंडळाने आयोजित केलेल्या कमी खर्चाच्या साध्या अशा मनोरंजनपर कार्यक्रमाला उपस्थित होता.

२) शासकीय कर्मचारी शासनाच्या मान्यतेने धर्मदाय स्वरूपाचे मानसेवी काम हाती घेऊ शकेल.

३) शासकीय कर्मचारी सट्टेबाजीच्या उद्देशाने शेअर्स, कर्जरोखे यांची वारंवार खरेदी विक्री करू शकतो.

४) शासकीय कर्मचाऱ्याला विहित प्राधिकरणाच्या मंजुरीने सार्वजनिक संस्थेकरिता किंवा खाजगी व्यक्तीकरिता फी स्वीकारता येईल.

6) Which of the following actions is M.N.S. (Conduct) Rules, 1979 not in accordance with the provisions ?

1) A Government servant attends a low-cost simple entertainment program organized by a public body.

2) A Government servant may undertake voluntary work of a charitable nature with the approval of the Government.

3) A government employee may repeatedly buy and sell shares, debentures for the purpose of speculation.

4) A Government servant may accept fees for a public body or a private individual with the approval of the prescribed authority.

७) पुढीलपैकी कोणती कृती म.ना.से. (वर्तणूक) नियम, १९७९ मधील तरतुदीस अनुसरून नाही ?

अ) 'ब' हा कर्मचारी मे २०२० ला सेवानिवृत्त झाला. त्याच्या निरोप समारंभात 'क' या कर्मचाऱ्याने शासनाच्या सेवेतील त्याच्या उपलब्धीबाबत शासनाच्या पूर्वमंजुरीशिवाय भाषण केले.

ब) सदर निरोप समारंभासाठी गट 'क' व गट 'ड' च्या कर्मचाऱ्यांकडून वर्गणी वसूल करण्यात आली.

पर्यायी उत्तरे :

१) फक्त अ २) फक्त ब ३) अ आणि ब ४) कोणतीही नाही

7) Which of the following statements is incorrect?
a) A Government servant may be allowed to associate his name with a school or any public institution.
b) A Government servant may be allowed to affix his name to a medal or trophy with the prior approval of the Government.
Answer Options :
1) Only a 2) Only b 3) both a and b 4) None of the above

८) म.ना.से. (वर्तणूक) नियम, १९७९ मधील नियम १० मध्ये शासकीय कर्मचाऱ्याने समिती किंवा प्राधिकरणापुढे साक्ष देणेबाबतची तरतूद खालीलपैकी कोणत्या साक्षी करिता लागू नाही ?
१) शासनाने किंवा संसदेने किंवा कोणत्याही राज्य विधानमंडळाने नियुक्त केलेल्या प्राधिकरणासमोर होणाऱ्या कोणत्याही चौकशीच्या वेळी दिलेली साक्ष.
२) न्यायिक चौकशीच्या वेळी दिलेली साक्ष.
३) शासनाने किंवा शासनाला दुय्यम असणाऱ्या कोणत्याही प्राधिकरणाने आदेश दिलेल्या विभागीय चौकशीच्या वेळी दिलेली साक्ष.
४) पर्याय (१), (२) आणि (३)

8) M.N.S. (Conduct) Rules, 1979 Rule 10 of the provision regarding giving evidence by a Government servant before a committee or authority is not applicable to which of the following evidence?
1) Evidence given at the time of any inquiry held before an authority appointed by the Government or Parliament or any State Legislature.
2) Testimony given during judicial inquiry.
3) Evidence given at the time of departmental inquiry ordered by the Government or any authority subordinate to the Government.
4) Options (1), (2) and (3)

९) म.ना.से. (वर्तणूक) नियम, १९७९ मधील नियम १९ नुसार 'स्थावर व जंगम मालमत्ता' मध्ये पुढीलपैकी कोणत्या बाबींचा समावेश होतो ?
अ) बँक ठेवीसहित रोख रक्कम
ब) शेअर्स, ऋणपत्रे
क) त्याने काढलेली ऋणे आणि इतर दायित्व
पर्यायी उत्तरे :
१) फक्त अ आणि ब २) फक्त ब आणि क ३) फक्त अ आणि क ४) सर्व पर्याय

9) M.N.S. According to Rule 19 of the (Conduct) Rules, 1979, "immovable and movable property" includes which of the following items?
a) Cash including bank deposits
b) Shares, Debentures
c) Debts and other liabilities incurred by him
Answer Options :
1) A and B only 2) B and C only 3) A and C only 4) All the options

१०) म.ना.से. (वर्तणूक) नियम २२ अ नुसार 'कामाचे ठिकाण' यामध्ये खालीलपैकी कशाचा समावेश होत नाही ?
अ) शासनाच्या नियंत्रणाखाली असलेला विभाग ब) रुग्णालये
क) क्रीडासंस्था ड) घर
पर्यायी उत्तरे :
१) फक्त अ २) फक्त ब ३) फक्त ड ४) कोणताही नाही

10) M.N.S. (Conduct) According to Rule 22A, "Place of work" does not include which of the following?
a) Government controlled department b) Hospitals
c) sports institute d) home
Answer Options :
1) A only 2) B only 3) D only 4) None

११) म.ना.से. (वर्तणूक) नियम, १९७९ मधील २२ अ नुसार कोणती परिस्थिती ही लैंगिक छळवादाच्या कृती किंवा वर्तणुकीशी संबंधित असेल तर ती लैंगिक छळवाद मानली जाईल.
अ) तिच्या कामामध्ये विशेष वागणूक देण्याचे आश्वासन देणे.
ब) तिच्या कामामध्ये हानिकारक वागणूक देण्याची धमकी देणे.
क) तिच्या स्वास्थ्यावर किंवा सुरक्षिततेवर परिणाम करणारी अपमानास्पद वागणूक देणे.
पर्यायी उत्तरे :
१) फक्त अ आणि ब २) फक्त ब आणि क ३) फक्त अ आणि क ४) अ, ब आणि क

11) M.N.S. (Conduct) Rules, 1979 as per 22A any situation which amounts to an act or conduct of sexual harassment shall constitute sexual harassment.
a) Assuring special treatment in her work.
b) Threatening harmful treatment in her work.
c) Indulging in abusive behavior affecting her health or safety.
Answer Options :
1) A and B only 2) B and C only 3) A and C only 4) A, B and C

१२) म.ना.से. (वर्तणूक) नियम, १९७९ नियम २९ मधील परिशिष्ट 'शासकीय कर्मचाऱ्यांच्या संघटनेला मान्यता देण्याकरिता शर्ती' मधील 'शासकीय औद्योगिकेतर कर्मचारी' यामध्ये कोणाचा समावेश होईल ?
अ) मंत्रालयीन कक्ष अधिकारी
ब) तहसीलदार
क) पोलीस सब इन्स्पेक्टर
पर्यायी उत्तरे :
१) फक्त अ आणि ब २) फक्त ब आणि क ३) फक्त अ आणि क ४) सर्व पर्याय

12) M.N.S. (Conduct) Rules, 1979 Rule 29 of Appendix Conditions for Recognition of Organization of Government Employees Who will be included in Government Non-Industrial Employees?
a) Ministerial Cell Officer
b) Tehsildar
c) Sub Inspector of Police
Answer Options :
1) A and B only 2) B and C only 3) A and C only 4) All the options

महाराष्ट्र नागरी सेवा (शिस्त व अपील) नियम , १९७९

१) म. ना. से. (शिस्त व अपील) अंतर्गत खालीलपैकी कोणत्या आदेशा विरुद्ध अपील करता येते ?
अ) म. ना. से. (शिस्त व अपील) नियम १९७९ नियम ४ अन्वये काढलेला निलंबन आदेश
ब) म. ना. से. (शिस्त व अपील) नियम १९७९ नियम ५ मध्ये विनिर्दिष्ट केलेल्या शिक्षा आदेश
क) उपरोक्त 'ब' च्या नियमान्वये केलेल्या कोणत्याही शिक्षा वाढविणाऱ्या आदेश
ड) राज्यपालांनी दिलेला कोणताही आदेश
पर्यायी उत्तरे :
१) फक्त अ　२) फक्त अ व ब　३) फक्त अ,ब,क　४) वरील सर्व

1) Which of the following orders can be appealed against under MCS (Disciplinary Appeal)?
A) Suspension order passed under rule 4 of MCS (Disciplinary Appeal) Rules 1979
B) MCS (Disciplinary Appeals) Rules 1979 Punishment orders specified in rule 5
C) Any order enhancing the sentence made under b above
D) Any order passed by the Governor
Answer Options :
1) A only　2) A and B only　3) A,B,C only　4) All of the above

१७) महाराष्ट्र नागरी सेवा (सेवेच्या सर्वसाधारण शर्ती) नियम, १९८१

१) सावधी नियुक्ती पदासह ज्या स्थायी पदावर शासकीय कर्मचाऱ्याची कायमपणे नियुक्ती केलेली असेल असे स्थायी पद कायमपणे धारण करण्याचा हक्क म्हणजे ....
१) स्थानिक भत्ता　२) पदग्रहण अवधी　३) स्थानापन्न　४) धारणाधिकार

1) The right to permanently hold a permanent post to which a Government servant is permanently appointed, including a temporary appointment post.
1) Local Allowance　2) Tenure　3) Substitution　4) Lien

२) महाराष्ट्र नागरी सेवा (सेवेच्या सर्वसाधारण शर्ती) नियमातील तरतूदीनुसार प्रत्येक कार्यालय प्रमुखाने त्याच्या प्रशासकीय नियंत्रणाखालील शासकीय कर्मचाऱ्यांना प्रत्येक आर्थिक वर्षात सेवापुस्तक दाखविणे व त्याची सही घेणे आवश्यक आहे. मागील वित्तीय वर्षात या अनुषंगाने केलेली कार्यवाही कार्यालय प्रमुखाने दरवर्षी कोणत्या महिन्यात त्याच्या वरिष्ठ अधिकाऱ्यास सादर करणे आवश्यक आहे ?
१) मे　२) सप्टेंबर　३) जुलै　४) जानेवारी

2) As per the provisions of the Maharashtra Civil Services (General Conditions of Service) Rules every Head of Office is required to show and sign the service book of the Government employees under his administrative control every financial year.
In which month every year the Head of Office is required to submit the action taken in this regard during the previous financial year to his superior officer?
1) May　2) September　3) July　4) January

३) शासकीय कर्मचाऱ्याने त्याच्या नियुक्तीच्या तारखेपासून किती महिन्यांच्या आत वैद्यकीय प्रमाणपत्र सादर केले पाहिजे ?
१) एक महिना　२) दोन महिने　३) सहा महिने　४) बारा महिने

3) A government employee should submit medical certificate within how many months from the date of his appointment?
1) One month　2) Two months　3) Six months　4) Twelve months

४) ज्येष्ठता सूचीत नाव समाविष्ट करण्याच्या अनुषंगाने खालील विधाने विचारात घेऊन उत्तराचा योग्य पर्याय निवडा.

अ) तात्पुरती पदोन्नतीने नियुक्त कर्मचाऱ्याचे नाव ज्येष्ठतासूचीत समाविष्ट करावे.

ब) तदर्थ पदोन्नतीने नियुक्त कर्मचाऱ्याचे नाव ज्येष्ठतासूचीत समाविष्ट करावे.

पर्यायी उत्तरे :

१) फक्त अ बरोबर २) फक्त ब बरोबर ३) अ व ब बरोबर ४) अ व ब दोन्ही चूक

4) Select the correct answer option considering the following statements regarding inclusion of name in seniority list.

A) The name of the employee appointed by temporary promotion should be included in the seniority list.

B) The name of the employee appointed by ad hoc promotion should be included in the seniority list.

Answer Options :

1) Only A is correct 2) Only B is correct

3) Both A and B are correct 4) Both A and B are wrong

५) तात्पुरती ज्येष्ठता यादी प्रसिद्ध केल्याच्या दिनांकापासून .... दिवसांत संबंधित शासकीय कर्मचाऱ्यांकडून त्याबाबतच्या सूचना व हरकती मागविण्यात येतील.

१) १२ २) १५ ३) ३० ४) २०

5) From the date of publication of the provisional seniority list, suggestions and objections will be invited from the concerned government employees within .... days.

1) 12 2) 15 3) 30 4) 20

६) ज्या शासकीय कर्मचाऱ्यास जन्माचे वर्ष व महिना माहीत आहे, पण नेमकी तारीख माहीत नाही त्यावेळी कोणती तारीख जन्मतारीख म्हणून मानण्यात यावी ?

१) १ तारीख २) १५ तारीख ३) १८ तारीख ४) १६ तारीख

6) For a government employee who knows the year and month of birth, but does not know the exact date, which date should be considered as the date of birth?

1) 1 date 2) 15 date 3) 18 date 4) 16 date

७) प्रवास भत्त्यामध्ये शासकीय कर्मचाऱ्याच्या वाहनांच्या देखभालीसाठी दिलेल्या भत्त्यांचा, तसेच वाहक इत्यादींना बक्षिसी देण्याचा खर्च यांचा समावेश होतो. हे विधान ....

१) चूक आहे २) बरोबर आहे ३) अंशतः चूक आहे ४) अंशतः बरोबर आहे

7) Traveling Allowance includes allowances for maintenance of Government servant's vehicles, as well as cost of gratuity to carriers etc. This statement...

1) False 2) Correct 3) Partially False 4) Partially Correct

८) नियतकालिक वेतनवाढीमुळे जे किमान वेतनापासून कमाल वेतनापर्यंत वाढत जाते अशा वेतनाला काय म्हणतात?

१) समयश्रेणी वेतन २) विशेष वेतन ३) वैयक्तिक वेतन ४) संभाव्य वेतन

8) What is the wage which increases from minimum wage to maximum wage due to periodic increments called?

1) Time Scale Pay 2) Special Pay 3) Personal Pay 4) Prospective Pay

महाराष्ट्र नागरी सेवा (वेतन) नियम, १९८१

१) शासकीय कर्मचारी ज्या पदावर स्थानापन्न म्हणून काम करीत होता, अशा पदाला लागू असलेल्या समय श्रेणीतील पुढीलपैकी कोणता कालावधी वेतन वाढीसाठी ग्राह्य धरला जातो.

अ) असाधारण रजा वगळून सर्व प्रकारच्या रजा

ब) वैद्यकिय कारणासाठी घेतलेली असाधारण रजा

क) भारतात किंवा भारताबाहेर प्रतिनियुक्ती किंवा दुसऱ्या विभागात तात्पुरती बदली

ड) वैयक्तिक कारणास्तव घेतलेली असाधारण रजा

पर्यायी उत्तरे :

१) अ, ब, क　　२) ब, क, ड　　३) केवळ अ व ब　　४) केवळ क व ड

1) Which of the following periods in the time band applicable to the post in which the Government servant was working as deputation is considered for pay increment?

A) All types of leave except extraordinary leave

B) Extraordinary leave taken on medical grounds

C) deputation or temporary transfer to another department in India or outside India

D) Extraordinary leave taken on personal grounds

Answer Options :

1) A, B, C　　2) B, C, D　　3) A and B only　　4) C and D only

महाराष्ट्र नागरी सेवा (पदग्रहण) अवधी, परकीय सेवा, निलंबन, बडतर्फी सेवेतून काढून टाकणे या काळातील प्रदाने) नियम, १९८१

१) शासकीय कर्मचारी भारताबाहेर रजेवर असताना त्याची प्रतिनियुक्ती करण्यात आली तर, त्याला स्वेच्छेने पुढीलपैकी कोणत्याही एका पर्यायाची निवड करता येईल.

अ) त्याला आपल्या रजेचा उपभोग घेणे चालू ठेवता येईल व त्या प्रकरणी प्रतिनियुक्तीच्या कालावधीत त्याच्या भारतातील वेतनाच्या एकषष्ठांश इतके मानधन त्याला देता येईल.

ब) त्याला आपली रजा खंडित करता येईल व मंजूर करण्यात आलेल्या रजेपैकी उरलेली रजा, प्रतिनियुक्तीचा कालावधी संपल्यानंतर घेता येईल.

पर्यायी उत्तरे :

१) अ व ब बरोबर　　२) अ व ब यापैकी कोणताही नाही

३) अ बरोबर ब चूक　　४) ब बरोबर अ चूक

1) If a Government servant is deputed while on leave outside India, he may voluntarily choose any one of the following options.

A) He may continue to enjoy his leave and in that case he may be paid one-sixth of his India pay during the period of deputation.

B) He may terminate his leave and take the remainder of the leave granted after the expiry of the period of deputation.

Answer Options :

1) Both A and B are correct　　2) None of A and B

3) A is right B is wrong　　4) B is right A is wrong

२) निलंबनाधीन शासकीय कर्मचाऱ्याच्या निर्वाह भत्त्यामधून खालीलपैकी कोणत्या सक्तीच्या वजाती केल्याच पाहिजेत ?
अ) आयकर व व्यवसायकर
ब) लायसन्स फी व संलग्न आकार
क) सर्वसाधारण भविष्य निर्वाह निधीची वर्गणी
पर्यायी उत्तरे :
१) अ व ब २) अ व क ३) ब व क ४) वरील सर्व

2) Which of the following compulsory deductions must be made from the subsistence allowance of a Government servant under suspension?
A) Income Tax and Business Tax
B) License fee and attachment size
C) Subscription to General Provident Fund
Answer Options :
1) A and B 2) A and C 3) B and C 4) All of the above

३) श्री. जगताप यांची एकाच शहरातील एका कार्यालयातून दुसऱ्या कार्यालयात बदली झाली त्यांना शनिवारी मध्यान्हनंतर कार्यमुक्त करण्यात आले व ते दुसऱ्या कार्यालयात सोमवारी मध्यान्ह पूर्व रुजू झाले.
अ) एकाच ठिकाणी प्रत्यक्ष कार्यालय बदलते तेव्हा जास्तीत जास्त एका दिवसाचा पदग्रहण अवधी अनुज्ञेय असतो.
ब) सुटीचा दिवस किंवा रविवार हा या नियमाच्या प्रयोजनार्थ एक दिवस म्हणून धरला जातो.
पर्यायी उत्तरे :
१) दोन्हीही विधान बरोबर आहेत २) अ विधान बरोबर आहे
३) ब विधान बरोबर आहे ४) दोन्हीही विधान चुकीची आहेत

3) Shri. Jagtap was transferred from one office to another in the same city, he was released after midday on Saturday and joined the other office before midday on Monday.
A) In case of change of physical office at the same place, a maximum tenure of one day is permissible.
B) A holiday or Sunday shall be treated as a day for the purpose of this rule.
Answer Options :
1) Both statements are correct 2) Statement A is correct
3) Statement B is correct 4) Both statements are incorrect

महाराष्ट्र नागरी सेवा (रजा) नियम, १९८१

१) संपूर्ण सेवेच्या कालावधीत कमाल .... दिवसांपर्यंत अनर्जित रजा घेता येते.
१) ९० २) ७० ३) १८० ४) ३६०

1) Unearned leave can be taken up to a maximum of .... days during the entire period of service.
1) 90 2) 70 3) 180 4) 360

२) म. ना. से. (रजा) नियम, १९८१ मधील नियम क्र. १५ अन्वये
अ) कोणत्याही प्रकारची रजा दुसऱ्या कोणत्याही प्रकारच्या रजेबरोबर किंवा अशा रजेला जोडून मंजूर करता येते.
ब) नैतित्तिक रजा, अनुज्ञेय असलेल्या इतर कोणत्याही प्रकारच्या रजेला जोडून घेता येते.
पर्यायी उत्तरे :
१) अ योग्य ब अयोग्य २) ब योग्य अ अयोग्य ३) अ व ब दोन्ही योग्य ४) अ व ब दोन्ही अयोग्य

2) m. no Sec. (Leave) Rules, 1981 in Rule No. Under 15

A) Any type of leave may be granted in conjunction with any other type of leave or in conjunction with such leave.

B) Moral leave may be taken in addition to any other type of leave admissible.

Answer Options :

1) A Correct B Incorrect 2) B Correct A Incorrect

3) Both A and B are correct 4) Both A and B are incorrect

३) शासकीय कर्मचाऱ्याच्या रजेच्या बाबतीत खालीलपैकी सर्वात योग्य पर्याय निवडा.

१) रजा शिल्लक असल्यास रजेवर जाण्याचा हक्क असतो.

२) रजा हा हक्क नाही, परंतु पूर्वपरवानगीने रजा घेता येते.

३) पूर्वपरवानगीशिवाय रजा उपभोगल्यास, नंतर रजा हा हक्क म्हणून मंजूर करुन घेता येते.

४) वरील सर्व बरोबर

3) Select the most appropriate option from the following in the case of leave of a Government servant.

1) Entitlement to go on leave if leave is remaining.

2) Leave is not a right, but leave can be taken with prior permission.

3) If leave is availed without prior permission, later leave can be granted as entitlement.

4) All of the above are correct

१८) एमपीडीए कायदा, १९८१

१) महाराष्ट्र झोपडपट्टी दादागिरी, लूटमार, अंमलीपदार्थ गुन्हेगार, धोकादायक व्यक्ती, व्हिडिओ चाचे, वाळू तस्कर आणि जीवनावश्यक वस्तूंच्या काळाबाजारमध्ये गुंतलेल्या व्यक्तींच्या क्रियाकलाप प्रतिबंध कायदा, १९८१ च्या कलम ...... द्वारे ''झोपडपट्टी दादा''ची व्याख्या दिलेली आहे.

१) २(e-z) २) २(f) ३) २(e-1) ४) २(g)

1) The Maharashtra Prevention of Dangerous Activities of Slumlords, Bootleggers, Drug Offenders, Dangerous Persons, Video-Pirates, Sand Smugglers and Persons Engaged in Black Marketing of Essential Commodities Act, 1981, Section ...... defines "Slhumlord".

1) 2(e-z) 2) 2(f) 3) 2(e-1) 4) 2(g)

महाराष्ट्र नागरी सेवा (निवृत्तिवेतन) नियम, १९८२

१) शासकीय कर्मचाऱ्याला निवृत्तीवेतनाच्या किती टक्के पेक्षा अधिक होणार नाही, इतक्या भागाची रोख रकमेच्या प्रदानासाठी अंश राशीकरण करण्याचा अधिकार आहे ?

१) १/२ २) १/३ ३) ३०% ४) ४०%

1) A Government servant is entitled to a fractional sum for the grant of cash, not exceeding what percentage of his pension?

1) 1/2 2) 1/3 3) 30% 4) 40%

२) विभागीय किंवा न्यायिक कार्यवाही प्रलंबित असेल तर सेवानिवृत्तीच्या तारखेपासून सुरु होणाऱ्या .... महिन्यांच्या कालावधीकरिता सेवानिवृत्त कर्मचाऱ्यास कार्यालय प्रमुख तात्पुरते निवृत्तीवेतन मंजूर करेल.

१) ३ २) ६ ३) १२ ४) ८

2) In the pendency of departmental or judicial proceedings, the Head of Office shall grant provisional pension to the retiring employee for a period of .... months commencing from the date of retirement.

1) 3 2) 6 3) 12 4) 8

अंमली पदार्थ आणि सायकोट्रॉपिक पदार्थ कायदा, १९८५

१) गुंगीकारक औषधी द्रव्ये आणि मनोव्यापारांवर परिणाम करणारे पदार्थ अधिनियम, १९८५ चे खालीलपैकी कोणते कलम कोका वनस्पतीची लागवड करण्यास मनाई करते?

१) कलम ८ २) कलम ९ ३) कलम ७ ४) कलम १०

1) Which one of the following Sections of the Narcotics Drugs and Psychotropic Substances Act, 1985 prohibits cultivation of coca plants ?

1) Section 8 2) Section 9 3) Section 7 4) Section 10

२) अंमली औषधीद्रव्ये व मनः प्रभावी पदार्थ अधिनियम, १९८५ चे कोणते कलम अफूच्या झाडाची लागवड करण्यास प्रतिबंध करते?

१) कलम ७ २) कलम ८ ३) कलम ९ ४) कलम १०

2) Which Section of the Narcotic Drugs and Psychotropic Substances Act, 1985 prohibits cultivation of opium poppy ?

1) Section 7 2) Section 8 3) Section 9 4) Section 10

३) अंमली पदार्थ आणि सायकोट्रॉपिक पदार्थ कायदा, १९८५ च्या कलम ...... अनुसार राज्य सरकारने विशेष अधिकार दिलेले दंडाधिकारी अटक करण्याचे वॉरंट जारी करू शकतात.

१) ३१(२) २) ४१(१) ३) ५१(१) ४) ८

3) A Magistrate empowered by the State Government can issue a warrant of arrest under Section ...... of the Narcotic Drugs and Psychotropic Substance Act, 1985.

4) 31(2) 2) 41(1) 3) 510) 4) 8

४) CL III अनुज्ञप्तीचे (देशी दारूची किरकोळ विक्री अनुज्ञप्ती) त्याच तालुक्यात एका ठिकाणाहून दुसऱ्या ठिकाणी स्थलांतर कोणाच्या पूर्वमान्यतेशिवाय करता येणार नाही?

१) आयुक्त, राज्य उत्पादन शुल्क २) जिल्ह्याचे जिल्हाधिकारी

३) राज्य शासन ४) अधिकक्ष, राज्य उत्पादक शुल्क

4) The CL III Licence (Licence for retail sale of country liquor) shall not be shifted to any other place within a taluka without prior approval of

1) The Commissioner, State Excise 2) The District Collector

3) The State Government 4) The Superintendent of State Excise

१९) दहशतवादी व विघटनकारी कृती (प्रतिबंध) कायदा, १९८७

२०) भ्रष्टाचार प्रतिबंध कायदा, १९८८

१) भ्रष्टाचार प्रतिबंध कायदा, १९८८ च्या अनुषंगाने खालील विधानांचे अवलोकन करा :
विधान I : कलम 2(c) भ्रष्टाचार प्रतिबंध कायद्यांतर्गत 'सार्वजनिक सेवक' या शब्दाची व्याख्या केली आहे.
विधान II : सार्वजनिक सेवक म्हणजे स्थानिक प्राधिकरणाच्या सेवेत किंवा वेतनात असलेली कोणतीही व्यक्ती.
पर्यायी उत्तरे :
१) विधान I बरोबर आणि II चूक आहे. २) विधान II बरोबर आणि I चूक आहे.
३) दोन्ही विधाने बरोबर आहेत. ४) दोन्ही विधाने चूक आहेत.

1) Consider the following statements in view of the Prevention of Corruption Act, 1988 :
Statement I : Section 2(c) defines the term 'Public Servant' under Prevention of Corruption Act.
Statement I : Public servant means any person in the service or pay of local authority.
Answer Options :
1) Statement I is correct; II is incorrect 2) Statement II is correct; I is incorrect
3) Both the statements are correct 4) Both the statements are incorrect

२) भ्रष्टाचार प्रतिबंध कायदा, १९८८ च्या अनुषंगाने खालील विधानांचे अवलोकन करा :
विधान I : कलम 2(c) भ्रष्टाचार प्रतिबंध कायद्यांतर्गत 'सार्वजनिक सेवक' या शब्दाची व्याख्या केली आहे.
विधान II : सार्वजनिक सेवक म्हणजे स्थानिक प्राधिकरणाच्या सेवेत किंवा वेतनात असलेली कोणतीही व्यक्ती.
पर्यायी उत्तरे :
१) विधान I बरोबर आणि II चूक आहे. २) विधान II बरोबर आणि I चूक आहे.
३) दोन्ही विधाने बरोबर आहेत. ४) दोन्ही विधाने चूक आहेत.

2) Consider the following statements in view of the Prevention of Corruption Act, 1988 :
Statement I : Section 2(c) defines the term 'Public Servant' under Prevention of Corruption Act.
Statement I : Public servant means any person in the service or pay of local authority.
Answer Options :
1) Statement I is correct; II is incorrect 2) Statement II is correct; I is incorrect
3) Both the statements are correct 4) Both the statements are incorrect

३) शस्त्रास्त्र कायदा, १९५९ च्या कलम ३ नुसार कोणत्याही व्यक्तीला कोणतेही बंदूक किंवा दारूगोळा घेणे, त्याच्या ताब्यात ठेवणे किंवा बाळगणे कायदेशीर नाही, जोपर्यंत ......
१) तो भारताच्या दौऱ्यावर आलेल्या परदेशी असल्यास २) त्याने वयाची पस्तीस वर्षे पूर्ण केली असल्यास
३) तो भारताचा विशेषाधिकार प्राप्त नागरिक असल्यास ४) वरीलपैकी कोणतेही नाही

3) As per Section 3 of the Arms Act, 1959, it is not legal for any person to acquire, have in his possession, or carry any fire arm or ammunition unless ......
1) he is a foreigner on tour of India 2) he has completed the age of thirty-five years
3) he is the privileged citizen of India 4) None of the above

४) लाचलुचपत प्रतिबंध कायदा, १९८८ च्या कलम ७ नुसार सार्वजनिक कर्तव्य अप्रामाणिकपणे पार पाडण्याच्या उद्देशाने, कोणत्याही व्यक्तीकडून, अनुचित फायदा मिळविणारा लोक सेवकास ...... वर्षापेक्षा कमी नाही परंतु ती ...... वर्षांपर्यंत वाढू शकेल इतकी कारावासाची शिक्षा होऊ शकते.
१) तीन, सात २) दोन, सहा ३) चार, आठ ४) एक, पाच

4) As per Section 7 of the Prevention of Corruption Act, 1988, any public servant who, obtains from any person, as undue advantage with the intention to perform public duty dishonestly, he shall be punished with imprisonment which shall not be less than ...... years and may be extended to ...... years.
1) three, seven 2) two, six 3) four, eight 4) one, five

५) लाचलुचपत प्रतिबंध कायदा, १९८८ च्या कलम ७ नुसार सार्वजनिक कर्तव्य अप्रामाणिकपणे पार पाडण्याच्या उद्देशाने, कोणत्याही व्यक्तीकडून, अनुचित फायदा मिळविणारा लोक सेवकास ...... वर्षापेक्षा कमी नाही परंतु ती ...... वर्षांपर्यंत वाढू शकेल इतकी कारावासाची शिक्षा होऊ शकते.
१) तीन, सात २) दोन, सहा ३) चार, आठ ४) एक, पाच

5) As per Section 7 of the Prevention of Corruption Act, 1988, any public servant who, obtains from any person, as undue advantage with the intention to perform public duty dishonestly, he shall be punished with imprisonment which shall not be less than ...... years and may be extended to ...... years.
1) three, seven 2) two, six 3) four, eight 4) one, five

६) भ्रष्टाचार प्रतिबंध अधिनियम, १९८८ मधील व्याख्येनुसार शासकीय कर्मचाऱ्याने त्याच्या कायदेशीर कामाच्या मोबदल्या व्यतिरिक्त कोणत्याही व्यक्तिकडून स्वत:साठी अथवा इतर व्यक्तिच्या कामाच्या मोबदल्यात बक्षिसी स्वीकारल्यास
१) गुन्हा नाही २) परिश्रमिक आहे ३) गुन्हा आहे ४) (१) व (२) बरोबर आहे

6) If a Government servant, as defined in the Prevention of Corruption Act, 1988, accepts any gratuity from any person for himself or for the work of another person other than remuneration for his lawful work;
1) Not a crime 2) Industrious 3) Is a crime 4) (1) and (2) are correct

७) 'भ्रष्टाचार प्रतिबंधक कायदा, १९८८' चे कोणते कलम, व्यवसायिक संस्थेद्वारे सार्वजनिक सेवकाला लाच देण्याच्या गुन्ह्याशी संबंधित आहे?
१) कलम १२ २) कलम ९ ३) कलम १४ ४) कलम २१

7) Which Section of be Prevention of Corruption Act, 1988' deals with the offence relating to bribing a public servant by a commercial organisation ?
1) Section 12 2) Section 9 3) Section 14 4) Section 21

८) भ्रष्टाचार प्रतिबंधक कायदा, १९८८ अन्वये शिक्षापात्र गुन्ह्यांवर ...... यांच्यामार्फत खटला चालवला जाईल.
१) CBI न्यायालयाचे न्यायाधीश २) गृहमंत्रालयाने नियुक्त केलेले दंडाधिकारी
३) जिल्हा न्यायाधीश ४) विशेष न्यायाधीश

8) Offences punishable under the Prevention of Corruption Act, 1988, shall be tried by ......
1) Judges of CBI Court
2) Magistrate appointed by the Ministry of Home Affairs
3) District Judges
4) Special Judges

२१) अनुसूचित जाती व अनुसूचित जमाती (अत्याचारास प्रतिबंध) अधिनिम, १९८९

१) महाराष्ट्र अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती, विमुक्त जाती, भटक्या जमाती, इतर मागासवर्ग व विशेष मागास प्रवर्ग (जातीचे प्रमाणपत्र देण्याचे व त्यांच्या पडताळणीचे विनियमन) अधिनियम २००० मध्ये एकूण किती कलमांचा समावेश आहे?

१) १८ कलमे २) १९ कलमे ३) २० कलमे ४) २१ कलमे

1) Maharashtra Scheduled Castes, Scheduled Tribes, Scheduled Castes, Nomadic Tribes, Other Backward Classes and Special Backward Classes (Regulation of Issuance of Caste Certificates and their Verification) Act 2000 includes how many sections in total?

1) 18 clauses 2) 19 clauses 3) 20 clauses 4) 21 clauses

२) अनुसूचित जाती व अनुसूचित जमाती (अत्याचार प्रतिबंध) अधिनियम १९८९ च्या कलम २१ नुसार कायद्याची प्रभावी अंमलबजावणी सुनिश्चित करणे, अत्याचार झालेल्या व्यक्तींना .... सह न्याय मिळवून देण्यासाठी पुरेशी सुविधा पुरविणे हे सरकारचे कर्तव्य असेल.

१) कायदेशीर मदत
२) साक्षीदारांचा प्रवास व देखभाल खर्च
३) अत्याचारग्रस्तांचे आर्थिक व सामाजिक पुनर्वसन
४) वरील सर्व

2) As per section 21 of the scheduled caste and scheduled tribes (Prevention of Atrocities) Act 1989, it shall be the duty of Government to ensure effective implementation of the act, provide adequate facilities, including ...... to the persons subjected to atrocities to enable them to avail themselves justice.

1) Legal aid
2) Travelling and maintenance expenses to witnesses
3) The economic and social rehabilitation of the victims of the atrocities
4) All of the above

३) लोक सेवकाने आपल्या कामात दुर्लक्ष केल्यास, अनुसूचित जाती व अनुसूचित जमाती (अत्याचार प्रतिबंध अधिनियम, १९८९ अंतर्गत कोणत्या शिक्षेची तरतूद आहे?

१) एक महिन्याचा कारावास
२) सहा महिन्यांपेक्षा कमी नसलेला, परंतु एक वर्षापर्यंतचा कारावास
३) एक वर्षापेक्षा कमी नसलेला कारावास
४) आजन्म कारावास व द्रव्यदंड

3) What is the punishment for neglect of duties by a Public Servant under the SC and ST (Prevention of Atrocities) Act, 1989 ?

1) Imprisonment for a term of one month
2) Imprisonment for a term which shall not be less than six months, but which may extend to one year
3) Imprisonment for a term which shall not be less than one year
4) Imprisonment for life and with fine

४) अनुसूचित जाती व अनुसूचित जमाती (अत्याचारास प्रतिबंध) अधिनियम, १९८९ मधील कलम ३ मध्ये ...... ची तरतूद आहे.

१) अत्याचाराच्या प्रकारांची
२) शिक्षेची
३) अत्याचाराचे गुन्हे व त्यांच्या शिक्षा
४) वरीलपैकी कोणतेही नाही

4) Section 3 of the Scheduled Castes and Scheduled Tribes (Prevention of Atrocities) Act, 1989 provides for

1) Types of Atrocities
2) Punishment
3) Atrocities (offences) and respective punishment
4) None of the above

५) अनुसूचित जाती व अनुसूचित जनजाती (अत्याचार प्रतिबंध) अधिनियम, १९८९ अन्वये अनुसूचित जाती व अनुसूचित जनजाती याची सदस्य नसलेला जो कोणी ?

अ) एखाद्या अनुसूचित जाती अथवा अनुसूचित जमाती च्या सदस्यास मानवाचे अथवा जनावराचे मृत शरीराची विल्हेवाट लावण्यासाठी अथवा जमिनीत पुरण्यासाठी बळजबरी करील.

ब) अनुसूचित जातीच्या व अनुसूचित जनजातीच्या एखाद्या सदस्यास ''बिगारी'' करण्यास भाग पाडेल.

क) अनुसूचित जातीच्या वा अनुसूचित जनजातीच्या कोणत्याही सदस्यास पौष्टिक खाद्य पदार्थ पिण्याचे अथवा खाण्याची जबरदस्ती करेल.

ड) अनुसूचित जाती वा अनुसूचित जनजातीचा सदस्य असलेल्या व्यक्तीच्या गळ्यात चपलांची माळ घालून व नग्नावस्थेत त्याची धिंड काढेल – त्यास कारावासासाठी शिक्षा होईल.

अचूक पर्याय निवडा :

१) पर्याय अ, ब आणि क योग्य आहेत.
२) सर्व पर्याय योग्य आहेत.
३) पर्याय अ, ब आणि ड योग्य आहेत
४) पर्याय ब, क आणि ड योग्य आहेत.

5) As per the Scheduled Castes and Scheduled Tribes (Prevention of Atrocities) Act, 1989, whoever, not being a member of a Schedule Caste or a Scheduled Tribe :

a) compels a member of a Scheduled Caste or a Scheduled Tribe to dispose or carry human or animal carcasses or to dig graves,

b) makes a member of a Scheduled Caste and Scheduled Tribe to do "begar",

c) puts any edible and healthy substance in the mouth of a member of Scheduled Caste and Scheduled Tribe or forces to drink or eat such substance,

d) garlands with footwear or parades naked, a member of Scheduled Tribe — shall be punishable with imprisonment.

Choose the correct option.

1) Options a, b and c are correct
2) All options are correct
3) Options a, b and d are correct
4) Options b, c and d are correct

६) पुढील विधाने विचारात घ्या :

विधान I : अनु. जाती व अनु. जमाती (अत्याचार प्रतिबंधक) अधिनियम, १९८९ अंतर्गत अत्याचार म्हणजे कलम ३ नुसार शिक्षेस पात्र गुन्हा.

विधान II : अनु. जाती व अनु. जमाती (अत्याचार प्रतिबंधक) अधिनियम, १९८९ अंतर्गत विशेष न्यायालय म्हणजे कलम ८ अंतर्गत विशेष न्यायालय असलेले सत्र न्यायालय होय.

पर्यायी उत्तरे :

१) विधान I बरोबर, II चूक
२) विधान II बरोबर, I चूक
३) दोन्ही विधाने बरोबर आहेत
४) दोन्ही विधाने चूक आहेत

6) Consider the following statements :
Statement I : Under the SC and ST (Prevention of Atrocities) Act, 1989, atrocity means offence punishable under Section 3.
Statement II : Under the SC and ST (Prevention of Atrocities) Act, 1989, Special Court means a Court of Session specified as a Special Court in Section 8.
Answer Options :
1) Statement I is correct, II is incorrect 2) Statement II is correct, I is incorrect
3) Both the statements are correct 4) Both the statements are incorrect

२२) मानवी हक्क संरक्षण अधिनियम १९९३

१) मानवी हक्क कायद्याच्या कलम ३१ अन्वये, प्रत्येक मानवी हक्क न्यायालयासाठी, राज्यसरकार अधिसूचनेद्वारे, खटले चालवण्याच्या उद्देशाने .... म्हणून ओळखल्या जाणाऱ्या वकिलाची नियुक्ती करेल, जो वकील म्हणून प्रॅक्टिसमध्ये सात वर्षांपेक्षा कमी नसेल.
१) दंडाधिकारी २) कोर्ट असोसिएट ३) न्यायालयीन सहायक ४) वरीलपैकी काहीही नाही

1) Under the Section 31 of Human Rights Act for every Human Rights Court, the State Government shall, by notification, appoint an advocate who has been in practice as an advocate for not less than seven years is knwon as ......, for the purpose of conducting cases in the court.
1) Magistrate 2) Court Associate 3) Court Assignee 4) None of the above

२) मानवी हक्क संरक्षण अधिनियम, १९९३ अंतर्गत राज्य मानवी हक्क आयोगाचे सभाध्यक्ष ...... असतील.
१) उच्च न्यायालयाचे निवृत्त मुख्य न्यायाधीश अथवा न्यायाधीश २) प्रथम वर्ग न्याय दंडाधिकारी
३) विशेष न्यायिक दंडाधिकारी ४) मुख्य महानगर दंडाधिकारी

2) Under the Protection of Human Rights Act, 1993, is the Chairperson of the State Human Rights Commission.
1) Retired Chief Justice or Judge of a High Court
2) Chief Judicial Magistrate
3) Special Judicial Magistrate
4) Chief Metropolitan Magistrate

३) मानवी हक्क संरक्षण अधिनियम, १९९३ अंतर्गत तक्रारींची शहानिशा करताना मानवाधिकार आयोगाना ...... यांचे अधिकार असतील.
१) फौजदारी न्यायालय २) मानव/मानवीय ३) दिवाणी न्यायालय ४) वरीलपैकी काहीही नाही

3) The Human Rights Commission shall have all the powers of a while inquiring in complaints under the Protection of Human Rights Act, 1993.
1) Criminal Courts 2) Human being 3) Civil Courts 4) None of the above

शारीरिकदृष्ट्या दुर्बल व्यक्तीचा (दिव्यांग) (समान संधी, अधिकार संरक्षण) अधिनियम, १९९५

१) शारीरिकदृष्ट्या दुर्बल व्यक्तीचा (दिव्यांग) (समान संधी, अधिकार संरक्षण व पूर्ण सहभागासंबंधी) अधिनियम, १९९५ मधील प्रकरण VII मध्ये खालीलपैकी कोणती तरतूद आहे?
१) समन्यायी कृती २) समानता ३) भेदभाव प्रतिबंध ४) शास्ती

1) Under Chapter VIi of the Persons with Disabilities (Equal Opportunities, Protection of Rights and Full Participation) Act, 1995 provides for .
1) Affirmative Actions 2) Equality
3) Non-Discrimination 4) Punishment

२३) महाराष्ट्र संघटित गुन्हेगारी नियंत्रण कायदा, १९९९

१) महाराष्ट्र संघटित गुन्हेगारी नियंत्रण कायदा, १९९९ च्या कलम २४ नुसार, कोणत्याही लोक सेवकांनी त्यांचे कर्तव्य बजावण्यात कसूर केल्यास त्यास .... पर्यंतच्या कारावासाची शिक्षा होऊ शकते.
१) सहा महिने २) तीन वर्ष ३) पाच वर्ष ४) दोन वर्ष

1) As per Section 24 of the Maharashtra Control of Organised Crime Act, 1999, any public servants failg to discharge their duties shall be punished with imprisonment which may extend to ......
1) six months 2) three years 3) five years 4) two years

२४) महाराष्ट्र भाडे नियंत्रण कायदा, १९९९

१) महाराष्ट्र भाडे नियंत्रण कायदा, १९९९ सुरू झाल्यावर खालील कायदे रद्द झाले :
१) बॉम्बे रेंट्स, हॉटेल आणि लॉजिंग हाऊस दर नियंत्रण कायदा, १९४७.
२) सेंट्रल प्रोव्हिन्सेस आणि बेरार रेग्युलेशन ऑफ लेटिंग ऑफ एकोमोडेशन ॲक्ट, १९४६.
३) हैदराबाद घरे (भाडे, निष्कासन आणि लीज) नियंत्रण कायदा, १९५४.
४) वरील सर्व.

1) On the commencement of the Maharashtra Rent Control Act, 1999 the following) laws shall stand repealed :
1) the Bombay Rents, Hotel and Lodging House Rates Control Act, 1947.
2) the Central Provinces and Berar Regulation of Letting of Accomodation Act, 1946.
3) the Hyderabad Houses (Rent, Eviction and Lease) Control Act, 1954.
4) all the above.

२) महाराष्ट्र भाडे नियंत्रण कायदा, १९९९ च्या तरतुदी लागू होणार नाहीत :
१) कोणत्याही खाजगी जागेत २) लॉज आणि हॉटेल
३) शासनाच्या मालकीच्या कोणत्याही जागेवर ४) वरीलपैकी काहीही नाही

2) The provisions of the Maharashtra Rent Control Act, 1999 shall not apply :
1) to any private premises 2) to lodge and hotel
3) to any premises belonging to the government 4) none of the above

२५) बाल न्याय (मुलांची काळजी आणि संरक्षण) अधिनियम, २०००

१) बाल न्याय (मुलांची काळजी आणि संरक्षण) कायदा, २००० चे कलम २(b) .... परिभाषित करते.
१) सल्लागार समिती २) सल्लागार मंडळ ३) भीक मागणे ४) वरीलपैकी कोणतेही नाही

1) Section 2(b) of the Juvenile Justice (Care and Protection of Children) Act, 2000 defines ......
1) advisory committee 2) advisory board 3) begging 4) None of the above

२) खालीलपैकी कोणत्या श्रेणीतील मुलांसाठी विशेष गृह व्यवस्था आहे ?

१) अनाथ मुले
२) कायद्याच्या विरोधातील अल्पवयीन मुले
२) पळून गेलेली मुले
४) बंधपत्रित कामगार मुले

2) For which of the following categories of children is special home meant ?

1) Orphaned children
2) Juvenile in conflict with law
3) Run-away children
4) Rescued bonded labour children

३) बाल न्याय (मुलांची काळजी आणि संरक्षण) अधिनियम, २००० अन्वये खालील विधानांचे अवलोकन करा :

विधान I : बाल न्याय (मुलांची काळजी आणि संरक्षण) अधिनियम, २००० च्या कलम २९ नुसार, राज्य सरकार प्रत्येक तालुक्यांकरिता बाल कल्याण समितीची स्थापना करेल.

विधान II : 'तालुका बाल संरक्षण युनिट' एक अध्यक्ष प्रदान करेल जो बाल कल्याणाच्या बाबतीत तज्ज्ञ असेल.

पर्यायी उत्तरे :

१) विधान I बरोबर आहे; II चूक आहे.
२) विधान II बरोबर आहे; I चूक आहे.
३) दोन्ही विधाने बरोबर आहेत.
४) दोन्ही विधाने चूक आहेत.

3) Observe the following statements in view of the Juvenile Justice (Care and Protection of Children) Act, 2000 :

StatementI : As per Section 29 of the Juvenile Justice (Care and Protection of Children) Act, 2000, the State Government shall constitute Child Welfare Committees for every Taluka.

Statement IT : The 'Taluka Child Protection Unit' shall provide a President, who must be expert in the matters related to child welfare.

Answer Options :

1) Statement I is correct; II is incorrect
2) Statement II is correct; I is incorrect
3) Both the statements are correct
4) Both the statements are incorrect

४) बाल न्याय (मुलांची काळजी आणि संरक्षण) अधिनियम, २००० नुसार एखाद्या बालकाने अपराध केला आहे अशी एखाद्या मंडळाची चौकशी अंती खात्री पटली तर

अ) त्या बालकाला समुपदेशन देऊन किंवा समज दिल्या नंतर घरी जाण्याची परवानगी देण्यात येईल.
ब) समूह समुपदेशन आणि तत्सम कार्यक्रमां मध्ये सहभागी होण्यासाठी बालकाला निर्देश देईल.
क) समाज सेवा पार पाडण्याचे बालकाला आदेश देईल.
ड) बालकाच्या पिता किंवा मातेला किंवा स्वतः बालकाला कोणत्याही परिस्थितीत द्रव्यदंड भरण्याचा आदेश देईल.

अचूक पर्याय निवडा.

१) पर्याय अ, ब आणि ड योग्य आहेत.
२) पर्याय अ, ब आणि क योग्य आहेत.
३) सर्व पर्याय योग्य आहेत.
४) पर्याय अ, क आणि ड योग्य आहेत.

4) As per the Juvenile Justice (Care and Protection of Children) Act, 2000, where a Board is satisfied on inquiry that a juvenile has committed an offence, then the Board may ...... if it thinks fit.

a) allow the juvenile to go home after advice or admonition
b) direct the juvenile to participate in group counselling and similar activities
c) order the juvenile to perform community service
d) order the parents of the juvenile or the juvenile himself to pay a fine, whatever may be circumstances

Choose the correct option.

1) Options a, b and d are correct
2) Options a, b and c are correct
3) All options are correct
4) Options a, c and d are correct

५) बाल न्याय (मुलांची काळजी आणि संरक्षण) अधिनियम, २००० अन्वये खालील विधानांचे अवलोकन करा :

विधान I : बाल न्याय (मुलांची काळजी आणि संरक्षण) अधिनियम, २००० च्या कलम २९ नुसार, राज्य सरकार प्रत्येक तालुक्यांकरिता बाल कल्याण समितीची स्थापना करेल.

विधान II : 'तालुका बाल संरक्षण युनिट' एक अध्यक्ष प्रदान करेल जो बाल कल्याणाच्या बाबतीत तज्ज्ञ असेल.

पर्यायी उत्तरे :

१) विधान I बरोबर आहे; II चूक आहे. २) विधान II बरोबर आहे; I चूक आहे.
३) दोन्ही विधाने बरोबर आहेत. ४) दोन्ही विधाने चूक आहेत.

5) Observe the following statements in view of the Juvenile Justice (Care and Protection of Children) Act, 2000 :

StatementI : As per Section 29 of the Juvenile Justice (Care and Protection of Children) Act, 2000, the State Government shall constitute Child Welfare Committees for every Taluka.

Statement IT : The 'Taluka Child Protection Unit' shall provide a President, who must be expert in the matters related to child welfare.

Answer Options :

1) Statement I is correct; II is incorrect 2) Statement II is correct; I is incorrect
3) Both the statements are correct 4) Both the statements are incorrect

२६) मनी लॉन्डरिंग प्रतिबंध कायदा, २००२

१) मनी लॉन्डरिंग प्रतिबंध कायदा २००२ च्या कोणत्या कलमा अंतर्गत मी लॉन्डरिंगसाठी शिक्षेची तरतूद केली आहे ?

१) कलम ७ २) कलम ३ ३) कलम ४ ४) कलम १०

1) "Punishment for money-laundering" is defined under which section of prevention of money laundering Act 2002 ?

1) Section 7 2) Section 3 3) Section 4 4) Section 10

२७) दहशतवाद प्रतिबंधक कायदा, २००२

१) जोड्या लावा – (भारतातील दहशतवाद विरोधी कायदे)

(A) (कायदे / अधिनियम)	**(B) (वर्ष)**
a) दहशतवादी व विघटनकारी कृती (प्रतिबंध) कायदा	i) १९६७
b) बेकायदेशीर कृती (प्रतिबंध) कायदा	ii) १९९९
c) महाराष्ट्र संघटित गुन्हेगारी नियंत्रण कायदा	iii) २००२
d) दहशतवाद प्रतिबंधक कायदा	iv) १९८७

पर्यायी उत्तरे :

	(a)	**(b)**	**(c)**	**(d)**
१)	(i)	(ii)	(iii)	(iv)
२)	(iv)	(ii)	(i)	(iii)
३)	(i)	(iv)	(iii)	(ii)
४)	(iv)	(i)	(ii)	(iii)

1) Match the pairs — (Anti-terrorism Laws in India)

(A) (Laws)	**(B) (Year)**
a) Terrorist and Disruptive Activities (Prevention) Act	i) 1967
b) Unlawful Activities (Prevention) Act	ii) 1999
c) Maharashtra Control of Organised Crime Act	iii) 2002
d) Prevention of Terrorism Act	iv) 1987

Ansvrer Options :

	(a)	**(b)**	**(c)**	**(d)**
1)	(i)	(ii)	(iii)	(iv)
2)	(iv)	(ii)	(i)	(iii)
3)	(i)	(iv)	(iii)	(ii)
4)	(iv)	(i)	(ii)	(iii)

२८) माहिती अधिकार अधिनियम, २००५

२९) कौटुंबिक हिंसाचारापासून महिलांचे संरक्षण अधिनियम, २००५

१) महिलांचे कौटुंबिक हिंसाचारापासून संरक्षण अधिनियम, २००५ मधील कलम ३ मध्ये ...... ची तरतूद आहे.
१) संरक्षण अधिकाऱ्याची नेमणूक २) संरक्षण अधिकाऱ्याची कर्तव्ये व कार्ये
३) शासनाची कर्तव्ये ४) कौटुंबिक हिंसाचाराची व्याख्या

1) Section 3 of the Protection of Women from Domestic Violence Act, 2005 provides for
1) Appointment of protection officers 2) Duties and functions of protection officers
8) Duties of government 4) Definition of domestic violence

२) कौटुंबिक हिंसाचारापासून महिलांचे संरक्षण अधिनियम, २००५ अंतर्गत दंडाधिकाऱ्याने दिलेल्या निर्णयाविरुद्ध खालीलपैकी कोणत्या न्यायालयाकडे अपील दाखल करता येते?
१) सत्र न्यायालय २) कौटुंबिक न्यायालय ३) उच्च न्यायालय ४) भारतात सर्वोच्च न्यायालय

2) An appeal against the order passed by the Magistrate under the Protection of Women from Domestic Violence Act, 2005 lies in which of the following Courts ?
1) Court of Session 2) Family Court 3) High Court 4) Supreme Court of India

३) कौटुंबिक हिंसाचारापासून महिलांचे संरक्षण अधिनियम, २००५ च्या कलम २२ अन्वये, पीडित व्यक्तीच्या अर्जानुसार, न्यायदंडाधिकारी, जाब देणाऱ्यास, कौटुंबिक हिंसेच्या कृत्यामुळे झालेल्या हानीसाठी ...... आणि नुकसात भरून देण्याचे आदेश देऊ शकतात.
१) नुकसानभरपाई २) पोटगी ३) आयकर ४) हुंडा

3) According to Section 22 of the Protection of Women from Domestic Violence Act, 2005, the Magistrate may, on application of agrieved person pass an order directing the respondent to pay and damages caused by the act of Domestic Violence.
1) compensation 2) maintenance 3) income tax 4) dowry

४) महिलांचे कौटुंबिक हिंसाचारापासून संरक्षण अधिनियम, २००५ मधील कलम २० मध्ये ...... ची तरतूद आहे.
१) सेवा पुरविणारे २) नोटीस बजावणे ३) आर्थिक सहाय्य ४) अधिकारिता

4) Section 20 of the Protection of Women from Domestic Violence Act, 2005 provides for
1) Service providers 2) Service of notice 3) Monetary relief 4) Jurisdiction

५) कौटुंबिक हिंसाचारापासून महिलांचे संरक्षण करण्याबाबत अधिनियम, २००५ च्या अनुषंगाने जोड्या लावा :

कलम	**तरतूद**
अ) ४	i) समुपदेशन
ब) ९	ii) संरक्षण आदेश
क) १४	iii) संरक्षण अधिकाऱ्यांस माहिती देणे आणि माहिती देणाऱ्यावर कोणते ही दायित्व असते
ड) १८	iv) संरक्षण अधिकाऱ्यांची कर्तव्ये आणि कार्ये

पर्यायी उत्तरे :

	अ	**ब**	**क**	**ड**
१)	iii	ii	i	iv
२)	iii	iv	i	ii
३)	iv	ii	i	iii
४)	iii	i	iv	ii

5) Match the following regarding the Protection of Women from Domestic Violence Act, 2005 :

Section	**Provision**
a) 4	i) Counselling
b) 9	ii) Protection Orders
c) 14	iii) Information to protection officer and exclusion of liability of informant
d) 18	iv) Duties and functions of protection officers

Answer options :

	(a)	**(b)**	**(c)**	**(d)**
1)	iii	ii	i	iv
2)	iii	iv	i	ii
3)	iv	ii	i	iii
4)	iii	i	iv	ii

६) खालील विधाने विचारात घ्या.
विधान I : कौटुंबिक हिंसाचारापासून महिलांचे संरक्षण कायदा, २००५ अंतर्गत 'मूल' म्हणजे १८ वर्षाखालील कोणतीही व्यक्ती आणि त्यात दत्तक मुलाचा समावेश होतो.
विधान II : कौटुंबिक हिंसाचारापासून महिलांचे संरक्षण कायदा, २००५ अंतर्गत 'बालकाची' व्याख्या कलम २(d) मध्ये दिली आहे.
१) विधान I बरोबर आहे, II चूक २) विधान II बरोबर आहे, I चूक
३) दोन्ही विधाने बरोबर आहेत ४) दोन्ही विधाने चूक आहेत.

6) Consider the following statements.
Statement I : 'Child' means any person below the age of 18 years and includes adopted child, according to the protection of women from Domestic Violence Act, 2005.
Statement II : Under the protection of women from Domestic Violence Act, 2005, the definition of 'Child' is given under section 2(d).
1) Statement I is correct, II incorrect 2) Statement II is correct, I incorrect
3) Both the Statements are correct 4) Both the Statements are incorrect

७) कौटुंबिक हिंसाचारापासून महिलांचे संरक्षण कायदा, २००५ चे कलम १० .... शी संबंधित आहे.

a) प्रतिवादीकडून संरक्षण आदेशाचे उल्लंघन केल्याबद्दल दंड

b) संरक्षण अधिकाऱ्याने केलेल्या गुन्ह्याची दखल

c) केंद्र सरकारला नियम बनविण्याचा अधिकार

d) सेवा प्रदाते

पर्यायी उत्तरे :

१) केवळ (a) बरोबर	२) केवळ (b) बरोबर
३) केवळ (c) आणि (d) बरोबर	४) केवळ (d) बरोबर

7) Section 10 of the protection of women from Domestic Violence Act, 2005 deals with :

a) Penalty for breach of protection order by the respondant

b) Cognizance of offence committed by protection officer

c) Power of Central Govt. to make rules

d) Service Providers

Answer Options :

1) Only (a) correct	2) Only (b) correct
3) Only (c) and (d) correct	4) Only (d) correct

८) कौटुंबिक हिंसाचारापासून महिलांचे संरक्षण या कायद्याच्या अनुषंगाने, खालील विधानांचे अवलोकन करा.

विधान I : सदर कायद्यातील कलम ८ हे संरक्षण अधिकाऱ्याचे कर्तव्ये आणि कार्ये यांच्याशी संबंधित आहे.

विधान II : देशांतर्गत घटनेचा अहवाल, विहित नमुन्यात व पद्धतीने राज्यपालांना देणे हे संरक्षण अधिकाऱ्याचे कर्तव्य असेल.

पर्यायी उत्तरे :

१) विधान I बरोबर आहे, II चूक	२) विधान II बरोबर आहे, I चूक
३) दोन्ही विधाने बरोबर	४) दोन्ही विधाने चूक

8) Consider the following statements in view of Protection of Women from Domestic Violence Act.

Statement I : Section 8 of the Protection of Women from Domestic Violence Act deals withduties and functions of the protection officer.

Statement II : It shall be the duty of the protection officer to make a domestic incident report to the Governor, in such a form and manner prescribed.

Answer Options :

1) Statement I correct; II incorrect	2) Statement II correct; I incorrect
3) Both statements are correct	4) Both statements are incorrect

९) कौटुंबिक हिंसाचारापासून महिलांच्या संरक्षण कायद्याच्या कलम २(d) नुसार ''कस्टडी ऑर्डर'' म्हणजे या कायद्याच्या ...... नुसार मंजूर केलेला आदेश.

१) कलम २२ २) कलम २१ ३) कलम २४ ४) कलम २३

9) According to Section 2(d) of the Protection of Women from Domestic Violence Act, “custody order” means an order granted in terms of ...... of the Act.

1) Section 22 2) Section 21 3) Section 24 4) Section 23

१०) कौटुंबिक हिंसाचार कायदा, २००५ चे कोणते कलम कॅमेऱ्यातील कार्यवाहीशी संबंधित आहे?
१) कलम १६ २) कलम १४ ३) कलम १३ ४) कलम १८

10) Which Section of the Domestic Violence Act, 2005 deals with proceedings to be held in camera?
1) Section 16 2) Section 14 3) Section 13 4) Section 18

३०) शिक्षणाचा हक्क अधिनियम, २००९

१) शिक्षण हक्क अधिनियमातील कोणत्या कलमाने बालकास शारीरिक शिक्षा करण्यास किंवा मानसिक त्रास देण्यास प्रतिबंध केला आहे ?
१) कलम १७ २) कलम १८ ३) कलम २० ४) कलम २२

1) Which Section of Right to Education Act, prohibits physical punishment and mental harassment of students ?
1) Section 17 2) Secfion 18 3) Section 20 4) Section 22

२) शिक्षणाचा हक्क अधिनियमाबाबत खालील विधाने विचारात घ्या :
a) हा कायदा १ जून, २०१० रोजी अंमलात आला.
b) या कायद्याने शिक्षण हा मूलभूत अधिकार असणाऱ्या १३५ देशांपैकी भारत एक बनला.
c) या कायद्याने खाजगी शाळांना एकूण जागांपैकी ३३% जागा या सामाजिकदृष्ट्या वंचित आणि आर्थिकदृष्ट्या कमकुवत घटकातील बालकांना राखीव ठेवण्याचे बंधनकारक केले आहे.
d) हा कायदा न्याय्य आहे आणि त्याला तक्रार निवारण यंत्रणेचा पाठिंबा आहे.
वरीलपैकी कोणते विधान/ने बरोबर आहे/त?
१) (a), (b), (c) आणि (d) २) फक्त (c) आणि (d)
३) फक्त (b) आणि (d) ४) फक्त (d)

2) Consider the following statements about Right to Education Act (RTE) :
a) The RTE Act came into effect on 1st June, 2010.
b) The RTE Act made India one of the 135 countries to have made education a Fundamental Right.
c) The RTE Act mandates for all private schools to reserve 33% of their seats for children belonging to socially disadvantaged and economically weaker sections.
d) The RTE Act is justiciable and is backed by a Grievance Redressal mechanism.
Which of the statements given above is/are correct ? '
1) (a), (b), (c) and (d) 2) Only (c) and (d) 3) Only (b) and (d) 4) Only (d)

३) खालील विधाने विचारात घ्या :
a) अनुच्छेद २१-A मधील घटनात्मक तरतुदींची अंमलबजावणी करण्यासाठी बालकांचा शिक्षणाचा अधिकार अधिनियम २००९ करण्यात आला.
b) शारीरिक शिक्षा आणि मानसिक छळ, शिक्षकांच्या खाजगी शिकवण्या आणि देणगी शुल्क यावर शिक्षणाचा अधिकार अधिनियम २००९ द्वारे बंदी घालण्यात आली आहे.
c) शाळेत प्रवेश न घेतलेल्यांसाठी वयानुसार योग्य त्या वर्गात प्रवेश देण्याची तरतूद शिक्षणाचा अधिकार अधिनियम २००९ मध्ये आहे.
d) शिक्षणाचा अधिकार अधिनियम दुरुस्ती २०१२ नुसार शिक्षणाचा हक्क अधिनियम हा मदरसे आणि वैदिक पाठशाळा यांनादेखील लागू होते असे घोषित केले.
वरीलपैकी कोणते विधाने बरोबर आहेत?
१) (a), (b) आणि (c) २) (b), (c) आणि (d) ३) (a), (b) आणि (d) ४) वरील सर्व

3) Consider the following statements :
a) The Right to Education (RTE) Act of 2009 was enacted to implement the constitutional provision under Article 21-A.
b) The RTE Act of 2009 prohibits physical punishment and mental harassment, private tuition by teachers and capitation fees.
c) The RTE Act of 2009 makes provisions for non-admitted child to be admitted to an age appropriate class.
d) Amendment of RTE Act of 2012 declares that the provision of RTE Act shall apply to Madrasas and Vedic Pathshalas also.
Which of the statements given above are correct ?
1) (a), (b) and (c) 2) (b), (c) and (d) 3) (a), (b) and (d) 4) All above

३१) प्रोटेक्शन ऑफ चिल्ड्रेन फ्रॉम सेक्शुअल ऑफेन्सेस –पोक्सो, २०१२

१) पोक्सो (POCSO) चा अन्वयार्थ काय ?
१) प्रिव्हेंशन ऑफ चिल्ड्रेन फ्रॉम स्मॉल ऑफेन्सेस
२) प्रोटेक्शन ऑफ क्राईम फ्रॉम सोसायटील ऑर्गनायझेशन
३) प्रोटेक्शन ऑफ चिल्ड्रेन फ्रॉम सेक्शुअल ऑफेन्सेस
४) प्रोटेक्शन ऑफ चिल्ड्रेन फ्रॉम सेक्शुअल ऑर्गनायझेशन

1) POCSO stands for ....
1) Prevention of Children from Small Offences
2) Protection of Crime from Societal Organization
3) Protection of Children from Sexual Offences
4) Protection of Children from Sexual Organization

२) लैंगिक गुन्ह्यांपासून मुलांच्या संरक्षणाचा कायदा (POSCSO), २०१२ च्या अनुषंगाने खालील विधानांचे अवलोकन कराः
विधान I : लैंगिक गुन्ह्यांपासून मुलांच्या संरक्षणाचा कायदा (POSCO) चे कलम ८ हे भेदक लैंगिक हल्ल्याच्या शिक्षेशी संबंधित आहे.
विधान II : जो कोणी भेदक लैंगिक अत्याचार करेल त्याला सात वर्षापेक्षा कमी नाही अशा कारावासाची शिक्षा दिली जाईल.
पर्यायी उत्तरे :
१) विधान I बरोबर आहे; II चूक आहे. २) विधान II बरोबर आहे; I चूक आहे.
३) दोन्ही विधाने बरोबर आहेत. ४) दोन्ही विधाने चूक आहेत.

2) Observe the following statements in view of the POCSO Act, 2012 :
Statement I : Section 8 of the POCSO Act deals with the punishment for penetrative sexual assult.
Statement II : Whoever commits penetrative sexual assult shall be punished with imprisonment of either description for a term which shall not be less than seven years.
Answer Options :
1) Statement I is correct; II is incorrect 2) Statement II is correct; I is incorrect
3) Both the statements are correct 4) Both the statements are incorrect

३) खालीलपैकी कोणती विधान/विधाने बरोबर आहे/आहेत ?

a) लैंगिक गुन्ह्यापासून मुलाचे संरक्षण (पोक्सो) कायद्यान्वये इ-बॉक्स ऑनलाईन तक्रार २६ ऑगस्ट, २०१६ रोजी सुरु करण्यात आली.

b) २०१२ मध्ये ट्रॅक चाइल्ड वेब पोर्टल कार्यान्वित झाले.

c) बेटी बचाओ बेटी पढाओ योजना २२ जानेवारी, २०१४ रोजी सुरु केली.

d) २२ जानेवारी, २०१९ रोजी भारताचे माननीय राष्ट्रपती यांच्या हस्ते राष्ट्रीय बाल पुरस्कार ने ५२ मुलांना सन्मानित करण्यात आले.

पर्यायी उत्तरे :

१) (a) आणि (b) २) (c) आणि (d) ३) (a),(b) आणि (c) ४) वरीलपैकी नाही

3) Which of the following statements is/are correct ?

a) E-box online complaint under the Protection of Children from Sexual Offences (POCSO) Act was launched on 26 th August, 2016.

b) The Track Child web portal was launched in 2012.

c) Beti Bachao Beti Padhao Yojana was launched on 22 nd January, 2014.

d) On 22 nd January, 2019, at the hands of Hon'ble President of India, 52 children were honoured with the Rashtriya Bal Puraskar.

Answer Options :

1) (a) and (b) 2) (c) and (d) 3) (a), (b) and (c) 4) All of the above

जमीन संपादन, पुनर्वसन आणि पुनर्वसन कायदा, २०१३

१) जमीन संपादन, पुनर्वसन आणि पुनर्वसन कायदा, २०१३ मधील न्याय्य नुकसानभरपाई आणि पारदर्शकतेच्या तरतुदींनुसार, प्राथमिक अधिसूचना प्रकाशित झाल्यापासून कलम ११(१) अंतर्गत अधिसूचित केलेल्या कोणत्याही जमिनीसाठी आक्षेप नोंदवण्याची मुदत आहे.

१) पंधरा दिवस २) तीस दिवस ३) पंचेचाळीस दिवस ४) साठ दिवस

1) As per provisions of the Right to Fair Compensation and Transparency in Land Acquisition, Rehabilitation and Resettlement Act, 2013 the time limit for filing objection for any land notified under Section 11(1) from date of publication of the preliminary notification, is

1) Fifteen days 2) Thirty days 3) Forty-five days : 4) Sixty days

२) बाजार मूल्य निश्र्चित करण्याची तारीख (वाजवी भरपाईच्या अधिकाराच्या तरतुदीनुसार 'आणि 'जमीन संपादन, पुनर्वसन आणि पुनर्वसन कायदा, २०१३ मध्ये पारदर्शकता) असेल.

१) कलम ११ अंतर्गत जारी केलेल्या अधिसूचनेची तारीख २) कलम २५ अंतर्गत पुरस्कार घोषित करण्याची तारीख

३) कलम १९ अन्वये घोषणेच्या प्रकाशनाची तारीख ४) वरीलपैकी काहीही नाही

2) The date of determination of market value (under the provision of the Right to Fair Compensation 'and 'Transparency in Land Acquisition, Rehabilitation and Resettlement Act, 2013) shall be

1) the date of notification issued under Section 11

2) the date of declaration of Award under Section 25

3) the date of publication of the declaration under Section 19

4) None of the above

३) भूसंपादन, पुनर्वसन आणि पुनर्वसन अधिनियम, २०१३ मधील न्याय्य नुकसानभरपाई आणि पारदर्शकतेच्या अधिकाराच्या तरतुदीनुसार, जमिनीचे बाजार मूल्य जिल्हाधिकाऱ्याद्वारे निश्र्चित केले जाते ...

१) कलम २८ २) कलम २३ ३) कलम २६ ४) कलम ३०

3) As per provision of the Right to Fair Compensation and Transparency in Land Acquisition, Rehabilitation and Resettlement Act, 2013, market value of land is determined by the Collector under ...

1) Section 28 2) Section 23 3) Section 26 4) Section 30

४) जमीन संपादन, पुनर्वसन आणि पुनर्वसन कायदा, २०१३ मधील न्याय्य नुकसान भरपाई आणि पारदर्शकतेचा अधिकार कलम ३३ मधील तरतुदींनुसार, जिल्हाधिकारी पुरस्काराच्या तारखेपासून कोणत्याही निवाड्यात सुधारणा करू शकतात.

१) सहा महिने २) एक महिना ३) दोन महिने ४) नऊ महिने

4) As per provisions of Section 33 of the Right to Fair Compensation and Transparency in Land Acquisition, Rehabilitation and Resettlement Act, 2013, from the date of award the Collector may make correction te any award not later than

1) Six months 2) One month 3) Two months 4) Nine months

३२) महाराष्ट्र सेवा हक्क अधिनियम, २०१५

१) महाराष्ट्रात सेवा हक्क अधिनियम कधी लागू करण्यात आला ?

१) २०१२ २) २००५ ३) २०१५ ४) २०१६

1) When was the Right to Service Act implemented in Maharashtra?

1) 2012 2) 2005 3) 2015 4) 2016

३३) मानसिक स्वास्थ्य देख-रेख अधिनियम, २०१७

१) मानसिक स्वास्थ्य देख-रेख अधिनियम .... मध्ये मंजूर झाला.

१) २०१४ २) १९८६ ३) १९८७ ४) २०१७

1) The Mental Health Care Act was passed in ....

1) 2014 2) 1986 3) 1987 4) 2017

३४) फौजदारी कायदा (सुधारणा) अधिनियम २०१८

१) फौजदारी कायदा (सुधारणा) अधिनियम २०१८ च्या उद्देश आणि कारणानुसार, संबंधित कायद्यातील .... बाबत सुधारणा केली गेली:

१) बलात्कार २) खून ३) चोरी ४) खंडणी

1) As per the statement of objects and reasons of the Criminal Law (Amendment) Acts 2018, it amended the law relating to :

1) rape 2) murder 3) theft 4) extortion

३५) ग्राहक संरक्षण अधिनियम, २०१९

१) ग्राहक संरक्षण अधिनियम २०१९ प्रमाणे मालाचे किंवा सेवांचे प्रदान केलेले मूल्य □ .... पेक्षा जास्त आहे, अशा फिर्यादी ची दखल घेण्याची अधिकारिता राष्ट्रीय आयोगास आहे.

१) एक कोटी २) पाच कोटी ३) पन्नास लाख ४) दहा कोटी

1) As per Consumer Protection Act 2019, the National Commission shall have jurisdiction to entertain complaints where the value of the goods or services paid as consideration exceeds T

1) One Crore 2) Five Crore 3) Fifty Lac 4) Ten Crore

२) ग्राहक संरक्षण अधिनियम, २०१९ नुसार 'तक्रारदार' म्हणजे ....

a) ग्राहक

b) अस्तित्वात असलेल्या कोणत्याही कायद्यान्वये नोंदणीकृत स्वयंसेवी ग्राहक संघटना

c) केंद्र सरकार

d) राज्य सरकार

पर्यायी उत्तरे :

१) केवळ (a) आणि (b) बरोबर २) केवळ (c) आणि (d) बरोबर

३) केवळ (a) आणि (c) बरोबर ४) वरीलपैकी सर्व बरोबर

2) Under the Consumer Protection Act, 2019 'Complainant' means

a) A consumer

b) Any voluntary consumer association registered under any law for the time being in force

c) The Central Government

d) The State Government

Answer Options :

1) Only (a) and (b) correct 2) Only (c) and (d) correct

3) Only (a) and (c) correct 4) Above all are correct

३) ग्राहक संरक्षण कायदा, २०१९ अंतर्गत 'उत्पादन दायित्व क्रिया' म्हणजे ....

१) अधिसूचनेचा दावा करण्यासाठी कोणत्याही आयोगा समोर एखाद्या व्यक्तीने दाखल केलेली तक्रार.

२) अधिसूचनेचा दावा करण्यासाठी राज्य आयोगा समोर एखाद्या व्यक्तीने दाखल केलेली तक्रार.

३) नुकसान भरपाई चा दावा करण्यासाठी कोणत्याही आयोगा समोर एखाद्या व्यक्तीने दाखल केलेली तक्रार.

४) वरीलपैकी सर्व

3) Under the Consumer Protection Act, 2019, 'Product Liability Action' means ....

1) Complaint filed by a person before any Commission for claiming notification.

2) Complaint filed by a person before State Commission only for notification.

3) Complaint filed by person before any Commission for claiming compensation.

4) All of the above

४) खालील विधानांचे अवलोकन करा.

विधान I : ग्राहक संरक्षण कायद्यांतर्गत केंद्रीय परिषदेने दरवर्षी किमान दोन वेळा बैठका घेणे आवश्यक आहे.

विधान II : या कायद्यांतर्गत तक्रार निवारण यंत्रणा कार्यान्वित करणे आणि दोषीला शिक्षा देणे हे केंद्रीय परिषदेचे उद्दिष्ट आहे.

पर्यायी उत्तरे :

१) विधान I बरोबर, II चूक २) विधान I चूक, II बरोबर

३) दोन्ही विधाने बरोबर ४) दोन्ही विधाने चूक

4) Consider the following statements :

Statement I : The Central Council under Consumer Protection Act must hold at leaat two meetings every year.

Statement II : The objective of the Central Council is to execute the grievance redressal mechanism under this Act and to award a puhishment to the culprit.

Answer Options :

1) Statement I correct, II is incorrect 2) Statement I incorrect, II is correct
3) Both statements are correct 4) Both statements are incorrect

५) ग्राहक संरक्षण कायदा, २०१९ च्या कलम २ (१५) अनुसार 'जिल्हा आयोग' म्हणजे कलम ....उपकलम १ अंतर्गत स्थापन केलेला जिल्हा ग्राहक विवाद निवारण आयोग.

१) कलम २८ २) कलम २६ ३) कलम २७ ४) कलम २९

5) According to Section 2(15) of the Consumer Protection Act, 2019, 'District Commission' means a District Consumer Disputes Redressal Commission established under sub-section 1 of

1) Section 28 2) Section 26 3) Section 27 4) Section 29

३६) मानवी हक्कांचे संरक्षण (दुरुस्ती) विधेयक, २०१९

१) मानवी हक्कांचे संरक्षण (दुरुस्ती) विधेयक, २०१९ बाबत खालील विधाने विचारात घ्या :

a) या विधेयकात अशी तरतूद करण्यात आली आहे की सर्वोच्च न्यायालयाचे मुख्य न्यायमूर्ती किंवा सर्वोच्च न्यायालयाचे न्यायमूर्ती राहिलेली व्यक्ती राष्ट्रीय मानवाधिकार आयोगाचे अध्यक्ष असतील.

b) या विधेयकात अशी तरतूद करण्यात आली की मानवी हक्कांचे ज्ञान असलेल्या तीन व्यक्तींची राष्ट्रीय मानवाधिकार आयोगाचे सदस्य म्हणून नियुक्ती केली जाईल त्यापैकी किमान एक महिला असेल.

c) या विधेयकात अशी तरतूद करण्यात आली आहे की राष्ट्रीय मागासवर्गीय आयोगाचे अध्यक्ष, राष्ट्रीय बाल हक्क संरक्षण आयोग आणि अपंग व्यक्तींसाठीचे मुख्य आयुक्त हे राष्ट्रीय मानवाधिकार आयोगाचे पदसिद्ध सदस्य असतील.

वरीलपैकी कोणते विधान/ने बरोबर आहे/त?

१) फक्त (a) २) (a) आणि (b) ३) (b) आणि (c) ४) वरील सर्व

1) Consider the following statements about the Protection of Human Rights (Amendment) Bill, 2019 :

a) It provided that a person who has been Chief Justice of the Supreme Court or a Judge of the Supreme Court will be the Chairperson of National Human Rights Commission.

b) It provided for three persons having knowledge of human rights to be appointed as members of the NHRC out of which at least one shall be a woman.

c) It provided for Chairpersons of National Commission for Backward Classes, the National Commission for Protection of Child Rights, and the Chief Commissioner for, Persons with Disabilities as ex-officio members of the NHRC.

Which of the statements given above is/are correct ?

1) Only (a) 2) (a) and (b) 3) (b) and (c) 4) All above

–o–o–o–o–o–o–o–o–o–o–o–o–

भारतीय राजकारण व शासन : पंचायती राज आणि शहरी शासन

(७) स्थानिक स्वराज्य संस्थांची /पंचायत राजची उत्क्रांती

१) पंचायत राजची उत्क्रांती

१-४ २-१ ३-४

२) पंचायत राज समित्या

१-१ २-१ ३-४ ४-४ ५-४ ६-२
७-२ ८-४

३) नागरी स्थानिक स्वराज्य संस्थांची उत्क्रांती

१-२

(८) ग्रामपंचायत, तालुका पंचायत, जिल्हा परिषद आणि ग्रामविकास

१) ग्रामसभा आणि ग्रामपंचायत

ग्रामसभा

१-३ २-२ ३-२ ४-४ ५-१ ६-४
७-३ ८-३

ग्रामपंचायत

१-४ २-४ ३-४ ४-२ ५-१

२) तालुका पंचायत

१-२ २-२ ३-२ ४-२ ५-२ ६-२
७-३

३) जिल्हा परिषद

१-२ 2-4 ३-२ 4-3 5-1 6-3
7-3

४) ग्रामविकासाची यंत्रणा

१-४ २-३ ३-४ ४-२ ५-३

(९) नागरी प्रशासन, जिल्हा मुलकी व पोलीस प्रशासन

१) नागरी स्थानिक स्वराज्य संस्था – नगरपंचायत, नगरपरिषद व छावणी

१-२ २-१ ३-३ ४-१ ५-३ ६-४

२) महानगरपालिका

१-३ २-२ ३-४ ४-४ ५-२ ६-३
७-१ ८-३ ९-३ १०-४ ११-४

३) जिल्हा मुलकी प्रशासन

१-४ २-४ ३-४ ४-३ ५-२ ६-२
७-2 ८-१ ९-४ १०-३ ११-४ १२-४
१३-२ १४-२ १५-१ १६-३ १७-४ १८-४

४) पोलीस प्रशासन

१-३ २-३ ३-३ ४-४ ५-३ ६-१
७-४ ८-१ ९-४ १०-३ ११-२ १२-४
१३-४ १४-३ १५-१ १६-४ १७-३ १८-१

(१०) महत्त्वाचे कायदे, नियम

१) भारतीय दंड संहिता, १८६०

१-४ २-३ ३-३ ४-२ ५-१ ६-४
७-२ ८-२ ९-३ १०-३ ११-२ १२-३
१३-२ १४-४ १५-२ १६-३ १७-२ १८-२
१९-४ २०-४ २१-२ २२-४ २३-४ २४-१

२) भारतीय पुरावा कायदा, १८७२

१-४ २-३ ३-४ ४-२ ५-२ ६-१
७-३ ८-३ ९-४ १०-३ ११-३ १२-२
१३-२ १४-३ १५-४ १६-१ १७-४ १८-१
१९-३

३) कर्मचारी राज्य विमा कायदा, १९४८

१–४

४) महाराष्ट्र दारूबंदी अधिनियम, १९४९

१–४

५) महाराष्ट्र पोलीस अधिनियम, १९५१

१–१ २–१ ३–१ ४–२ ५–१ ६–१
७–४ ८–२ ९–४ १०–४ ११–४ १२–४

६) लोकप्रतिनिधी अधिनियम, १९५१

१–३ २–३

७) नागरी हक्क संरक्षण अधिनियम १९५५

१–२ २–३ ३–३ ४–३

नागरिकत्व कायदा, १९५५

१–१

८) शस्त्र अधिनियम, १९५९

१–४ २–४ ३–४

९) मुंबई औषधीद्रव्ये नियंत्रण अधिनियम, १९५९

१–१

११) मातृत्व लाभ कायदा, १९६१

१–२ २–४

१०) हुंडाबंदी अधिनियम, १९६१

१–२ २–३ ३–१ ४–२

१२) महाराष्ट्र जमीन महसूल संहिता, १९६६

१–१ २–१ ३–३ ४–३

महाराष्ट्र प्रादेशिक व नगर रचना अधिनियम, १९६६

१–३ २–१ ३–२ ४–२ ५–३ ६–२
७–२ ८–४ ९–३ १०–१ ११–४ १२–४
१३–१

१३) बेकायदेशीर कृती (प्रतिबंध) कायदा, १९६७

१४) जन्म–मृत्यू नोंदणी अधिनियम, १९६९

१–४

१५) फौजदारी प्रक्रिया संहिता, १९७३

१–१ २–३ ३–४ ४–३ ५–४ ६–४
७–४ ८–२ ९–१ १०–१ ११–४ १२–४
१३–१ १४–१ १५–२ १६–३ १७–१ १८–२
१९–३ २०–२

१६) महाराष्ट्र नागरी सेवा (वर्तणूक) नियम, १९७९

१–२ २–४ ३–३ ४–३ ५–१ ६–३
७–२ ८–४ ९–४ १०–४ ११–४ १२–१

महाराष्ट्र नागरी सेवा (शिस्त व अपील) नियम , १९७९

१–३

१७) महाराष्ट्र नागरी सेवा (सेवेच्या सर्वसाधारण शर्ती) नियम, १९८१

१–४ २–२ ३–३ ४–१ ५–२ ६–४
७–१ ८–१

महाराष्ट्र नागरी सेवा (वेतन) नियम, १९८१

१–१

महाराष्ट्र नागरी सेवा (पदग्रहण) अवधी, परकीय सेवा, निलंबन, बडतर्फी सेवेतून काढून टाकणे या काळातील प्रदाने) नियम, १९८१

१–१ २–१ ३–१

महाराष्ट्र नागरी सेवा (रजा) नियम, १९८१

१–४ २–१ ३–२

१८) एमपीडीए कायदा, १९८१

१–२

महाराष्ट्र नागरी सेवा (निवृत्तिवेतन) नियम, १९८२

१–४ २–२

अंमली पदार्थ आणि सायकोट्रॉपिक पदार्थ कायदा, १९८५

१–१ २–२ ३–२ ४–२

१९) दहशतवादी व विघटनकारी कृती (प्रतिबंध) कायदा, १९८७

२०) भ्रष्टाचार प्रतिबंध कायदा, १९८८

१–३ २–३ ३–४ ४–१ ५–१ ६–३
७–२ ८–४

२१) अनुसूचित जाती व अनुसूचित जमाती (अत्याचारास प्रतिबंध) अधिनिम, १९८९

१–२ २–४ ३–२ ४–३ ५–३ ६–१

२२) मानवी हक्क संरक्षण अधिनियम १९९३

१–४ २–१ ३–३

शारीरिकदृष्ट्या दुर्बल व्यक्तीचा (दिव्यांग) (समान संधी, अधिकार संरक्षण) अधिनियम, १९९५

१–१

२३) महाराष्ट्र संघटित गुन्हेगारी नियंत्रण कायदा, १९९९

१–२

२४) महाराष्ट्र भाडे नियंत्रण कायदा, १९९९

१–४ २–३

२५) बाल न्याय (मुलांची काळजी आणि संरक्षण) अधिनियम, २०००

१–३ २–२ ३–४ ४–२ ५–४

२६) मनी लॉन्डरिंग प्रतिबंध कायदा, २००२

१–३

२७) दहशतवाद प्रतिबंधक कायदा, २००२

१–४

२८) माहिती अधिकार अधिनियम, २००५

२९) कौटुंबिक हिंसाचारापासून महिलांचे संरक्षण अधिनियम, २००५

१–४ २–१ ३–१ ४–३ ५–२ ६–१
७–४ ८–४ ९–२ १०–१

३०) शिक्षणाचा हक्क अधिनियम, २००९

१–१ २–३ ३–१

३१) प्रोटेक्शन ऑफ चिल्ड्रेन फ्रॉम सेक्शुअल ऑफेन्सेस – पोक्सो, २०१२

१–३ २–२ ३–१

जमीन संपादन, पुनर्वसन आणि पुनर्वसन कायदा, २०१३

१–४ २–१ ३–३ ४–१

३२) महाराष्ट्र सेवा हक्क अधिनियम, २०१५

१–३

३३) मानसिक स्वास्थ्य देख–रेख अधिनियम, २०१७

१–४

३४) फौजदारी कायदा (सुधारणा) अधिनियम २०१८

१–१

३५) ग्राहक संरक्षण अधिनियम, २०१९

१–४ २–४ ३–३ ४–४ ५–१

३६) मानवी हक्कांचे संरक्षण (दुरुस्ती) विधेयक, २०१९

१–४